

Elina Ylönen

**KAAKKOIS-SUOMEN
AMMATTIKORKEAKOULUN
OPISKELIJOIDEN
URAOHJAUSKOKEMUKSET**

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Nuorisokasvatuksen johtamisen ja kehittämisen koulutus
(ylempi amk)

2021

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (YAMK)
Tekijä	Elina Ylönen
Työn nimi	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden uraohjauskokemukset
Toimeksiantaja	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Vuosi	Toukokuu 2021
Sivut	95 sivua, joista liitteitä 9 sivua
Työn ohjaaja	Sari Miettinen

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden uraohjauskokemuksia. Opinnäytetyössä tutkittiin sitä, millaisena opiskelijat kokevat uraohjauksen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Tavoitteena opinnäytetyössä oli kerätä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululle tietoa opiskelijoiden uraohjauskokemuksista tueksi korkeakoulun ohjausprosessin kehittämistä.

Uraohjauksen merkitys on viime vuosina korostunut huomattavasti ja sen tarve on tunnustettu myös Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön avulla oli tarkoitus mahdollistaa opiskelijoiden vaikuttaminen ohjausprosessin kehittämiseen. Tulosten avulla Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun on helpompi kehittää ohjauksen palveluja enemmän opiskelijoiden tarpeita vastaaviksi.

Opinnäytetyössä käytettiin määrällistä tutkimusotetta ja sen aineistonkeruumenetelmänä hyödynnettiin kyselytutkimusta. Tutkimuksen kohdejoukkona toimi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun suomenkieliset tutkinto-opiskelijat sekä avoimen ammattikorkeakoulun polkuopiskelijat. Tutkimuskysymys opinnäytetyössä oli seuraava: Millaisena Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijat kokevat uraohjauksen? Kysely lähetettiin kaikille Xamkin opiskelijoille ja siihen vastasi 1225 opiskelijaa.

Tutkimuksen perusteella pystyi tunnistamaan sen, että opiskelijat kokivat uraohjauksen hyvänä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Tärkeimpiä uraohjauksen palveluita oli henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) luominen, oman opiskelijavastaavan antama ohjaus sekä muiden oman alan opettajien antama ohjaus. Opiskelijat kuitenkin toivoivat, että uraohjaus voisi olla enemmän henkilökohtaista ja yksilöille kohdennettua. Uraohjaus voisi opiskelijoiden mielestä sisältää enemmän esimerkiksi kokemuksia työelämästä sekä tarjota tukea työllistymistaitoihin.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu pystyy hyödyntämään opinnäytetyön tuloksia osana korkeakoulun ohjauksen kehittämisprosessia. Ohjaus tulevaisuuden työhön -hanke, jonka kanssa opinnäytetyöprosessissa myös tehtiin yhteistyötä, voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia omassa kehittämistyössään. Tarpeen tullen tuloksia pystyy peilaamaan myös valtakunnalliseen dataan.

Asiasanat: uraohjaus, urasuunnittelu, elinikäinen oppiminen

Degree	Master of Humanities
Author	Elina Ylönen
Thesis title	Career guidance experiences in South-Eastern Finland University of Applied Sciences
Commissioned by	South-Eastern Finland University of Applied Sciences
Time	May 2021
Pages	95 pages, 9 pages of appendices
Supervisor	Sari Miettinen

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to study the career guidance experiences of the students of South-Eastern Finland University of Applied Sciences (later Xamk). The thesis examined how students perceive career guidance at Xamk. The aim of the thesis was to add compile information about the students' career guidance experiences to Xamk in support of the development guidance process.

The relevance of career guidance has increased considerably in recent years, and its need has also been identified at Xamk. The thesis pursued to involve students in the development of the guidance process. It will be easier for Xamk to develop the guidance services to better meet the needs of students.

A quantitative research approach was used in the study, and a questionnaire survey was utilized as its data collection method. The target group of the study was Xamk's Finnish degree students as well as the open path students of Xamk. The research question in the thesis was how students of Xamk experience career guidance. The questionnaire was sent to every student at Xamk and was responded by a total of 1,225 students.

Based on the research, it was possible to identify that students found that career guidance was good at Xamk. The most important career guidance services were the personal study plan (PSP), the guidance provided by studies coordinator, and the guidance provided by other teachers in the student's own study field. However, students hoped that career guidance could be more personal and individual-focused. Career guidance at Xamk could give more advice for job application skills and also experiences from the labor market.

Xamk is able to utilize the results of the research as part of the guidance development process. The Career Guidance for the Work of the future project, with which the thesis process was collaborated, can also utilize the results of the thesis in its own development work. If necessary, the results can also be mirrored to national data.

Keywords: career guidance, career planning, lifelong learning

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	7
2.1	Elinikäinen oppiminen muuttuvassa työelämässä.....	7
2.2	Osaamisidentiteetti.....	9
2.3	Ohjaus ja neuvonta.....	11
2.4	Uraohjaus.....	14
2.4.1	Uraohjauksen määritelmä.....	14
2.4.2	Tulevaisuuslähtöinen uraohjaus.....	17
2.4.3	Uraohjauksen teorioita.....	18
2.4.4	Tomlinsonin näkökulma uraohjaukseen.....	20
2.4.5	Uraohjaus ammattikorkeakoulussa.....	23
2.4.6	Uraohjauksen uudet tuulet.....	26
2.5	Omat näkökulmavalinnat.....	28
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	29
3.1	Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko.....	29
3.2	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä.....	31
3.3	Aineistonkeruuprosessin eteneminen.....	33
3.4	Aineisto ja analyysi.....	34
4	OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA URAOHJAUKSESTA.....	39
4.1	Tarjotut uraohjauksen palvelut.....	39
4.2	Saadun tuen hyödyllisyys.....	46
4.3	Tyytyväisyys.....	49
4.4	Uraohjauksen merkityksellisyys.....	54
4.5	Uraohjauksen vaikutus omiin valintoihin.....	58
4.6	Toiveet uraohjauksesta.....	62
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	66
5.1	Keskeiset tulokset ja pohdinta.....	66

5.2	Luotettavuuden arviointi.....	72
5.3	Jatkotutkimusehdotukset	75
	LÄHTEET.....	77

LIITTEET

Liite 1. Kyselyrunko

Liite 2. Sähköpostiviesti opiskelijoille

1 JOHDANTO

Globalisaation myötä yhteiskunta muuttuu kovaa vauhtia ja haastaa samalla hitaasti muuttuvan työelämän. Pysyäkseen muutoksessa mukana, työntekijän täytyy omaksua elinikäinen oppiminen osaksi omaa työuraansa. (Jarvis 2007, 140.) Työn, teknologian ja maailman muutoksissa osaaminen on kaikista paras turva (Valtioneuvosto 2020c, 13). Työmarkkinoiden epävarmuus, sekä projektiluontoiset työsuhteet lisäävät oman uran tarkastelua ja sen suunnittelua säännöllisin väliajoin. Tällöin urasuunnittelusta tulee kertaluontoisen valinnan sijaan koko elämänmittainen prosessi. (Onnismaa 2003, 50.)

Oppilaan ja opiskelijan opinto- ja uraohjaus nähdään jo nyt ja myös tulevaisuudessa entistä tärkeämpänä opintopolkua läpileikkaavana osana oppilaitoksissa ja sitä halutaan vahvistaa entistä enemmän. Tämä käy ilmi esimerkiksi Sanna Marinin hallitusohjelmassa, jonka mukaan opinto-ohjausta pyritään vahvistamaan kaikilla koulutusasteilla (Valtioneuvosto 2020a). Opinto-ohjauksen tärkeyttä kuvastaa myös monet eri aiheen ympärillä olevat hankkeet, joista mainittakoon yhtenä ajankohtaisena esimerkiksi Opinto-ohjauksen kehittämissuunnitelma, jossa opinto-ohjausta tullaan kehittämään osana oppivelvollisuuden laajentamista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c). Myös Elinikäisen ohjauksen strategia 2020–2023 pyrkii vahvistamaan urasuunnittelutaitoja eri hallinnonalojen monialaisten yhteistyön avulla (Valtioneuvosto 2020b, 4).

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (myöhemmin Xamk) ohjausprosessia tullaan kehittämään vuonna 2021. Yhtenä osana ohjausprosessia ja sen kehittämistä on uraohjaus. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia ja selvittää uraohjauksen nykytilaa Xamkissa. Kyselyn tulokset tulevat auttamaan korkeakoulun ohjausprosessin kehittämisessä ja se antaa suuntaviivoja uraohjauksen kehittämistyölle myös tulevaisuudessa. Opinnäytetyön tulokset myös auttavat korkeakoulun ohjaushenkilöstöä kehittämään omaa toimintaa enemmän opiskelijoiden tarpeita vastaaviksi.

Opinnäytetyön kohderyhmänä on Xamkin suomen kieliset tutkinto-opiskelijat ja avoimen ammattikorkeakoulun polkuopiskelijat. Opinnäytetyö on kvantitatiivinen tutkimus, jonka avulla tuotetaan tietoa ohjausmallin kehittämisen tueksi korkeakoululle. Opiskelijoille teetettiin syksyllä 2020 lomakekysely, jonka vastausten perusteella pystytään hahmottamaan uraohjauksen nykytilan korkeakoulussa. Tutkimuksen tulokset ja havainnot ovat sovellettavissa myös muihin ammattikorkeakouluihin.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Elinikäinen oppiminen muuttuvassa työelämässä

Työelämä muuttuu entistä pirstaleisemmaksi. Kolmijaksoisessa elämänkaarijattelussa ensin opiskellaan, sitten tehdään pitkä työura, josta sitten lopuksi jäädytään eläkkeelle. Tämä on jo vanhentunut tapa ajatella, sillä yksilön status voi vaihdella varsinkin opiskelun ja työnteon välillä montakin kertaa yksilön työuran aikana. (Sitra 2019, 7.) Nykyään yksilölle on tärkeämpää saavuttaa asettamiaan tuloksia työuransa aikana kuin pitkä työura yhdessä työssä (Vanhanen-Nuutinen ym. 2012, 265).

Jatkuvasti muuttuva työelämä haastaa yksilöä. Työmarkkinat muuttuvat ja tämä pakottaa yksilön päivittämään omaa osaamistaan. Oman osaamisen ylläpitäminen lisää työntekijän hyvinvointia sekä vahvistaa työntekijän asemaa työmarkkinoilla. Tästä syystä omaa osaamista kannattaa päivittää säännöllisesti. (Ponteva 2010, 19.) World Economic Forum (2020, 36) on tehnyt lyhyen aikavälin ennakkointia siitä, millaista osaamista työelämä tarvitsee vuonna 2025 ja koostanut siitä listauksen. Listan kärjessä on muun muassa analyyttinen ajattelu ja innovaatio, aktiivinen opiskelu ja oppimisstrategiat sekä kompleksinen ongelmaratkaisu. Covid-19-pandemian myötä myös itsensä kehittäminen ja hallintataidot ovat nousseet työelämässä tärkeäksi taidoksi, sillä uusi työympäristö on haastanut työntekijät oppimaan uutta. (World Economic Forum 2020, 36.)

Covid-19-pandemia on viimeisimpänä muuttanut tiettyjen ammattialojen työelämää peräti radikaalisti. Organisaatiot joutuivat omaksumaan etätöiden sekä työn erilaiset hybridimallit nopealla tahdilla. Pandemian myötä myös työttömien määrät räjähtivät ja näin ollen työntekijöille on noussut epävarmuus

oman tulevaisuuden uran rakentamisesta (Niles ym. 2021, 3). Muuttunut työympäristö asetti myös haasteita esimerkiksi työntekijöiden hyvinvoinnissa, sillä työntekijöiden tuli sopeutua työskentelemään uudella tavalla lyhyessä ajassa. Covid-19-pandemia laittoikin esimerkiksi monen työntekijän resilienssin koetukselle. (World Economic Forum 2020, 16.) Resilienssillä eli mukautumisvalmiudella tarkoitetaan yksilön toimintakyvyn ylläpitämistä muuttuvissa elämäntilanteissa (Sitra 2020).

Covid-19-pandemia on viimeistään osoittanut sen, että tulevaisuuden työelämätaitoja on kuitenkin hankala ennakoida etukäteen. Maailma muuttuu koko ajan, globalisaatio tuo mukanaan uusia työpaikkoja ja näin ollen uutta osaamista tarvitaan työmarkkinoilla. World Economic Forumin (2020, 5–6) mukaan kaikista työntekijöistä 50 % tarvitsee uudelleen koulutusta vuoteen 2025 mennessä. Lisäksi 40 % työntekijöistä ydintaidot oletetaan muuttuvan seuraavan viiden vuoden ajan. Muuttuvat työmarkkinat kannustavatkin työntekijää jatkuvaan, elinikäiseen oppimiseen (Valtioneuvosto 2020b, 10).

Käsitteenä elinikäinen oppiminen ei ole uusi. Yhteiskunnan muuttuvat sosiaaliset olosuhteet sekä aiheen ympärillä lisääntynyt tutkimus ovat kuitenkin antaneet aiheelle laajemman huomion nykypäivänä. Esimerkiksi Unesco ja Euroopan unioni ovat omaksuneet aiheen ja tuoneet sen osaksi omaa poliittista vaikuttamistaan. (Jarvis 2004, 29.)

Elinikäinen oppiminen lisää yksilölle mahdollisuuden parantaa omaa kilpailukykyään työmarkkinoilla. Ajantasainen osaaminen on tärkeää, sillä jos työntekijä jää jälkeen osaamisensa kehittämisessä voi pahimmillaan työntekijälle olla uhkana psykososiaalinen kuormitus. (Sitra 2019, 9.) Elinikäinen oppiminen on myös vastuullinen teko yhteiskunnalle. Esimerkiksi aikuiskoulutuksen on nähty ehkäisevän syrjäytymistä ja kannustavan ihmisiä aktiivisiksi kansalaisiksi. (Onnismaa 2007, 70.)

Tulevaisuudessa tarvitaan uudenlaisia tapoja sekä väyliä elinikäiseen oppimiseen. Suomessa on tunnistettu tarve elinikäisen oppimisen kehittämiselle. (Vesa 2021.) Lisäksi suomalaisia pyritään tulevaisuudessa kannustamaan en-

tistä enemmän elinikäiseen oppimiseen. Suomessa pyritään kehittämään uusia koulutuskokonaisuuksia, jotka tulevaisuudessa mahdollistaisivat entistä helpommin jatkuvan oppimisen. (Valtioneuvosto 2020a).

Elinikäisen oppimisen omaksunut opiskelija nähdään itseohjautuvana oppijana sekä aktiivisena tiedon etsijänä. Itseohjautuvuuden saavuttamiseksi opiskelija tarvitsee kuitenkin ohjausta. Ohjauksen avulla opiskelija oppii asettamaan itselleen ja uralleen yksilöllisiä tavoitteita ja opiskelija ryhtyy pohtimaan omia kiinnostuksen kohteitaan ja suunnittelemaan omaa tulevaa uraansa. Elinikäisen oppimisen omaksuminen osaksi uraohjausta on välttämätöntä. (Kuurila 2014, 49.) Työelämä tarvitsee sellaisia ihmisiä, joilla on intoa ja halua kehittää itseään ja oppia jatkuvasti. (Ruohotie 2005, 200).

2.2 Osaamidentiteetti

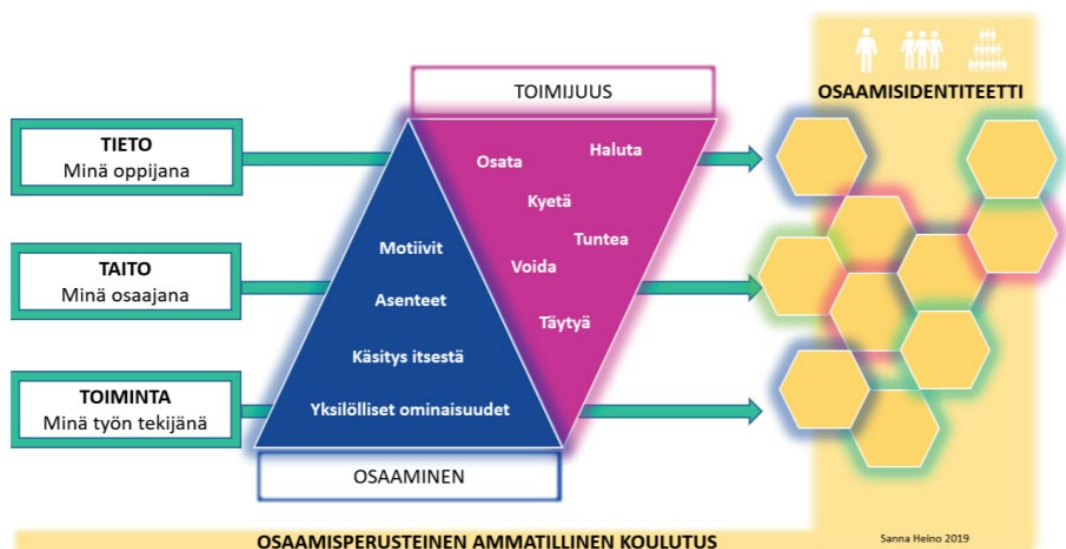
Osaaminen ja toimijuus muodostavat yhdessä osaamidentiteetin. Osaamidentiteetti vastaa työelämän muutokseen sekä esimerkiksi ammatillisen koulutuksen reformiin (Raudasoja & Heino 2019, 6; Nieminen 2018). Elinikäinen oppiminen on myös osa osaamidentiteetin ajatusta. Kun opiskelijalla on vahva tietämys omasta osaamisesta, on työelämän muutokseen helpompi valmistautua. Samalla vahva osaamidentiteetti tukee opiskelijaa työelämässä (Rantaniva 2019; Raudasoja ym. 2019).

Osaamisen määrittely ei ole täysin yksiselitteistä, sillä osaaminen on käsitteenä todella laaja. Käsitteen tunnistamista helpottaa tarkastelu eri näkökulmista. Kapeimmillaan osaaminen määritellään pelkkänä tietona ja taitona. Tiedot ja taidot ovat osaamisen perusta, mutta termiä määriteltessä pelkästään ne eivät riitä. Näkemys, halu ja rohkeus on syytä myös lisätä osaamisen perusjoukkoon määriteltessä termiä. (Kamnesky 2015, luku 4: Osaaminen menestystekijänä.) Raudasojan ja Heinin (2019, 6–7) mukaan osaamisen muodostuu neljästä eri osa-alueesta: motiivit, asenteet, käsitys itsestä ja yksilölliset ominaisuudet. Osaamista voidaan tarkastella yksittäisen työntekijän, tiimin tai koko organisaation näkökulmasta (Kupias ym. 2014, luku 2: Osaaminen näkyviin).

Kompetenssi on lähikäsite osaamiselle. Termillä tarkoitetaan työntekijän valmiuksia, ominaisuuksia ja taitoja suoriutua tietyistä tehtävistä. (Raatikainen ym. 2020, 19.) Kompetenssi sisältää kyvyn käyttää teorioita ja käsitteitä sekä tietoja ja taitoja, joita yksilö voi hyödyntää toimiessaan erilaisissa ympäristöissä (Lampi 2018, 20). Urakompetenssia tukemalla opiskelija siirtyy nivelvaiheissa eteenpäin tai jouhevammin työmarkkinoille (Presti ym. 2021, 12). Osaamisen määritelmä on kuitenkin laajempi ja kokonaisvaltaisempi kuin kompetenssi (Lampi ym. 2019, 211).

Työn, teknologian ja maailman muutoksissa osaaminen on kaikista paras turva (Valtioneuvosto 2020c, 13). Opiskellessa opiskelijan on syytä pyrkiä tunnistamaan tulevaisuudessa tarvittavaa osaamista. Oppiminen ei tule rajoittumaan ainoastaan tutkintoon, vaan ihmisen tulee valmistautua tutkintoon valmistumisen jälkeen päivittämään omaa osaamistaan. Opintojen aikana on syytä orientoitua elinikäiseen oppimiseen. (Raatikainen ym. 2020, 18.) Tutkin-tojen merkitys tulee vähenemään tulevaisuudessa, sillä jatkossa työnantajat tulevat kiinnittämään enemmän huomiota osaamisen sisältöön (Muilu 2021).

Yksilö opiskelee ja koulutautuu, tekee töitä, vaihtaa uraansa ja tekee esimerkiksi vapaaehtoistyötä. Tällaista elämäntulkua kutsutaan Raudasojan ja Hei-non (2019, 6) mukaan siksak-elämäksi. Tällaisessa siksak-elämässä opiskeli-jan toimijuuden ja osaamisen tukeminen on nähty erityisen tärkeäksi, sillä toi-mijuus ja osaaminen yhdessä muodostaa opiskelijan osaamisidentiteetin (kuva 1). (Raudasoja & Heino 2019, 6.)

Kuva 1. Osaamisidentiteetin rakentuminen (Raudasoja & Heino 2019, 7.)

Opiskelijan osaamista ja toimijuutta voidaan tukea niille sanoitettujen eri osa-alueiden kautta. Toimijuuden olennaiset kuusi eri osa-aluetta ovat: *osata*, *haluta*, *kyetä*, *täytyä*, *voida* ja *tuntea*. (Raudasoja & Heino 2019, 6–7.) *Osata* tarkoittaa opiskelijan tietotaitoa ja varsinaisia faktoja, joita opiskelijalla on. Toisena on *haluta*, joka liittyy opiskelijan motivaatioon sekä omiin päämääriin sekä tavoitteisiin. Kolmantena on *kyetä*, joka tarkoittaa opiskelijan sekä fyysisiä että psyykkisiä kykyjä. Neljäs on *täytyä*, jolla tarkoitetaan sosiaalisiin ja fyysisiin rajoituksiin liittyviä asioita, jotka täytyy tai ei täydy tehdä. Viidentenä osa-alueissa on *voida*, jolla viitataan erilaisiin tilanteisiin ja niissä ilmeneviin erilaisen rakenteiden mukana tuomiin mahdollisuuksiin. Kuudentena on *tuntea*, jolla tarkoitetaan sitä, miten opiskelija liittyy tunteensa käsiteltäviin asioihin ja tilanteisiin ja miten hän arvottaa, arvioi ja kokee ne. (Raudasoja & Heino 2019, 6–7.)

Uraohjauksen avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan toimijuutta. Ohjauksen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat tietonsa, taitonsa sekä voimavaroinsa. Samalla se helpottaa arvioimaan toimintatapojen toimivuutta, harjoitteluun uusia tapoja sekä osallisuutta. Tavoitteena ohjauksessa on, että ohjattavan toimintamahdollisuudet laajenisivat. Toimijuuden tunteen vahvistuminen voi ilmetä ohjattavalla esimerkiksi rauhoittumisena, varmuutena tai kykenemisenä johonkin tiettyyn asiaan. (Vehviläinen 2020, 26.) Osaamiseen ja toimijuuteen liittyviä osa-alueita on tärkeä tukea ohjauksen sekä uraohjauksen avulla. Opiskelijan osaamisen ja toimijuuden tukemisella pystytään ehkäisemään esimerkiksi opiskelijan opintojen keskeyttämistä. (Myllyniemi & Kiilakoski 2017, 45; OECD 2004.)

2.3 Ohjaus ja neuvonta

Ohjaus käsitteenä on laaja, ja sitä pystytään tarkastelemaan monista eri näkökulmista (Kuurila 2014, 36). Ohjaus on myös ymmärretty sisällöllisesti eri aikakausina eri tavoin, näin ollen ohjauksen määritelmä ei ole täysin yksiselitteinen. Ohjauksen tavoitteena voi olla esimerkiksi sosiaalistaminen, ohjaus, opettaminen tai neuvojen antaminen. Jokainen ohjausasiantuntija on määritellyt ohjauksen käsitteen usein omasta ohjausympäristöstään käsin omalla tavallaan. (Kupke 2008, 14.)

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan ohjausta työ-, oppimis- ja kasvuprosessien kautta. Prosessilla ei kuitenkaan tarkoiteta liukuhinnaista työtä tai että ohjaus sujuisi aina ennalta määritetyllä tavalla. Prosessi muodostaa tässä tapauksessa lähinnä ajallisuuden ja yhteistoiminnan eri ulottuvuudet. Prosessille on siis helppo hahmottaa ohjauksen kehityskaari, josta voidaan tunnistaa alku ja loppu. (Vehviläinen 2020, 12–15.)

Historiassa ohjaus on muuttunut sisällöllisesti eri aikakausien aikana. Englanninkielinen käsite *guidance* syntyi 1900-luvulla, jolloin se tulkittiin lähinnä neuvontana, eli ohjata oikeat ihmiset heille sopiviin töihin. Nykyään *guidance* nähdään enemmänkin opastuksen sävyisenä ohjaamisena. *Guidance*-ohjauksessa ohjattavan valintoihin ja päätöksentekoprosessiin vaikutetaan. (Kuurila 2014, 36.)

Sittemmin 1940-luvulla syntyi ohjauksen käsite *counselling*. Ohjauksen perustavoitteeksi määriteltiin ohjattavan päätöksentekovalmiuden kehittäminen. *Counselling*-ohjauksessa yksilöä ohjaa alan ammattilaiset, tavoitteena saada yksilö tekemään muutoksia omassa elämässään. *Counselling*-ohjaus nähdäänkin laaja-alaisena elämänsuunnittelun menetelmänä. (Kuurila 2014, 36.)

Nykyään ohjaus nähdään yhteistoimintana, jonka hyvinä kriteereinä ovat ohjattavan kunnioittava kohtaaminen sekä dialoginen vuorovaikutus. Pääsääntöisesti tavoitteena ohjauksessa on pyrkiä tukemaan ohjattavan tai ohjattavien prosessin etenemistä ohjauksen avulla. Prosessit ovat usein pitkiä, voivat toteutua ohjattavan eri elämänvaiheissa ja olla ennalta-arvaamattomia. Nämä prosessit ovat yleensä erilaisia työ-, oppimis- tai kasvuprosesseja, joissa pyritään erilaisien menetelmien avulla vahvistamaan ohjattavan tai ohjattavien toimijuutta. Usein ohjaustilanteet ovat kytkettynä eri institutionaalisiin polkuihin, joten niiden hahmottaminen voi olla selkeää. Esimerkiksi opinto-ohjaus tai omaan opintopolkuun liittyvä ohjaus on osa oppilaitosten toimintaa ja näin ollen helposti hahmotettavissa. (Vehviläinen 2020, 12.)

Ohjaajana voi toimija niin yksilö kuin ryhmä ja nämä tekevät ohjausta aina suhteessa johonkin toiseen konkreettiseen yhteisöön tai yhteisöihin. Ohjausta voidaan tarvita esimerkiksi silloin, kun yhteisöön saapuu uusi jäsen. Ohjattava

voi päätyä osalliseksi laajempaa ohjausjärjestelmää. Esimerkiksi oppilaitoksissa ohjattava voi olla tekemisissä useiden ohjauksen ammattilaisten kanssa, jotka toiminnallaan tukevat ja vaikuttavat ohjattavat prosessin etenemiseen. (Vehviläinen 2020, 14–15.)

Valtaosa Suomessa tehtävästä ohjaus- ja neuvontatyöstä on opinto-ohjausta. Se kehittyi 1970-luvulla peruskoulu-uudistuksen myötä. Opiskelun henkilökohtaistamista on myös kehitetty ammattioppilaitoksissa 1990-luvulta lähtien. Koulutukseen ja uravalintaan liittyvät kysymykset ovatkin usein vaikeita nuorille ja tätä varten oppilaitokset ovatkin asettaneet tavoitteita opinto-ohjaukselle. (Onnismaa 2007, 16.) Opinto-ohjauksen avulla tuetaan oppilaita sekä opiskelijoita opiskelun aikana sen eri vaiheissa sekä opiskelun jälkeen tulevaisuutta koskevien päätösten tekemisessä (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021b, 218). Opinto-ohjaus keskittyy ensisijaisesti kasvun, kehityksen, uran ja oppimisen ohjaukseen. (Helander & Seinä 2005, 16.)

Peruskoulussa oppilasta tuetaan opiskelutaidoissa ja koulun käynnissä. Heille kerrotaan jatko-opintomahdollisuuksista, ammateista sekä työelämästä. Oppilaat pääsevät myös tutustumaan työelämään. Toisella asteella opinto-ohjaus muuttuu henkilökohtaisemmaksi ja opiskelijoita aletaan tukea urasuunnittelun ja jatkokouluttautumisen suhteen. Kolmannella asteella korkeakouluopiskelijoita tuetaan pääsääntöisesti henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) avulla. Ohjauksesta saattaa kolmannella asteella vastata myös useampi toimija. (Onnismaa 2007, 16–17.)

Ura- ja elämänsuunnittelua tukeva ohjauksen merkitys on korostunut työelämän ja valintojen epävarmuuden myötä. Valintoja tehdään nykyään myös nuoruudenkin jälkeen, niinpä ura- ja elämänsuunnittelu on nykyään koko elämän läpileikkaava prosessi. Ohjaus, neuvonta ja tiedotus näyttävät tukevan ja auttavan yksilöä siirtymävaiheissa ikään katsomatta. (Onnismaa 2007, 15.)

Ohjausta ja neuvontaa annetaan myös esimerkiksi työvoimatoimistoissa. Työvoimapalveluiden tulee vastata työmarkkinoiden tarpeisiin, ehkäistä työttömyyttä sekä pyrkiä järjestämään työttömille mahdollisuuksia tehdä työtä (Laki julkisesta työvoimapalvelusta 30.12.2002/1295). Työvoimatoimistot tarjoavat esimerkiksi ammatinvalintapsykologit, työvoimaohjaajat, koulutusneuvojat

sekä työvoimaneuvojat työnhakijan käyttöön, jotta työnhaku helpottuisi (Onnismaa 2007, 20).

Muita ohjausta ja neuvontaa tarjoavia palveluita on muun muassa kuntoutus ja terveydenhuolto, kirkko sekä moniammatilliset hankkeet (Onnismaa 2007, 20). Erityisesti nuorille suunnattua ohjausta ja neuvontaa on tarjolla Ohjaamoissa, joita on tällä hetkellä noin 70 eri kunnassa (Lähin Ohjaamo s.a.). Ohjaamot antavat nuorelle tukea arkeen, opiskeluun ja työllistymiseen liittyvissä asioissa. Ohjaamoissa työskentelee monia eri ammattilaisia, joiden avulla nuoret voivat saada ratkaisun ongelmiinsa. (Mikä on ohjaamo? s.a.; TE-palvelut 2020.)

Työelämäsuuntautunut ohjaus voidaan käsittää monella eri käsitteellä, kuten esimerkiksi uraohjaus, urasuunnittelu, uravalmennus, työelämäneuvonta, työelämävalmennus tai ammatillisen kasvun tukeminen. Uraohjausta tekevien ammattilaisten työnimikkeet vaihtelevat organisaatioiden välillä. Osa käyttää ohjauksen ja neuvonnan käsitettä synonyyminä uraohjauksen ammattilaisille, kun taas toiset tekevät eron niiden välille. Uraohjauksen käsitettä käytetään esimerkiksi työ- ja elinkeinovirastoissa, jotka ovat Suomessa suurimpia uraohjauksen tarjoajia. (Lampi 2018, 20.)

2.4 Uraohjaus

2.4.1 Uraohjauksen määritelmä

Uraohjauksella on monia erilaisia määritelmiä, sillä termiä on haastava määritellä sen laaja-alaisuudesta johtuen. Kuten aikaisemmin todettu, ohjauksen termille ei ole yksiselitteistä määritelmää ja sama pätee myös uraohjauksen termiin. Muuttuvassa yhteiskunnassa myös urakäsityksen termi on muuttunut, mikä on tuonut sanalle samalla myös uusia merkityksiä. Tästä syystä termi olisiikin syytä aina määritellä jokaisessa asiayhteydessä erikseen. (Linja & Ranna 2020, 10; Michelsson 2015). Seuraavaksi tarkastellaan uraohjauksen ja urasuunnittelun määritelmiä.

Uraohjauksella tarkoitetaan yleensä erilaisia yksilöä ja ryhmää tukevia palveluita tai toimintoja kaikissa elämän eri vaiheissa. Tavoitteena on tukea yksilölli-

siä prosesseja, ammatillisia valintoja, urasuunnittelua ja ammatillista suuntautumista. Uraohjausta toteutetaan eri oppilaitoksissa sekä koulutusorganisaatioissa, julkisilla työelämäpalveluilla, eri työpaikoilla sekä kolmannella että yksityisellä sektorilla. Sitä toteutetaan joko yksilö- tai ryhmäohjauksena kasvotusten tai verkon välityksellä. (Penttinen 2020a.)

Uraohjauksen avulla pyritään tukemaan yksilöiden ja ryhmien mahdollisuutta löytää työstä, vapaa-ajasta sekä oppimisesta liittyvää tietoutta. Tämän avulla ohjattava pystyy löytämään oman paikkansa maailmassa ja samalla suunnittelemaan omaan tulevaisuuttaan. Tärkeää prosessissa on pyrkiä kehittämään ohjattaville sellaisia ominaisuuksia, joiden avulla ohjattava kykenee kyseenalaistamaan valmiita oletuksia ja valtarakenteita sekä luomaan itselleen verkostoja ja uusia mahdollisuuksia. (Sultana 2018, 9.)

Vance Peavy nähdään yhtenä tunnetuimpana konstruktivistisen ajattelun kehittäjänä (Väistö 2007, 12). Peavyn (2001, 13) mukaan uraohjaus nähdään oppimisprosessina, joka tähtää ohjattavan voimavarojen vahvistamiseen keskustelun keinoin. Tarkoituksena pyrkiä kirkastamaan ohjattavalle itselleen sitä, miten he ajattelevat ja toimivat, mitä vahvuuksia heillä on sekä millaista tulevaisuutta he tavoittelevat. Osallistuminen ja oppiminen tapahtuvat parhaiten silloin kun ohjattava osallistuu uraohjaukseen omasta tahdostaan. (Peavy 2001, 13.) Peavyn mukaan ihmisen työura on osa ohjattavan elämänuraa ja näin ollen uraohjaus nähdään kokonaisvaltaisena ohjauksena (Penttinen 2020a).

Eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikan verkosto (European Lifelong Guidance Policy Network, ELGP) määrittelee uraohjauksen olevan uraohjaajan ja yksilön välistä vuorovaikutusta. Sitä kuvataan itsetietoisuutta ja ymmärrystä korostavaksi yksilö tai ryhmäprosessiksi. Tavoitteena fasilitoida mielekkään ja merkillisen uran rakentaminen joka vastaa muuttuvia työ- ja oppimisympäristöjä koko elinkaaren ajan. (European Lifelong Guidance Policy Network ELGP 2008, 12.)

Kuurilan (2014, 48–49) mukaan uraohjaus on yksi ohjauksen muodoista ja sen tarkoituksena on pyrkiä helpottamaan opiskelijan nivelvaihetta eli siirty-

mistä koulutuksesta työelämään. Tavoitteena uraohjauksessa on ohjata opiskelijaa selviytymään omista opinnoistaan ja päästä samalla hyvin alkuun omalla työurallaan. Lisäksi uraohjauksen avulla pyritään valmentamaan opiskelijaa suunnittelemaan omaa uraansa myös pidemmälle ja samalla kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen. (Kuurila 2014, 48–49.)

Laajimmillaan uraohjaus voidaankin nähdä ohjattavan kokonaisvaltaisena elämänsuunnittelun sekä toimijuuden kehittymisen tilana (Helander 2017). Uraohjauksen tarkoitus oppilaitosmaailmassa on yleensä opiskelijan ohjaaminen eteenpäin kohti uraa ja työllistymistä sekä ammatin- tai koulutusvalintaa (Paso 2019, 18). Uraohjauksella pystytään kuitenkin tukemaan esimerkiksi myös opiskelijoiden nivelvaiheita, kun opiskelija siirtyy koulutusasteelta toiselle (Mahlinda & Mandyata 2021, 200).

Uraohjauksen yksi alakäsitteistä on urasuunnittelu. Uraohjauksessa olennaisista on tukea yksilöä hänen urasuunnittelussaan (Laine 2014, 11). Urasuunnittelutaitojen kehittämistä pystyy oppilaitoksessa ohjata alan ammattilaiset esimerkiksi opinto-ohjaajat, tutorit, uraohjaajat, TE-palveluiden psykologit ja asiantuntijat (European Lifelong Guidance Policy Network ELGP 2016). Uraohjaaja auttaa ja ohjaa opiskelijoita suunnittelemaan omaa urapolkua luomalla urasuunnitelman. Urasuunnittelun avulla yksilön on helpompi hahmottaa omaa tulevaisuuttaan ja siellä olevia uramahdollisuuksia ja -tavoitteita. Urasuunnittelun myötä myös tulevaisuuden hahmottaminen helpottuu. Suunnitelmaan on tapana määritellä omaan urapolkuun liittyviä tavoitteita, sekä hahmotella sitä varten aikajännettä missä ajassa mahdolliset tavoitteet saavutetaan. Tulevaisuussuuntautuneisuus on vahvasti osa uraohjausta, sillä urasuunnittelu tulee omaksua koko elämän läpileikkaavana prosessina. (Kuurila 2014, 49–50.)

Korkeakouluissa urasuunnittelua tehdään pääsääntöisesti oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman (myöhemmin myös HOPS) kautta (Kuurila 2014, 55). Xamkissa opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman luomisesta vastaa opiskelijavastaava. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman avulla opiskelijan on helpompi suunnitella ja toteuttaa omia opintojaan. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain ja sen tukena käydään HOPS-keskusteluja. (Opintojen ohjaus s.a.)

Urasuunnittelun merkitys on lisääntynyt myös erilaisissa ihmisen siirtymävaiheissa (Onnismaa 2003, 60). Vaikka urasuunnittelu saatetaankin nähdä ensisijaisesti nuorille, eri nivelvaiheessa oleville suunnattuna, ei urasuunnittelu ole kuitenkaan sidonnainen tiettyihin elämänvaiheisiin (Onnismaa 2003, 108). Urasuunnittelu voi tulla ajankohtaiseksi missä vaiheessa tahansa työuraa. Teknologia ja muuttuvat työmarkkinat tuovat mukanaan uusia työpaikkoja, joka lisää ohjauksen tarvetta. (Valtioneuvosto 2020b, 10). OECD:n teettämän kyselyn mukaan esimerkiksi aikuisille suunnatun uraohjauksen kysyntä on lisääntynyt viime vuosina (Vuorinen & Kettunen 2021, 20). Omaa tulevaisuutta tulisikin tarkastella läpi koko työuran eikä uraohjausta tuli painottaa pelkästään yksilön alku-uraan. Urasuunnittelua tulisikin tehdä myös keski- kuin loppu-urankin aikana. (Catanzano ym. 2021, 217.)

2.4.2 Tulevaisuuslähtöinen uraohjaus

Tulevaisuuslähtöinen ohjaus eli tulevaisuusohjaus perustuu moni- ja poikkiteolliselle tulevaisuudentutkimukselle (Ahvenainen ym. 2017, 4). Keskeistä ohjauksessa on ohjata ihminen ajattelemaan omaa tulevaisuutta avoimin mielin ja useita erilaisia mahdollisuuksia sisältävänä kokonaisuutena (Mitä on tulevaisuusohjaus s.a; Jokinen ym. 2015, 66). Positiivinen asenne omaan tulevaisuuteen kannustaa eteenkin nuoria siirtymään työelämään entistä nopeammin (Talous ja nuoret TAT 2019, 16).

Itse tulevaisuusajattelu on jo ennestään monille luontaista, mutta sitä on myös mahdollista oppia ja opettaa. Tulevaisuusohjaus tarjoaa ihmiselle erilaisia ajattelun ja toiminnan välineitä, joiden avulla ohjattavan on helpompi jäsentää omaa tulevaisuutta. Näin ollen esimerkiksi tulevat tapahtumaketjut eivät tule välttämättä täysin yllätyksenä ohjattavalle. Tulevaisuusohjauksessa tulevaisuus nähdään yhtenä isona laajana kokonaisuutena, ei vain pelkkinä seuraavina valintoina ja askelina. (Mitä on tulevaisuusohjaus s.a.)

Tulevaisuusohjauksen tärkein tavoite on luoda opiskelijoille erilaisia mahdollisuuksia erilaisten tulevaisuuksien hahmottamiseen. Ohjauksessa kannustetaan ohjattavaa keskittymään luovan ja kriittisen ajatteluun enemmän kuin trendien tai tulevaisuuden muutosvoimien ennakkointiin. Tulevaisuusohjauksen

avulla ihmisen näkemys laajenee tasaisesta kasvusta ja kehityksestä erilaisiin vaihtoehtoihin sekä jopa yllättäviin elämänsattumiin. (Jokinen ym. 2015, 68.)

Tulevaisuuden hahmottelu antaa ohjattavalle pohjan omaan urasuunnitteluun, osaamiseen, osaamisen kehittämistarpeisiin ja tavoitteiden määrittelylle. Vaihtoehtoisia reittejä voi havainnollistaa ohjattavalle esimerkiksi visualisoinnin kautta tai listaamalla. Näin ohjattava oppii ymmärtämään, että seuraavat uraa koskevat askeleet eivät sulje pois muita hyviä vaihtoehtoja. (Rautio ym 2019, 47.)

Uraohjauksessa tulevaisuusajattelu on tärkeässä roolissa. Tulevaisuuden suunnittelua osana uraohjausta on tärkeä tehdä systemaattisesti esimerkiksi oppilaitoksissa. Puutteellisena tämä voi johtaa opinnoissa sattumanvaraiseen suorittamiseen, josta ennen pitkään voi seurata esimerkiksi opintojen viivästyminen tai valmistumisvaiheessa heikot työllistymistaidot. (Saloranta 2019, 118.)

2.4.3 Uraohjauksen teorioita

Siinä missä ohjaukselle on itsessään syntynyt vuosien mittaan monia eri teorioita, myös uraohjaukselle on muotoutunut monenlaisia teorioita ohjauksen tueksi. Uraohjaus nykypäivänä hyödyntää ohjattavien tulkinnassa integratiivista teoriaa ohjauksesta. Tämä perustuu siihen, että yhteiskunta on entistä monimuotoisempi ja näin ollen ihmisyydestä on monia eri käsityksiä. Näin ollen ohjaajalle välttämätöntä on hallita monia eri teorioita ohjauksen taustalla. (Juutilainen & Rantanen 2020, 17–19.)

Integratiiviselle teorialle olennaista on se, että ohjauksessa keskiössä on asiakas, eikä käyttöteoria. Tämä kuitenkin ei tarkoita täysin teoriattomuutta ohjauksessa. Ohjaaja tiedostaa asiakkaan tilanteen ja käyttää viitekehykseen sopivaa teoriaa ohjauksensa tukena ja pyrkii näin vahvistamaan esimerkiksi opiskelijoiden asiantuntijuutta uraohjauksessa. Integratiivisessa teoriassa uskotaan siihen, että luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin luominen on tärkeämpää, kuin jonkun tietyn teorian seuraaminen. (Merivirta 2021, 7–8; Juutilainen & Rantanen 2020, 17–19.)

Nykyään uraohjaus on kehittynyt siihen suuntaan, että sosiodynaamisella lähestymistavalla uraohjauksessa on vankka asema. Painopiste ohjauksessa on ohjattavan elämäntilanteen hahmottaminen. Tässä tulevaisuus nähdään erilaisina toiveina tavoitteina, suunnitelmina tai vaiheina. Ohjattavan elämänkentän merkitys korostuu ohjauksessa, johon sisältyy sekä ohjattavan resurssit sekä ongelmat. (Ahvenainen ym. 2017, 12.) Sosiodynaaminen ohjaus on menetelmänä konstruktivistinen, käytännönläheinen, yleisluontoinen sekä kokonaisvaltainen (Väistö 2007, 11).

Sosiodynaamisessa ohjausteoriassa ohjaaja ja ohjattava toimii yhdessä tiiminä ohjattavan eduksi. Ohjaaja tutkii ohjattavan elämänkenttää sen sijaan, että tämä tekisi pelkää urasuunnittelua. Lisäksi ohjaaja kartoittaa ohjattavan sen hetkistä elämäntilannetta ja suunnittelee erilaisia projekteja ohjattavalle, jotka tukevat tätä tavoitteiden saavuttamisessa. Yleisesti ottaen tämä ohjausnäkemys on konstruktivistinen ja se toimii kokonaisvaltaisena elämänsuunnittelun menetelmänä. (Peavy 2000, 23–24; Onnismaa 2003, 5.) Yksilön minuus muuttuu olosuhteiden ja kokemusten myötä. Työ ja ammatillinen toiminta ovat vain osa yksilön elämäkokonaisuutta. Sosiodynaaminen ohjaus on laaja-alaista oman elämän suunnittelua. (Vanhalakka-Ruoho 2015, 47.)

Konstruktivismi ohjauksessa on auttanut ohjausta siirtymään dialogisuuteen siitä, missä se aikaisemmin oli autoritaarista. Ohjaaja ei ole ohjaussuhteessa kaikki tietävä, ohjaajan näkökulma on vain eri kuin ohjattavan. Ohjaussuhde nähdään vuorovaikutuksena, jossa molemmat osapuolet tuovat oman panoksensa pöytään. Postmodernissa käsityksessä ohjattavat olettavat saavansa ohjauksen olevan pelkkä neuvontaprosessi, mutta konstruktivistisessä ohjauksessa ohjaaja ja ohjattava ryhtyvät yhdessä pohtimaan ratkaisuja ohjattavan näkökulmaan. (Peavy 2000, 25–26.)

Life-design-ohjausmalli on Savickaksen kehittämä suuntautuminen elämänuran muotouttamisesta, jossa hän on yhdistänyt konstruktivistista ja kontekstuaalista ajattelua. (Vanhalakka-Ruoho 2015, 47–48). Savickaksen ym. (2009, 241) mukaan nuoret eivät ole ainoa ihmisjoukko, joka voi pohtia elämään liittyviä isoja kysymyksiä, kuten: Mitä aion tehdä elämälläni? Hänen mukaan elämää suunnitellaan jatkumona läpi koko elämän. Yksilö nähdään tässä teoriassa joustavana, mukautuvana sekä elinikäisenä oppijana (Liinamo 2020, 35).

Uramuuntuvuus on teorian yksi keskeisimmistä käsitteistä, jolla tarkoitetaan valmiutta käsitellä ennakoimattomia tapahtumia työssä, joustavuutta sekä eräänlaista toimintavalmiutta. Uramuuntuvuutta on peilattu myös resilienssiin. (Souto & Vehviläinen 2019, 8; Vanhalakka-Ruoho 2015, 48.) Teoriassa korostuu yksilölliset toimintatavat ja mallit. Toimijuuden tunnuspiirteitä ovat intentionaalisuus, kertomuksellisuus, toiminnallisuus ja muuntuvuus. Yksilölle on ominaista toimia useilla eri elämänalueilla, eikä heidän elämänura rajoitu pelkästään koulutukseen tai työhön. Tämä on olennaista ottaa huomioon life-design-ohjausmallissa. (Vanhalakka-Ruoho 2015, 48.)

2.4.4 Tomlinsonin näkökulma uraohjaukseen

Uraohjaus nähdään tässä opinnäytetyössä Michael Tomlinsonin korkeakoulutetun pääoma -teorian kautta. Teorialle on ominaista lähestyä pääoma käsitteen viitekehysessä samalla tutkien työllistyvyyttä laajemmassa mittakaavassa. Pääomat keskeisiä resursseja, joiden avulla yksilö selviää kohdattessaan työelämän haasteet. Teoria edustaa holistista näkemystä ja näin ollen yksilön työllistyvyys koostuukin omien kokemusten kautta hankituista pääomista. Pääomat voidaan jakaa, osittain päällekkäiseen, viiteen eri kategoriaan ja ne ovat sosiaalinen pääoma (*social capital*), inhimillinen pääoma (*human capital*), psykologinen pääoma (*psychological capital*), kulttuurinen pääoma (*cultural capital*) sekä identiteettipääoma (*identity capital*). (Ruskomaa 2019, 20–21; Tomlinson 2017, 21)

Sosiaalinen pääoma tarkoittaa korkeakouluopiskelijan ihmissuhteita ja verkostoja, joiden avulla opiskelijan on helpompi tuoda itseään lähemmäksi työmarkkinoita. Opiskelija luo suhteita itselle merkittäviin henkilöihin ja verkostoitumisen kautta myös erilaisiin työnantajiin. Verkostoitumista opiskelija pystyy tekemään aktiivisesti jo opiskeluaikanaan. Esimerkiksi opintoihin liittyvät harjoitellut mahdollistavat verkostoitumisen alan työnantajiin. (Ruskomaa 2019, 22–23; Tomlinson 2017, 5.)

Vähäinen sosiaalinen pääoma ilmenee opiskelijalla esimerkiksi suppeina verkostoina. Opiskelijalla saattaa olla haasteita tarttua tarjottuihin mahdollisuuksiin ja työnantajiin lähestyminen voi olla epämukavuusalueella. Lisäksi yksi-

löllä voi olla haasteita hahmottaa omaa työmarkkinaa ja siellä olevia työrooleja. Näitä on kuitenkin mahdollista kehittää seuraamalla oman alan työmarkkinoita aktiivisesti ja pohtimalla omaa uraa suhteessa työelämän muutoksiin. Opiskelijan kannattaa myös parhaansa mukaan hyödyntää omia verkostoja ja pyrkiä poistumaan omalta epämukavuusalueelta kontaktoimalla myös tuntemattomia ihmisiä. (Penttinen 2020b, 5.)

Inhimillinen pääoma koostuu opiskelijan hankituista tiedoista ja taidoista, jotka ilmenevät yksilölle erilaisina tutkintoina tai pätevyyksinä. Inhimillinen pääoma pystytään jakamaan kahteen erilliseen kategoriaan, koviin sekä pehmeisiin taitoihin. Kovat taidot ovat oppilaitoksissa hankittuja tiettyihin aiheisiin tai ammattiin liittyviä taitoja. Pehmeät taidot puolestaan ovat taitoja, joiden avulla yksilö selviää työmarkkinoilla. Tällaisia pehmeitä taitoja on esimerkiksi uran rakennustaidot, joihin kuuluu keskeisesti esimerkiksi työnhakutaidot ja tietämys työllistymismahdollisuuksista. (Ruskomaa 2019, 21–22.)

Kun opiskelijalla on puutteita inhimillisessä pääomassa, on hänellä yleensä haasteita tunnistaa omaa osaamista ja lisäksi hankittu osaaminen on haastavaa soveltaa käytäntöön. Opiskelija ei osaa hahmottaa omia työmahdollisuuksiaan sekä työnhaun prosessi saatetaan kokea vaikeaksi. Inhimillistä pääomaa pystytään kuitenkin kehittämään monin eri tavoin. Opiskelijalle voi luoda uskoa uranäkymiin, tukea kovien taitojen käyttämistä työelämässä sekä tukea työnhakutaitoja auttamalla esimerkiksi erilaisten työnhaun dokumenttien kanssa. (Penttinen 2020b, 4.)

Psykologinen pääoma muodostuu opiskelijan sinnikkyydestä ja kyvystä sopeutua työelämässä erilaisiin haastaviin tilanteisiin. Psykologiseen pääomaan liittyy oleellisesti minäpystyvyys sekä resilienssi. Minäpystyvyys tarkoittaa opiskelijan itsevarmuutta suorittaessaan erilaisia tehtäviä, samanaikaisesti luottaen, että onnistuu tehtävässä. Resilienssi puolestaan tarkoittaa sitä, että yksilö on kykeneväinen toimimaan erilaisissa epävarmoissa sekä muuttuvissa tilanteissa, joissa työntekijä saattaa kokea ulkopuolelta tulevaa painetta. (Ruskomaa 2019, 24; Tomlinson 2017, 12.) Pääomaan kuuluu myös vahvasti erilaisten takaiskujen, muutosten sekä siirtymien hallitseminen (Penttinen 2020b, 8).

Kun opiskelijan psykologinen pääoma on heikko, on tällä haasteita sopeutua muutokseen, sillä hänen usko omaan tekemiseen voi olla koetuksella. Yksilöllä ei myöskään saata olla mitään strategiaa omaan urasuunnitteluun. Opiskelija ei pysty kunnolla sietämään epävarmuutta ja omaan uraan liittyvät muutokset ja siirtymät mietityttävät. Siksipä suunnitelmallisuus ja muutostilanteiden tukeminen ovat tärkeitä kehittäessä opiskelijan psykologista pääomaa. Opiskelijaa voi tukea ottamalla harkittuja riskejä ja optimistisesti tukea häntä työhaussa. (Penttinen 2020b, 8.)

Kulttuurinen pääoma muodostuu opiskelijalle yleensä koulutuksen ulkopuolella ja se voi vaihdella yksilön sosioekonomisesta asemasta riippuen. Keskeistä pääoman muodostumiselle on ruumiillistetun pääoman kehittäminen, eli opiskelijan käyttäytyminen, luonne ja sosiaaliset taidot ovat sopivat organisaatioon. Yleensä tämä ilmenee yksilöllä esimerkiksi puhetapana, kehonkielenä tai huumorina. (Ruskomaa 2019, 24; Tomlinson 2017, 7.)

Heikompi kulttuurinen pääoma ilmenee yleensä kulttuurisen ymmärryksen puutteena. Opiskelija ei esimerkiksi osaa toimia tarpeeksi sensitiivisesti eri kulttuurisissa konteksteissa. Käyttäytymisessä saattaa olla haasteita ja opiskelija saattaa kokea esimerkiksi työnantajien lähestymisen ja heille asiantuntevasti itsensä esittelyn vaikeaksi. Kulttuurista pääomaa pystyy kehittämään, kun opiskelija ryhtyy tunnistamaan itselleen sopivia työrooleja ja jäsentämään erilaisia taitoja, ominaisuuksia ja toimintatapoja, joita työelämä vaatii. Lisäksi opiskelija voi opetella kertomaan itsestään ja omista saavutuksistaan erilaisissa tilanteissa ja tuoda sitä kautta itseään esille häntä kiinnostavilla työelämän sektoreilla. (Penttinen 2020b, 6.)

Identiteettipääoma perustuu yksilön koettuihin psykososiaalisiin kokemuksiin tämän elämänkaaren aikana, sekä yksilön oma panos työllistymiseen ja uraan sekä suhde omaan työllistymiseen. Keskeistä on tunnistaa nämä kokemukset ja osata hyödyntää ne työllistymisen kannalta itselleen tärkeiden ja kiinnostavien alojen kanssa. (Ruskomaa 2019, 23–24.) Identiteettipääoma muokkautuu ja rakentuu elämän aikana erilaisten kokemusten ja valintojen myötä (Penttinen 2020b, 7).

Heikko osaamisidentiteetti näyttäytyy opiskelijalla epävarmuutena omien arvojen, vahvuuksien ja motiivien suhteen. Opiskelijalla voi olla rakeinen käsitys omasta itsestään ja elämästään. Samalla se ei ole myöskään vielä kovin jäsentynyt. Oman osaamisen ja taitojen sanoittaminen, vahvuuksien kirkastaminen sekä omien arvojen tunnistaminen, ovat hyviä keinoja kehittää identiteettiä omaa. (Penttinen 2020b, 7.) Identiteettipääoma kehittyy opintojen aikana ja ohjaava opettaja voi omalla ohjauksellaan pyrkiä edesauttamaan tämän kehittymisessä haastamalla opiskelijoita pohtimaan omaa ammatillista identiteettiään sekä osaamistaan tekemällä esimerkiksi perinteisen CV:n tai LinkedIn-profiilin (Ruskomaa 2019, 23–24).

2.4.5 Uraohjaus ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakouluissa, joissa työelämä on vahvasti läsnä, osallistuu käytännössä koko ammattikorkeakoulun henkilökunta uraohjauksen toteuttamiseen. Haaste uraohjauksen toteutumisessa syntyy siitä, miten nämä eri toimijat saadaan tietoiseksi ohjauksen kokonaisuudesta ja mistä eri toimijat ovat vastuussa. Uraohjausta ammattikorkeakoulussa tekee laaja joukko, joihin kuuluu oppilaitoksesta riippuen esimerkiksi opinto-ohjaajia, opettajia, ura- ja rekrytointipalvelut, opettaja- ja opiskelijatutorit, luokanvalvojat, mentorit, koulutusjohtajat, opinnäytetöiden ja harjoitteluiden ohjaajat, opintosihteerit sekä alumnit. (Särkijärvi 2006, 33–34).

Uraohjaus kytkeytyy ammattikorkeakoulussa vahvasti osaksi opintoja. Uraohjausta tehdään samalla kun opiskelija pohtii esimerkiksi omia opintoja tai harjoittelumahdollisuuksiaan. Opiskelijoita neuvotaan myös heidän urasuunnittelussa. Lisäksi uraohjaus on usein opetukseen liitettyä tai opetuksen sisällä tapahtuvaa toimintaa. (Onnismaa 2007, 17–19.)

Uraohjausta on myös tutkittu viime aikoina paljon oppilaitoksissa, kuten ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakouluihin tehdyt tutkimukset ovat keskittyneet muun muassa siihen, miten uraohjaus on toteutettu ammattikorkeakoulussa (Särkijärvi 2006) ja millaisia uraohjauksen suunnittelijatyyppejä ammattikorkeakouluopiskelijat ovat (Kuurila 2014). Myös Xamkin uraohjauksesta on tehty yksi aikaisempi kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus (Koivusaari-Aronen

2020) ja tulen peilaamaan myös tästä opinnäytetyöstä nousseita vastauksia omaan opinnäytetyöhöni.

Kuurila (2014) on selvittänyt väitöskirjassaan millaista uraohjausta opiskelijat ovat saaneet ja halunneet saada osana ammattikorkeakouluopintojaan. Kuurilan väitöskirjan perusteella ammattikorkeakouluopiskelijoista pystyy tunnistamaan kolme eri urasuunnittelijatyyppeä: epävarmat urasuunnittelijat, uteliaat urasuunnittelijat ja tietoiset urasuunnittelijat (Kuurila 2014, 189).

Epävarmat urasuunnittelijat ovat Kuurilan (2014, 189–190) mukaan kaikkein selvimmin erottuva joukko. Tyypillistä tälle suunnittelijatyypille on sattumalla tapahtunut koulutus-alavalinta ja oma alavalinta epäilyttää vielä opintoja suorittaessa. Epävarmat suunnittelijat voivat kokevat oman koulutusalan vääräksi ja harkitsevat alan vaihtamista. Oma urapolku on hämärän peitossa, eikä epävarmoilla suunnittelijoilla ole tavoitteita omalla urallaan. Uraohjaus on tälle tyypille vieras käsite, eikä näin ollen osaa myöskään pyytää sitä itselleen. Moni tämän tyypin opiskelija kokee myös työelämän pelottavaksi ja tulevaisuuden kuvat koettiin uhkaavaksi pitkälti työllistymisen kannalta. (Kuurila 2014, 189–190.)

Uteliailla urasuunnittelijoilla on jo jonkinlainen käsitys työelämästä. Heidän näkemyksensä mukaan ammatinvalinta on mahdollisuus ja tälle tyypille alavalinta tuntuu oikealta opintojen aikana. Harjoittelujaksoja odotetaan uteliaasti, sillä työpaikosta on kuultu mielenkiintoisia asioita. Opintojen alkuvaiheessa uteliaat urasuunnittelijat suunnittelevat omaa uraansa aktiivisesti ja tyyppi asettaa itselleen erilaisia tavoitteita. Uraohjauksen avulla heidän aine- ja harjoittelupaikkojen valinnat helpottuvat. (Kuurila 2014, 191.)

Tietoiset urasuunnittelijat kokevat oman alansa oikeaksi ja onnistuneeksi. Se pohtivat pääsääntöisesti opintojen sisällöllisiä asioita. Oma urapolku on selkeä ja tyyppi etenee järjestelmällisesti kohti omia tavoitteitaan. He myös suunnittelevat aktiivisesti omaa uraansa ja näkymät tulevaisuuden suhteen ovat realistiset ja optimistiset. He saattavat kuitenkin tarvita uraohjausta omien valintojen tueksi. (Kuurila 2014, 192.)

Ristiin rastiin -hanke tutki miten uraohjausta toteutetaan korkeakoulutuksessa ammattikorkeakoulun ja yliopiston välillä. Ammattikorkeakoulussa uraohjaus oli muun muassa usein integroitu osaksi opintoja ja samalla se oli opiskeluprosessin osa. Myös ammattikorkeakoululle olennainen työelämäsuuntautuneisuus ja työelämästä syntyvät kontaktit nähdään uraohjauksena. Termiä ei yleensä eroteta käsitteellisellä tasolla, vaan uraohjaus nähdään yleensä esimerkiksi opiskelijan ammatillisen kasvun tukemisena, työelämäneuvontana tai työelämävalmennuksena. (Särkijärvi 2006, 33.)

Yliopistoissa uraohjaus oli tunnetumpi käsite, mutta se ymmärrettiin paljon kaapeammin verrattuna ammattikorkeakouluun. Uraohjaus nähtiin lähinnä ura- ja rekrytointipalveluissa työskentelevien työksi. Toiminta nähtiin irrallisena perusopetuksesta ja se oli lähinnä henkilökohtaisia ohjauskeskusteluita, pienryhmäkoulutuksia työnhausta ja urasuunnittelusta. (Särkijärvi 2006, 33.)

Xamkissa on aikaisemmin teetetty yksi tutkimus opiskelijoiden uraohjauskokemuksiin liittyen. Viivi Koivusaari-Aronen tutki opinnäytetyössään sitä, miten korkeakouluopiskelijoiden kokevat ja näkevät uraohjauksen nykypäivänä ammattikorkeakouluopinnoissaan. Lisäksi Koivusaari-Aronen selvitti laadullisessa tutkimuksessaan, miten tekoälyä voisi hyödyntää uraohjauksessa tulevaisuudessa. (Koivusaari-Aronen 2020, 7.)

Opinnäytetyössä selvisi, että uraohjauksen tulisi olla yksilöllistä sekä henkilökohtaista. Opiskelijat haluavat yksilölähtoisempää uraohjaamista ja kokevatkin sen tällä hetkellä liian yleismaailmallisena. Lisäksi uraohjauksen saaminen tuntuu olevan liian hidasta eikä tarpeeksi tyydyttävästi saavutettavissa. Opiskelijat näkivät tekoälyn hyödyntämisen uraohjauksessa hyvänä mahdollisuutena ja Koivusaari-Aronen tekikin jatkokehittämisehdotuksia sen suhteen opinnäytetyössään Xamkille. Esimerkiksi eTutorointia, eli verkossa tapahtuvaa vertaisohjausta, voisi kehittää toimivaksi Tuudo-puhelinsovellukseen. (Koivusaari-Aronen 2020, 38.)

2.4.6 Uraohjauksen uudet tuulet

Uraohjaus on viimeisten vuosien aikana saanut laajemman merkityksen ohjauksen saralla ja siitä on tullut entistä moninaisempaa. Se myös nähdään nykyään laajempänä kokonaisuutena, sillä aikaisemmin uraohjaus on nähty vain osana opinto-ohjausta (Juutilainen & Mäkelä 2018, 104). Tästä syystä myös esimerkiksi Juutilainen ja Mäkelä (2018, 104) kannustaisi käyttämään uraohjausta yläkäsitteenä oppilaitosten ohjauksessa.

Uraohjauksen kenttä uudistuu jatkuvalla syötöllä. Perusopetukseen on otettu käyttöön uusi opetussuunnitelma, jossa opiskelun yhtenä läpileikkaavana teemana on oppimisen tuki ja ohjaus (Opetushallitus 2020). Uuden opetussuunnitelman avulla tavoitellaan muun muassa nuorten hyvinvointia ja työllisyysasteen parantamista (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021a). Ammatillisen koulutuksen reformi astui voimaan 2018, jonka myötä uraohjaus on nostanut päätään erityisesti myös ammattikouluissa (Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531). Tämän muutoksen myötä, ohjaus painottuu enemmän yksilön erilaisten tarpeiden, tavoitteiden, lähtökohtien ja edellytyksien osaamisen kehittämiseen (Alftan ym. 2018).

Tuleva oppivelvollisuuden laajentaminen velvoittaa ohjaustoimijat entistä opintoja läpileikkaavampaan ohjaamiseen, sillä opiskelija tulee ohjata peruskoulutusta toiselle asteelle (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a). Opiskelijat saavat yksilö- ja uraohjausta on nykyisellään hyvin ja se on myös hyvin saatavilla peruskouluissa. Kuitenkin ne, joilla on haasteita suunnan ottamisessa ja valintojen tekemisessä tarvitsevat erityisesti enemmän yksilöllisiä tarpeita huomioivaa ohjausta. Toisella asteella ja nivelvaiheissa saatu ohjauksellinen tuki edesauttaa opiskelijan opintoihin kiinnittymistä. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2020, 4.)

Tulevaisuudessa uraohjaus saattaa kuitenkin olla entistä haastavampaa. Toimeentulon muuttuminen säännöllisestä katkonaisiin työsuhteisiin haastaa työntekijät tekemään jatkuvaa suunnittelua oman uransa suhteen. Työntekijän tulee osata löytää erilaisia toimintatapoja ja pyrkiä ennakoimaan uusia mahdollisuuksia. Myös aktiivinen verkottuminen sekä uusien soveltuvuuksien kek-

siminen arkipäiväistyvät. Jotta työura ei jäisi liian katkonaiseksi on oman osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen äärimmäisen tärkeää. (Dufva ym. 2017, 28.)

Covid-19-pandemian lisännyt nuorisotyöttömyys on myös lisännyt nuorten naisten ja miesten välisiä eroja kouluttautumisen ja tulevaisuuteen panostamisen suhteen. Pandemia on asettanut nuorille haasteita esimerkiksi verkostoitumisen ja työkokemuksen suhteen (Karismo 2021). NEET-nuorten (*Not in Employment, Education or Training*) eli ei työssä eikä koulutuksessa olevat nuoret ovat lisääntyneet pandemian myötä. Nuorten NEET-miesten suhteen tilanne on huolestuttava ja jatkossa olisi syytä panostaakin tulevaisuuslähtöiseen ohjaamiseen entistä enemmän. Tulevaisuuteen panostamisella pystyisi jollain osin korjaamaan esimerkiksi miesten ja naisten välisiä eroja. (Sutela 2021.)

Työn murroksessa uraohjaus haastaa myös uraohjaajan lisäksi ohjattavan. Työn murroksen myötä eri ammattikunnat ja työtehtävät muuttuvat tai poistuvat jopa kokonaan ja näin ollen tilalle saattaa syntyä uusia työnkuvia. Tämä haastaa uraohjaajaa, sillä opiskeluiden alkutaipaleella oleva opiskelija ei välttämättä pääse koskaan työllistymään oman alansa työtehtäviin. Jatkossa on myös entistä haastavampaa ennakoita sitä, millaista osaamista työmarkkinat tulevaisuudessa tarvitsevat. On myös ennakoitu sitä, että tulevan kymmenen vuoden aikana miljoonan suomalaisen tulee päivittää omaa osaamistaan uudelleen kouluttautumalla. (Valtioneuvosto 2018, 27.)

Näitä haasteita vastaamaan ELO-foorumi on kasannut Elinikäisen ohjauksen strategian (2020-2023), jonka avulla pyritään vastaamaan edellä mainittuihin ohjauksen haasteisiin. Tulevina vuosina Suomen tulee kehittää omaa ohjaamista pitkällä tähtäimellä enemmän saavutettavammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi siten, että jokaisella olisi mahdollisuus tehdä omia urasuunnitelmia muuttuvassa maailmassa. Toisena tavoitteena on kehittää jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus, jossa keskiössä ovat ohjaus ja urasuunnittelu. Kolmantena tavoitteena strategiaan on listattu laadukas ohjaustyö, jonka mukaan ohjaustyötä tekevillä olisi valmiudet ja tarvittava osaaminen laadukkaaseen ohjaustyöhön. Neljäntenä tavoitteena on, että ohjaus pyrkisi edistä-

mään oikeudenmukaista, tasa-arvoista ja monimuotoista yhteiskuntaa Suomessa. Toiseksi viimeisenä tavoitteena on pyrkiä lisäämään ja sujuvoittamaan monialaista yhteistyötä eri sektoreiden välillä. Viimeisenä tavoitteena strategiaan on kirjattu, että ohjausta varten tehtävät päätökset pohjautuisivat tutkituun tietoon. (Valtioneuvosto. 2020b, 14–16.)

2.5 Omat näkökulmavalinnat

Tässä tutkimuksessa keskityn käsittelemään uraohjausta ammattikorkeakoulutuksen kontekstissa. Näin ollen ammattikorkeakoulun säädökset ja ohjeet antavat viitekehyksen myös omalle tutkimukselleni. Opinnäytetyössäni keskityn tutkimaan ammattikorkeakouluopiskelijoiden uraohjauksen tarvetta koko heidän opiskeluajalta korkeakoulussa.

Opinnäytetyön näkökulmaksi valitsin sosiodynaamisen näkökulman uraohjaukseen. Näen itse uraohjauksen samalla tavalla kuin esimerkiksi Tomlinsson (2017) on omassa teoriassaan määritellyt. Uraohjaus on mielestäni kokonaisvaltainen elämänsuunnitteluprosessi, jossa uran lisäksi keskittyy pohtimaan monesta eri viitekehystä ohjattavan elämää. Uraohjaus nähdäänkin tässä opinnäytetyössä kokonaisvaltaisena elämän suunnittelun prosessina, joka jatkuu myös opintojen jälkeen. Näenkin, että uraohjaus on paljon muutakin kuin pelkästään työelämätaitojen ohjausta. Se sisältää esimerkiksi resilienssin, sosiaalisten verkostojen ja osaamisen kehittämisen.

Mielenkiintoista on tarkastella, kokevatko opiskelijat saavansa riittävästi uraohjausta Xamkissa ja millaiseksi opiskelijat arvioivat uraohjauksen laadun. Lisäksi mielenkiintoista on tietää, kokevatko opiskelijat uraohjauksen yhtä laajana käsitteenä kuin esimerkiksi Tomlinson uraohjauksen määrittelee. Tutkitun tiedon perusteella uraohjaus voidaan nähdä paljon kokonaisvaltaisempänä ohjauksena kuin esimerkiksi opinto-ohjaus.

Näkökulmavalintani perustuu myös siihen, että opinnäytetyön tilaajani käyttää samaa teoreettista näkökulmaa uraohjauksen tukena. Lisäksi muutkin Xamkin ohjaushenkilökuntaan kuuluvat ovat käyttäneet samaa uraohjauksen teoriaa omien kehittämistehtävien taustateorianaan. Näin ollen oli luonteva valinta ottaa viitekehyydeksi sama uraohjauksen teoria.

Kuulun itse myös opinnäytetyössä käsiteltävään kohdejoukkoon. Tästä huolimatta en itse ota asiaan kantaa tutkittavaan aiheeseen omien kokemusteni perusteella tai vastaamalla itse kyselyyn. Pysin opinnäytetyön tekijänä pitämään neutraalin roolin aiheeseen liittyen ja näin ollen ehkäistä mahdollisimman paljon puolueellisia näkökulmia käsitellessä opinnäytetyön tuloksia ja pohtiessani niitä.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko

Tutkimuksen kohteena on uraohjaus Xamkissa. Tutkimuksen kohdejoukkona toimii Xamkin tutkinto-opiskelijat sekä avoimen ammattikorkeakoulun polkuopiskelijat. Tarkemmin määriteltynä kyseessä on sekä alemman että ylemmän ammattikorkeakoulun suomenkieliset opiskelijat. Tutkimuksen kohdejoukko on rajattu pelkkiin suomenkielisiin opiskelijoihin työn laajuuden vuoksi.

Xamkissa on tutkinto-opiskelijoita noin 9500, joista 516 on ulkomaalaista tutkinto-opiskelijoita. (Xamkin avainluvut s.a.). Kyselyyn saivat vastata myös avoimen ammattikorkeakoulun polkuopiskelijat, joita on Xamkissa 591 (Márquez 2020). Näin ollen opinnäytetyön perusjoukko on noin 9575 opiskelijaa.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Xamkin opiskelijoiden kokemuksia uraohjaukseen liittyen. Tarkoituksena on selvittää millaista uraohjausta opiskelijat Xamkissa saavat, millaiseksi he kokevat tämän hetkisen uraohjauksen, mikä siinä on merkityksellisintä ja millaista uraohjausta opiskelijat toivoisivat. Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Millaisena Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijat kokevat uraohjauksen? Lisäksi opinnäytetyön alakysymyksiksi valikoituivat seuraavat:

- Millaisia uraohjauksen palveluita opiskelijat käyttävät eniten?
- Miten uraohjaus koetaan opintojen eri vaiheissa?
- Mikä on ollut merkityksellisintä uraohjauksessa?
- Millaista uraohjausta opiskelijat toivovat saavansa?

Opinnäytetyön tehtävänä on kartoittaa uraohjauksen nykytilannetta Xamkissa tarjoten samalla ajankohtaista tietoa tueksi ohjausmallin kehittämiseen. Kyselyyn vastaamalla opiskelijat pääsevät myös vaikuttamaan ohjausmallin kehittämiseen tuomalla esiin heidän tarpeitaan sekä näkökulmia. Tällöin Xamkin ohjausmalli tulee palvelemaan tulevaisuudessa entistä paremmin opiskelijoita, sillä heidän mielipiteitä on kuunneltu. Myös korkeakoulussa työskentelevä ohjaushenkilöstö, varsinkin opiskelijavastaavat, saavat hyvää tietoa opinnäytetyön tuloksista tueksi omaan ohjaukseen. Näin ollen myös Xamkin ohjaushenkilöstö pystyy jo suoraan kehittämään omaa ohjaustaan enemmän opiskelijoita palvelevaksi.

Taulukko 1: Perusjoukkoon kuuluvat sekä kuulumattomat opiskelijat (Xamkin avainluvut s.a.; Grigory, ym. 2021)

Peruskohdejoukko (n = 9575)	Ylipeitto (n = 9536)
Suomenkieliset tutkinto-opiskelijat (n = 8984)	Avoimen amk:n opiskelijat (n = 8954)
Avoimen amk:n polkuopiskelijat (n = 591)	Englannin kieliset tutkinto-opiskelijat (n = 516)
	Vaihto-opiskelijat (n = 66)

Opinnäytetyön tuloksissa on mahdollista tunnistaa peittovirhettä, sillä kysely lähetettiin kaikille korkeakoulun opiskelijoille sähköpostitse (Heikkilä 2010, 177). Tähän sähköpostilistaan kuuluu muitakin kuin opinnäytetyön perusjoukkoon kuuluvia opiskelijoita (taulukko 1), sillä korkeakoululla ei ollut pelkästään peruskohdejoukolle suunnattua sähköpostilistaa. Tästä syystä opinnäytetyön tuloksissa saattaa esiintyä jo ennalta arvattavaa katoa.

Kyselyn tuloksia analysoidessa tulee myös huomioida se, että kysely oli toteutettu ja tarjottu vain suomenkielisille tutkinto-opiskelijoille sekä avoimen amk:n polkuopiskelijoille. Tuloksia ei siis pysty yleistämään Xamkissa opiskelevien esimerkiksi englanninkielisten opiskelijoiden suhteen, sillä he eivät kuulu tutkittavaan peruskohdejoukkoon. Kyselyyn vastasi kuitenkin avoimien vastausten perusteella kaksi englanninkielistä opiskelijaa sekä ainakin yksi avoimen amk:n opiskelija. Tuloksia analysoidessa tulee myös huomioida se, että kyselyyn oli opiskelijan halutessaan mahdollista vastata useamman kerran, joten tämä saattaa vääristää myös opinnäytetyön tuloksia.

3.2 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusote oli survey-tutkimus. Kvantitatiiviselle tutkimukselle ominaista on kerätyn tiedon esittäminen numeerisesti joko lukumäärin tai prosentiosuuksin. Tutkimusmenetelmän avulla pystytään vastaamaan esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin: mikä, missä, paljonko, kuinka usein. (Heikkilä 2010, 15.) Saatu tieto on mahdollista operationalisoida ja strukturoida. Operationalisoinnissa tarkoituksena on muuttaa tutkittava teoria ja käsitteet arkiymmärrettävään muotoon, jolloin vastaajan on helpompi ymmärtää kyselyä. Strukturointi mahdollistaa sen, että esimerkiksi kyselyssä kysymys on kaikille samalla tavoin ymmärrettävissä. Tällöin myös tutkija toimii objektiivisena elementtiä tutkimuksessa, eikä vaikuta tutkimuksen tuloksiin. (Vilkkä 2007, 13–17).

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuskysymykset ovat jo ennalta tiedossa, sillä ilmiö tutkittavan aiheen takana on jo ennalta tuttu. Näin ollen tutkimuksen kysymykset voidaan esittää strukturoidusti, koska teoria on määritelty. Siinä missä laadullinen tutkimus tuottaa tulokseksi tutkittavasta ilmiöstä sanoja, tuottaa määrällinen tutkimus tuloksenaan lukuja. Lukujen avulla voidaan tehdä esimerkiksi tilastotieteellisiä laskuoperaatioita. (Kananen 2012, 32.)

Tutkimusmenetelmänä käytettiin internetkyselyä. Kyseessä on kyselylomake, jossa vastaajaa haastetaan pohtimaan tutkittavan ilmiön muuttujia sekä ilmiön muuttujien ominaisuuksia. (Kananen 2012, 32.) Menetelmä sekä tehokas että taloudellinen tapa kerätä tutkittavasta aiheesta tietoa, kun tutkittavia on paljon (Heikkilä 2010, 17). Opinnäytetyön kyselylomake tehtiin Webropol-palveluun. (Liite 1.)

Kyselyaineisto koottiin otantana perusjoukosta. Tutkittava perusjoukko on itsessään hyvin suuri, joten kokonaistutkimuksen tekeminen ei olisi resurssien puolesta järkevää (Heikkilä 2010, 31). Lisäksi tieto haluttiin nopeasti, sillä Xamkin ohjausprosessin kehittäminen oli jo käynnissä ennen opinnäytetyön aloittamista. Tästä syystä päädyttiin tekemään kyselylomake tiedon keräämisen nopeuttamiseksi.

Otantamenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kokonaisotantaa, sillä kaikki

Xamkin opiskelijat kuuluvat tutkimuksen perusjoukkoon. (Vilka 2007, 52). Kaikille Xamkin opiskelijoille lähetettiin yhteinen sähköposti, jossa pyydettiin opiskelijoita osallistumaan tutkimukseen. Tällöin mahdollistettiin jokaiselle kohdeperusjoukkoon kuuluvalla mahdollisuus osallistua tutkimukseen. Kehikkoperusjoukkoon kuuluvat opiskelijat, joita opinnäytetyössä voidaan käytännössä tavoittaa. Sähköpostilistalla tunnistetaan kuitenkin jo ennestään olevan kehikkoperusjoukkoon kuuluvaa ylipeittoa eli sähköpostilistalla on opiskelijoita jotka eivät kuulu tutkittavaan kohderyhmään. (Heikkilä 2010, 32.) Korkeakoulun sähköpostilistalla on mukana esimerkiksi englanninkielisiä opiskelijoita sekä avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoita, jotka suorittavat Xamkissa yksittäisiä opintoja.

Jotta opinnäytetyö voisi tuottaa uskottavia johtopäätöksiä, oli opinnäytetyön tutkimusta varten saatava tarpeeksi edustava otoskoko. Edustavaa otoskoko vasten tulee ottaa huomioon seuraavat seikat: otosyksiköt tulee olla valittu arpoen, jokaisen otokseen valitun tulee kuulua tutkittavaan perusjoukkoon sekä jokaisella kehikkoperusjoukon yksiköllä on yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi tutkimukseen, eli jokaisella on mahdollisuus päästä otokseen. (Heikkilä 2010, 40.)

Perusjoukon ollessa laaja, noin 9500 opiskelijaa, on riittävä otoskoko 10 prosenttia. Otoskoko on tällöin myös tarpeeksi suuri eri taustamuuttujien suhteen. (Liikanen & Penttinen 2018, 195–106.) Näin ollen opinnäytetyön tavoiteltava otoskoko opinnäytetyössä on 950 opiskelijaa. Lisäksi opinnäytetyön kyselyssä mahdollistettiin osallistuminen lisähaastatteluihin. Haastattelut olisi tultu toteuttamaan, jos kysely ei olisi tuottanut tarpeeksi vastauksia.

Kyselyn kautta tulleita vastauksia tullaan myös hyödyntämään Ohjaus tulevaisuuden työhön -hankkeessa. Kyseinen hanke tarjosi myös heidän jo aikaisemmin teettämän kysymyspatteriston, jolloin tulosten vertailu ja analysointi ovat osittain mahdollisia. Hanke oli toteuttanut aikaisemmin jo vastaavalla kyselylomakkeella kyselyn Haaga-Helia ammattikorkeakoulun ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Hanke pystyy halutessaan vertailemaan saamiani tuloksia heidän omiin tuloksiin.

Tämän opinnäytetyön kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään Xamkin ohjausprosessin kehittämisessä. Tuloksista pyritään poimimaan uraohjaukseen liittyviä ajankohtaisia aiheita ja nämä esitän nostettavaksi osaksi korkeakoulun ohjausprosessia. Ohjausprosessin uraohjauksen kehittämisessä tulen tekemään yhteistyötä muiden korkeakoulun ohjaushenkilöstön kanssa ja aineiston analyysiä korkeakoulu voi hyödyntää uraohjauksen kehittämisessä. Myös muut uraohjaukseen osallistuvat tahot Xamkissa, voivat hyödyntää tuloksia omassa työssään. Tarjoan opinnäytetyön tulokset myös Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenian käyttöön.

3.3 Aineistonkeruuprosessin eteneminen

Aineistonkeruuprosessi käynnistyi tutustumalla Ohjaus tulevaisuuden työhön -hankkeen tarjoamaan kysymyspatteristoon. Tarkoituksena oli muokata patteristo vastaamaan opinnäytetyön tilaajan tarpeita sekä opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä, niissä määrin, että vertailu on opinnäytetyöprosessin lopussa mahdollista joidenkin kysymysten osalta. Pääpainopiste oli kuitenkin saada selville uraohjauksen nykytilanne korkeakoulussa. Patteristo muokattiin yhdessä muun Xamkin ohjaushenkilökunnan kanssa kartoitettavia tarpeita vastaavaksi. Kyselyn kysymykset muuttuivat paria kysymystä lukuun ottamatta lähes täysin, kuitenkin siten, että kyselyn suhteen oleellisia kohtia on mahdollista verrata Haaga-Heliassa teetettyyn kyselyyn.

Opinnäytetyön kysely oli kolmisivuinen ja siinä esiintyvät vastaukset pohjautuivat vastaajan koulutustasosta riippuen. Ensimmäisen sivun kysymykset olivat taustakysymyksiä, toisella sivulla kysymykset olivat uraohjaukseen liittyviä ja kolmannella sivulla oli mahdollisuus jättää yhteystiedot arvontaa tai haastattelua varten. Jos vastaaja opiskeli alempaa ammattikorkeakoulututkintoa (myöhemmin amk), häneltä kysyttiin kysymykset 4, 5 ja 8. Mikäli vastaaja opiskeli ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (myöhemmin yamk), tällöin hänelle ei näkynyt edellä mainitut kysymykset vaan hänelle näkyi kysymykset 6 ja 7. Nämä kysymykset eivät taas näkyneet amk-opiskelijoille. Kyselyn kaikki muut kysymykset (1–3 ja 9–20) näkyivät muuten kaikille. Kyselyssä käytin asenneasteikkoja, avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä sekä valintakysymyksiä.

Vaikka tutkimus itsessään on kvantitatiivinen, olivat avoimet kysymykset 14, 15 ja 18 olivat laadullisia kysymyksiä, sillä aineisto oli kerätty tekstimuotoisena. Laadullisille kysymyksille on myös ominaista se, että vastausten avulla ymmärrettäisiin tutkittavaa ilmiötä paremmin. (Heikkilä 2010, 16–17) Näiden kysymysten avulla pyrittiin saamaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mil-laista uraohjausta opiskelijat toivovat? Mikä on ollut merkityksellisintä saadussa uraohjauksessa? Sekä miten saatu tuki tai palvelu on auttanut opiskelijaa? Nämä kysymykset antoivat suoria vastauksia kysymyksiin, joita Xamk oli pohtinut osana ohjausprosessin kehittämistä. Tästä syystä kyselyssä on käytetty laadullisia kysymyksiä osana määrällistä tutkimusta.

Opinnäytetyön kyselyä testasi kaksi Xamkin opiskelijaa ennen kohdejoukolle lähettämistä. Opiskelijoilta saadun palautteen perusteella lomaketta muokattiin vielä hieman ja se lähetettiin sähköpostitse kaikille Xamkin opiskelijoille vastattavaksi 6.10.2020. Kyselystä lähetettiin muistutusviesti kohdejoukolle sähköpostitse 16.10.2020, jolloin vastauksia oli kerääntynyt noin 500. Kysely päättyi 7.11.2020 ja vastauksia kyselyyn tuli kaiken kaikkiaan 1225. Vastausmäärä yllätti opinnäytetyön tekijän positiivisesti. Suhteellisen korkea vastaajamäärä saattaa viestiä opiskelijoiden kiinnostuksesta ja tarpeesta aihetta kohtaan. Vastaajia saattoi motivoida myös huppariarvonta, sillä kaikkien vastanneiden kesken arvottiin 5 Xamkin logolla varustettua hupparia.

Haastateltavien yhteystiedot kerättiin viimeisellä sivulla siltä varalta, mikäli kysely ei saa tarpeeksi vastauksia. Koska opinnäytetyö sai niin hyvin vastauksia kyselyyn, ei haastatteluja nähty tarpeelliseksi toteuttaa. Haastatteluun olisi kuitenkin suostunut 114 Xamkin opiskelijaa.

3.4 Aineisto ja analyysi

Opinnäytetyön kyselyyn vastasi yhteensä 1225 opiskelijaa, joka on noin 13 % kaikista Xamkin opiskelijoista. Vastanneista 94 % (n = 1148) oli tutkinto-opiskelijoita ja loput 6 % (n = 77) oli avoimen ammattikorkeakoulun polkuopiskelijoita. Amk-tutkintoa suoritti vastanneista 88 % (n = 1083) ja yamk-tutkintoa loput 12 % (n = 142).

Opinnäytetyön analyysi tullaan toteuttamaan kuvailevana eli deskriptiivisenä

tutkimukselle ominaista kuvailevaa analyysiä. Kuvaileva tutkimus liittyy yleensä lähes aina osana jotain tutkimusta, sillä se on empiirisen tutkimuksen perusmuoto. Tutkimus vaati analyysitapana laajan aineiston ja se toimii hyvin esimerkiksi mielipidetiedusteluissa sekä erilaisissa tilastaselvityksissä. (Heikkilä 2014, 13–14.) Tavoitteena kuvailevassa analyysissä on pyrkiä kuvailemaan tutkittavaa ilmiötä. Opinnäytetyössä on tarkoitus esimerkiksi kuvailla miten opiskelijat kokevat urahjauksen ja miten sitä esiintyy eri opintojen vaiheissa. (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja s.a.)

Eri kysymystyyppien vuoksi opinnäytetyössä tuloksia tullaan tarkastelemaan muutamaa eri analysointimenetelmää käyttäen. Suljetut kysymykset tullaan tarkastelemaan jakaumapohjaisesti prosentteja ja keskiarvoja käyttäen sekä tekemällä joitakin vertailuja esimerkiksi ristiintaulukoinnin avulla. Kyselyssä oli myös muutama avoin kysymys. Avointen kysymysten vastaukset tullaan analysoimaan tyypittelyllä eri vastautyyppien perusteella Webropolin Text mining -ominaisuuden avulla. Näin ollen avoimista vastauksista on mahdollista tuoda ilmi erilaisia teemoja. Teemoittelu auttaa hahmottamaan aineistosta mahdollisia yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia vastausten välillä. (Saaranen-Kauppienen & Puusniekka 2006b.)

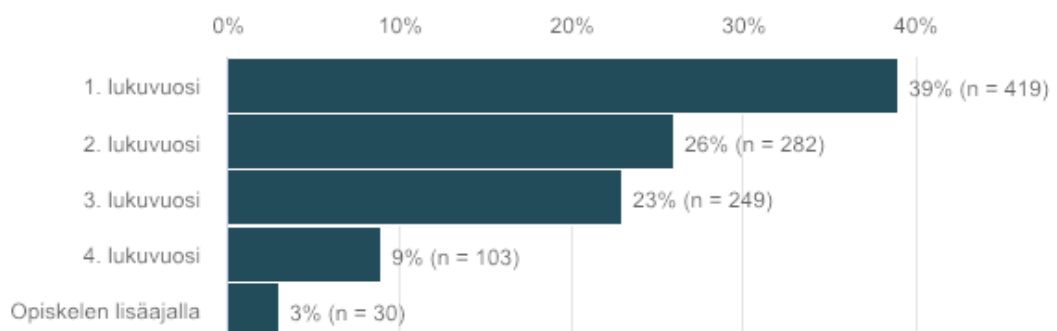
Koulutusalojen välisiä eroja tullaan vertailemaan Webropolin analysointityökalun avulla, jossa on mahdollista laskea vastauksien merkitsevyytensä eli riskitasoa. Tällä voidaan tuoda ilmi sitä, kuinka todennäköinen riski on, että tutkimuksessa todettu ero tai riippuvuus voi johtua pelkästään sattumasta. Merkitsevyytensä lyhenteenä käytetään kirjainta *p* (*probability*). Merkitsevyytensä tällä opinnäytetyössä käytetään yleistä 5 % rajaa, eli merkitsevyytensä arvo on 0,05. Opinnäytetyön ryhmävertailussa ryhmien väliset erot ovat siis tilastollisesti merkitseviä, mikäli $p < 0,05$. (Heikkilä 2010, 184–185.)

Webropolin analysointityökalulla on mahdollista suorittaa myös varianssianalyysi. Varianssianalyysillä on tarkoitus selvittää keskiarvojen välisiä eroja. Analyysimenetelmän pystytään selvittämään, kuinka suuri osa vastauksista on eri muuttujien aiheuttamaa. Tässä opinnäytetyössä varianssianalyysiä kuvataan kirjaimella *F* ja se esiintyy aina merkitsevyytensä (*p*) yhteydessä. (Heikkilä 2010, 211–212.)

Taustamuuttujina koko opinnäytetyön tuloksissa tullaan vertailemaan yleisesti amk- sekä yamk-opiskelijoiden vastauksia. Lisäksi taustamuuttujina tullaan käyttämään kahdessa kysymyksessä (kysymykset 11 ja 13) myös eri lukuvuosien (amk-opiskelijat) ja lukukausien (yamk-opiskelijat) vastauksia. Opinnäytetyössä vertaillaan eri koulutusalojen vastauksia opiskelijoiden tyytyväisyyden (kysymys 13) suhteen. Avoimissa vastauksissa taustamuuttujina analysoinnissa säilytetään vain amk- ja yamk-opiskelijat työn laajuuden vuoksi.

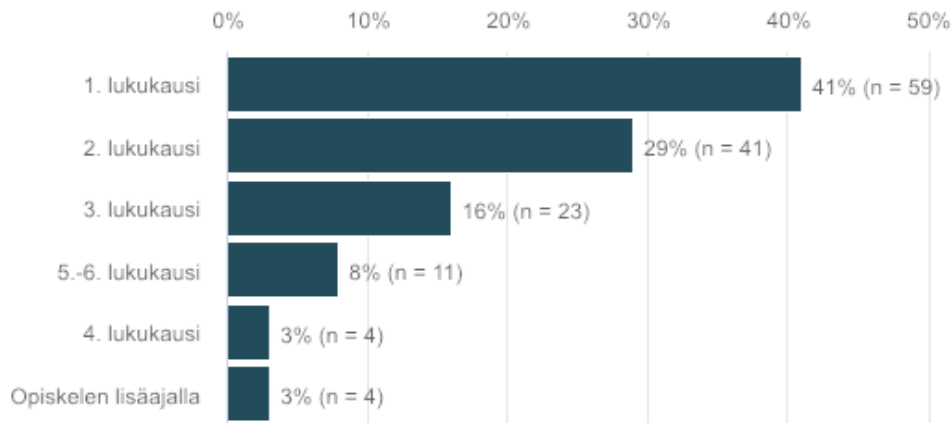
Kyselyssä opintojen jaksotus on määritelty kahdella tapaa tutkintotasojen kestoista johtuen. Opinnot amk-opiskelijoilla kestävät yleensä 3–4 vuotta ja tästä syystä tuloksissa käsitellään nimenomaan lukuvuosittain annettuja vastauksia. Yamk-opinnot puolestaan kestävät yleensä keskimäärin vähemmän aikaa, kuin amk-opiskelijoilla, joten tästä syystä vertailu suoritetaan lukukausien välillä. Yamk-opinnot kestävät yleensä 2.–4. lukukautta. Tästä syystä yamk-opiskelijoiden vastauksissa ollaan myös niputettu vastaukset 5.–6. lukukausien ja lisäajalla opiskelevien kesken, sillä näihin tuli yksittäin suhteellisen vähän vastauksia. Kyselyssä nämä vastausvaihtoehdot kuitenkin säilytettiin mahdollisen korkeakoulujen välisen vertailun vuoksi.

Kyselyssä valtaosa vastaajista oli juuri aloittanut Xamkissa. Amk-opiskelijoista ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoita oli 39 % (n = 419, kuva 2). Yamk-opiskelijoista 41 % oli ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoita (n = 59, kuva 3) Tämän perusteella voikin siis todeta, että kaikki saadut vastaukset eivät välttämättä ole täysin luotettavia. Ensimmäisen vuoden opiskelija ei ole välttämättä kokenut vielä tarvetta ohjaukselle opintojen ollessa vasta alussa. Lisäksi tulee huomioida vastauksia analysoidessa se, että uraohjauksen tarve muuttuu opintojen edetessä (Kuurila 2014, 135).

Kuva 2. Amk-opiskelijoiden jakauma lukuvuosien kesken (n = 1083)

Kyselyyn vastanneista 88 % (n = 1083) oli amk-opiskelijoita (kuva 2), joista enemmistö oli tutkinto-opiskelijoita (n = 1019) vastaamishetkellä. Vastanneiden opiskelijoiden keski-ikä oli 30 vuotta. Vastaajista enemmistö oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita (n = 419), mutta vastauksia tuli kuitenkin kaikilta lukuvuosilta. Amk-opiskelijoissa toiseksi eniten vastauksia antoivat kolmannen vuosiluokan opiskelijat (25 %, n = 157), kolmanneksi eniten toisen vuosiluokan opiskelijat (23 %, n = 144) ja neljänneksi neljännen vuosiluokan opiskelijat (11 %, n = 73) ja vähiten kyselyyn vastasi lisäajalla opiskelevat opiskelijat (4 %, n = 24).

Kuva 3. Yamk-opiskelijoiden jakauma lukukausien kesken (n = 142)

Kyselyyn vastanneista 12 % (n = 142) oli yamk-opiskelijoita (kuva 3), joista valtaosa oli tutkinto-opiskelijoita (n = 129) vastaamishetkellä. Vastaajien keski-ikä oli 38 vuotta. Yamk-opiskelijoiden suhteen eniten vastauksia tuli ensimmäisen lukukauden opiskelijoilta (41 %, n = 59), toiseksi eniten vastauksia antoi toisen lukukauden opiskelijat (29 %, n = 41), kolmanneksi eniten kolmannen lukukauden opiskelijat (16 %, n = 23). Opiskelijat, jotka olivat opiskelleet joko neljä lukukautta tai enemmän olivat vastanneissa vähemmistöä (13 %, n = 19).

Kuten taulukosta 2 huomaa, eniten vastauksia kyselyyn tuli terveyden ja hyvinvoinnin opiskelijoilta (n = 212), toiseksi aktiivisemmin vastasivat tekniikan, teollisuuden ja rakentamisen opiskelijat (myöhemmin tekniikan alan opiskelijat) (n = 209) ja kolmanneksi eniten vastauksia antoivat kaupan ja hallinnon

opiskelijat (n = 179). Vähiten vastauksia antoivat maa- ja metsätalouden opiskelijat (n = 37).

Taulukko 2: Amk- sekä yamk-opiskelijoiden jakautuminen koulutusaloittain (n = 1225).

Koulutusalat	amk-opiskelijat % (n)	yamk-opiskelijat % (n)	Yhteensä % (n)
Terveys ja hyvinvointi	19,6 (212)	29,6 (42)	20,7 (254)
Tekniikka, teollisuus ja rakentaminen	19,3 (209)	17,6 (25)	19,1 (234)
Kauppa ja hallinto (liiketalous, johdon assistenttityö ja kielet)	16,5 (179)	13,4 (19)	16,2 (198)
Sosiaaliala	15,8 (171)	8,4 (12)	14,9 (183)
Palvelualat (kauneudenhoito, kirjasto- ja tietopalvelut, liikenne ja kuljetus, liikunta, matkailu, merenkulku, turvallisuus)	7,8 (85)	9,2 (13)	8,0 (98)
Kasvatusala	6,5 (70)	10,6 (15)	6,9 (85)
Taiteet ja kulttuuri	7,1 (77)	4,2 (6)	6,8 (83)
Tietojenkäsittely, tieto- ja viestintätekniikka (ICT) ja kirjasto- ja tietopalvelut	4,0 (43)	7,0 (10)	4,3 (53)
Maa- ja metsätalous	3,4 (37)	0,0 (0)	3,0 (37)

Vastauksia tuli yamk-opiskelijoiden suhteen kaikilta koulutusaloilta paitsi metsätalouden koulutusaloilta. Eniten yamk-opiskelijoista vastauksia kyselyyn antoivat terveyden ja hyvinvoinnin opiskelijat (n = 42). Toiseksi eniten vastasivat tekniikan, teollisuuden sekä rakentamisen opiskelijat (n = 25). Vähiten vastauksia antanut koulutusala olivat taiteiden ja kulttuurin alojen opiskelijat (n = 6). Yamk-opiskelijoiden koulutusaloittaisia vastauksia on siis haasteellista tutkia omana taustamuuttujanaan, sillä vastaajamäärät olivat pieniä. Tästä syystä koulutusaloittaiset vastaukset käsitellään aina yhtenä kokonaisuutena, sillä pelkkien yamk-opiskelijoiden vastausten perusteella johtopäätösten tekeminen voisi olla harhaanjohtavaa.

Kyselyyn vastaaminen tapahtui anonyymisti, mutta mikäli vastaaja halusi osallistua arvontaan tai jatkohaastatteluun, oli hänellä mahdollisuus jättää sähköposti yhteydenottoa varten. Näitä tietoja ei yhdistetty tulosten analysoinnissa

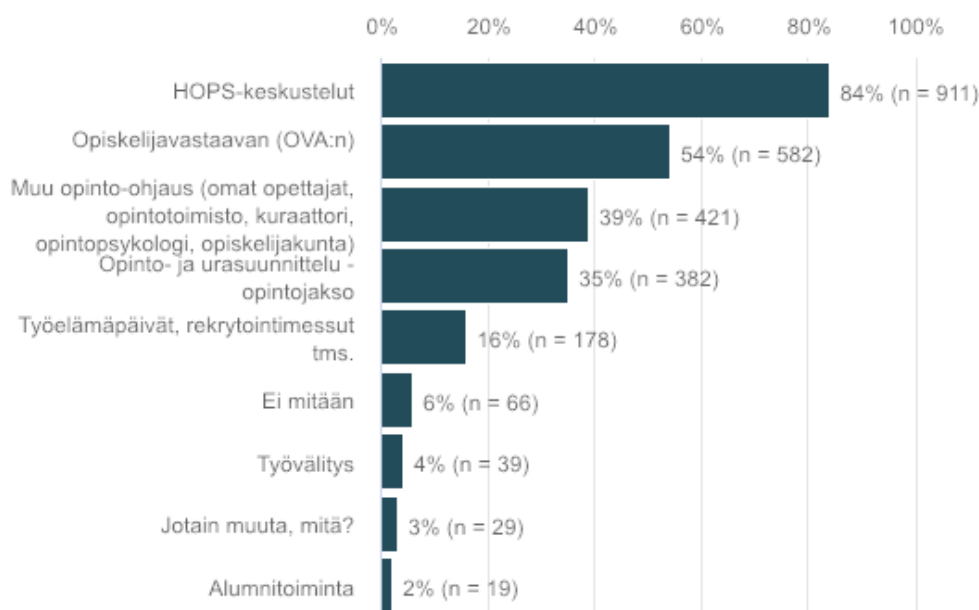
keskenään anonymiteetin säilyttämiseksi. Hyvän vastausprosentin ansiosta haastatteluja ei toteutettu, joten opiskelijoiden yhteystiedot hävitettiin huppariarvonnan jälkeen.

4 OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA URAOHJAUKSESTA

4.1 Tarjotut uraohjauksen palvelut

Amk-opiskelijat

Opiskelijoilta kysyttiin millaista uraohjauksen tukea tai palvelua he ovat saaneet opinnoissaan. Tähän kysymykseen oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Kysymykseen vastasi yhteensä 1081 opiskelijaa, mutta eri vaihtoehtoja valittiin yhteensä 2627 kappaletta. Voikin siis tulkita, että useampi vastanneista on hyödyntänyt useampaa kuin yhtä uraohjauksen palvelua.

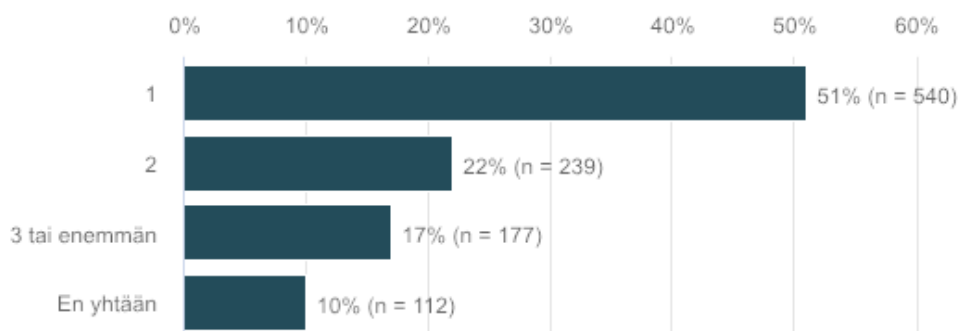

Kuva 4. Xamkissa tarjotut uraohjauksen palvelut (n = 1081)

Kuten kuvasta 4 ilmenee, selkeästi kaikkein eniten käytetty uraohjauksen muoto amk-opiskelijoiden parissa oli HOPS-keskustelut eli henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan liittyvät keskustelut, sillä 84 % vastanneista (n = 911) vastasi hyödyntäneen sitä. Toisena selkeänä uraohjauksen keinona oli opiskelijavastaavan ohjaus (n = 582). Vähiten uraohjausta opiskelijoille oli tarjottu alumnitoiminnan kautta (n = 19).

HOPS-keskustelu uraohjauksen suosituimpana palveluna ei sinänsä ole yllätys, sillä kyseinen palvelu on integroitu osaksi Xamkin opiskelijoiden opintojen ohjausta (Opintojen ohjaus s.a.). Näin ollen lähes jokainen opiskelija sen tulee käymään lävitse jossain vaiheessa omia opintojaan. HOPS-keskustelun pitää myöskin yleensä Xamkissa oman koulutusalan opiskelijavastaava, joka toisaalta puolestaan selittää sitä, miksi opiskelijavastaava on vastauksissa heti toisena.

Vastauksissa vain 35 % vastanneista valitsi opinto- ja urasuunnittelun opintojakson, vaikka se kuuluu jokaisen opiskelijan opintosuunnitelmaan. Syy tälle voi hyvinkin olla se, että opintojakson nimi on muuttunut vastikään ja vanhemman vuosiluokan opiskelijat eivät tästä syystä ole osanneet valita tätä vastausvaihtoehtoa.

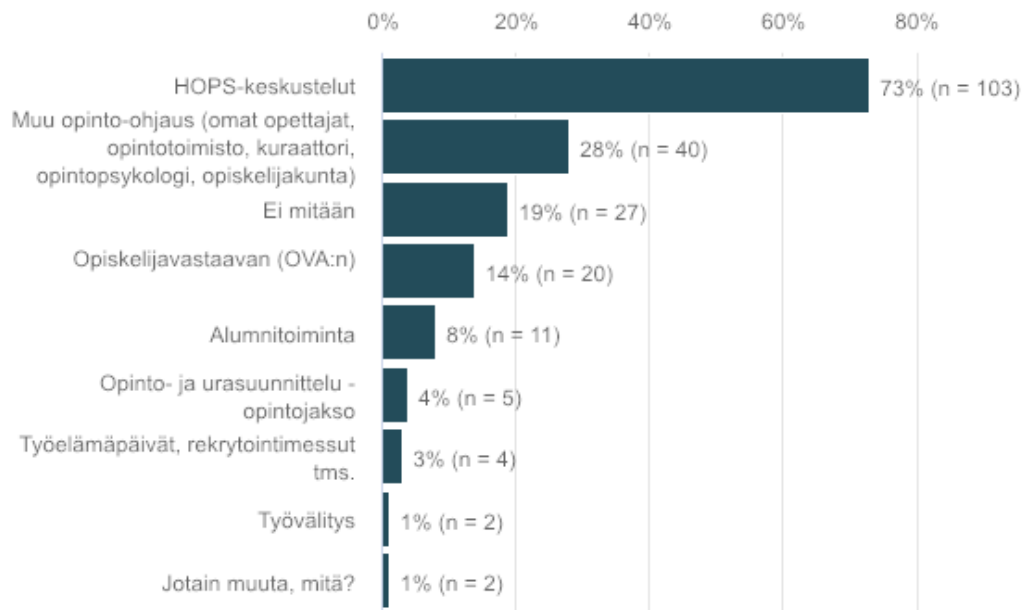
Kuva 5. HOPS-keskusteluissa käyneet amk-opiskelijat (n = 1068)

HOPS-keskusteluista oli kyselyssä oma kohta, jossa kysyttiin sitä, kuinka monesti olet käynyt oman opiskelijavastaavasi kanssa HOPS-keskusteluissa (kuva 5). Tähän kysymykseen vastasi 1068 opiskelijaa. Kuten kuvasta 5 huomaat, vastanneista valtaosa (90 %, n = 956) on käynyt vähintään yhdessä HOPS-keskustelussa omien opintojensa aikana.

Yamk-opiskelijat

Myös yamk-opiskelijoilta kysyttiin millaista uraohjauksen tukea tai palvelua he ovat saaneet. Kysymykseen annettiin yhteensä 142 vastausta. Vastajat valitsivat vastauksia kuitenkin yhteensä 214, joten on mahdollista tulkita, että jotkut opiskelijoista ovat käyttäneet useampaa kuin yhtä uraohjauksen palvelua opiskellessaan Xamkissa (kuva 6).

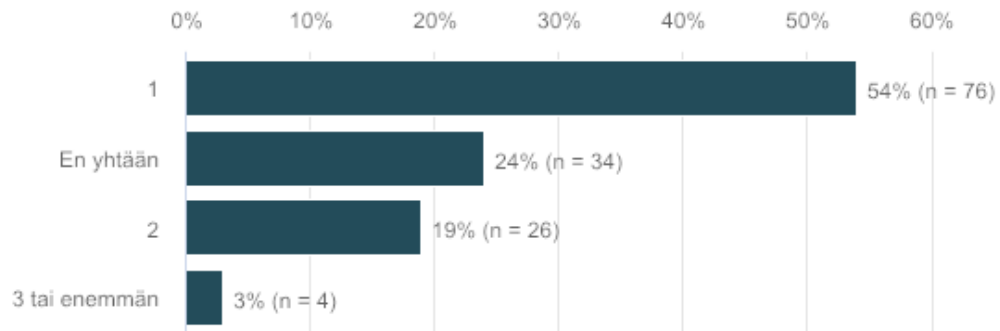

Kuva 6. Käytetyt uraohjauksen palvelut (n = 142)

Yamk-opiskelijat ovat kokeneet saaneensa uraohjausta ensisijaisesti henkilökohtaisen opintosuunnitelmaan liittyvien keskusteluiden eli HOPS-keskusteluiden myötä (n = 103) 28 % vastanneista koki saaneensa uraohjausta muilta ohjauksen toimijoilta. Myös yamk-opiskelijoiden vastauksista nouseva HOPS-keskustelun suosio ei yllätä, sillä myös yamk-opiskelijoilla HOPS-keskustelu on osa opiskelijan ohjausta (Opintojen ohjaus s.a.).

Yllättävää tuloksissa oli kuitenkin se, että peräti 19 % vastanneista (n = 27) ei ollut kokenut saavansa uraohjausta opintojensa aikana. Tätä kuitenkin pystytään perustelemaan sillä, että vastanneista valtaosa oli ensimmäisen lukukauden opiskelijoita, eivätkä välttämättä ole tästä syystä ehtineet hyödyntämään vielä tarjolla olevia uraohjauksen palveluita. Lisäksi huomiota herätti opiskelijavastaavan vähäinen käyttöaste verrattuna HOPS-keskusteluihin, sillä myös yamk-opiskelijoiden HOPS-keskustelun pitää pääsääntöisesti juurikin oman koulutusalan opiskelijavastaava.

Kuva 7. HOPS-keskusteluissa käyneet yamk-opiskelijat (n = 140)

Yamk-opiskelijoilta kysyttiin myös ovatko he käyneet oman opiskelijavastavansa kanssa HOPS-keskusteluita (kuva 7). Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 140 opiskelijaa. Vastanneista 76 % ovat käyneet vähintään yhdessä HOPS-keskustelussa oman opintojensa aikana. Tuloksissa tulee tässäkin tapauksessa huomioida ensimmäisen lukukauden opiskelijoiden vastaukset. Moni vastanneista oli kyselyn vastaamishetkellä vasta aloittanut korkeakoulun, eikä tästä syystä ole välttämättä ehtineet käymään oman opiskelijavastavansa kanssa HOPS-keskustelua.

Opintojen eri vaiheet

Tarkastellessa amk-opiskelijoiden vastauksia eri lukuvuosien suhteen, ei näiden välisessä vertailussa ei myöskään ollut enemmistön vastaajien suhteen vaihtelevuutta. Suosituimmat tarjotut uraohjauksen palvelut olivat samoja huolimatta opintojen vaiheesta. Muutamia poikkeuksia vastauksista oli kuitenkin mahdollista tunnistaa.

Taulukko 3: Amk-opiskelijoille eri lukuvuosille tarjotut uraohjauksen palvelut.

Tarjotut uraohjauksen palvelut	1. luku-	2. luku-	3. luku-	4. luku-	Opiske-	Yh-
	vuosi	vuosi	vuosi	vuosi	len lisä- ajalla	
Opiskelijavastaavan (OVA:n) ohjaus	57,3 (239)	49,3 (139)	56,2 (140)	50,5 (52)	40,0 (12)	22 (582)
Muu opinto-ohjaus	42,2 (176)	34,8 (98)	39 (97)	34 (35)	50 (15)	16 (421)
HOPS-keskustelut	88,5 (369)	82,6 (233)	83,9 (209)	78,6 (81)	63,3 (19)	35 (911)
Opinto- ja urasuunnittelu -opintojakso	72,9 (304)	12,4 (35)	11,2 (28)	9,7 (10)	16,7 (5)	15 (382)
Työnvälitys	3,1 (13)	3,2 (9)	4,8 (12)	3,9 (4)	3,3 (1)	1 (39)
Työelämäpäivät, rekrytointimes- sut tms.	4,6 (19)	18,4 (52)	28,9 (72)	28,2 (29)	20,0 (6)	7 (178)
Alumnitoiminta	2,4 (10)	1,1 (3)	1,2 (3)	1,9 (2)	3,3 (1)	1 (19)
Jotain muuta, mitä?	1,0 (4)	1,8 (5)	6 (15)	2,9 (3)	6,7 (2)	1 (29)
Ei mitään	4,3 (18)	5,7 (16)	7,2 (18)	9,7 (10)	13,3 (4)	2 (66)
Yhteensä	44 (1152)	22 (590)	23 (594)	9 (226)	2 (65)	100 (2627)

Ensimmäisen lukuvuoden opiskelijat eivät olleet käyttäneet niin paljoa työelämärajapintaan (mm. työvälitys, työelämäpäivät, alumnitoiminta) kuuluvia uraohjauksen palveluita (taulukko 3). Syy tälle voi olla opintojen aikainen vaihe sekä covid-19-pandemia, jonka vuoksi tapahtumia tai tapaamisia ei voitu järjestää yhtä helposti kuin aikaisemmin. Toisen (19 %, n = 52) ja kolmannen (29 %, n = 72) lukuvuoden opiskelijoille kuitenkin työelämäpäivät, rekrytointimes-
sut sekä muut vastaavat tapahtumat olivat olleet näille muita lukuvuosia käyte-
tympiä uraohjauksen palveluita.

Opinto- ja urasuunnittelun opintojakson valitsi valtaosa (73 %, n = 304) ensimmäisen lukuvuoden opiskelijoista. Muut vastanneista eivät juurikaan valinneet tätä vaihtoehtoa. Ensimmäisen lukuvuoden opiskelijat valitsivat ahkerimmin

vaihtoehdon siksi, koska opintojakson nimi oli heille tuttu. Pidempään opiskelleet opiskelijat ovat suorittaneet samaa opintojaksoa, mutta nimi on ollut ennen Ammatillinen kasvun opintojakso. Tämä opintojakso on kuulunut osaksi jokaisen opiskelijan opintosuunnitelmaa, joten myös nämä muut ovat yhtä lailla osallistuneet jossain määrin opintojaksolla.

Taulukko 4. Amk-opiskelijoiden osallistuminen HOPS-keskusteluun lukuvuosittain (n = 1068)

HOPS-keskustelujen määrä	1. luku- vuosi	2. luku- vuosi	3. luku- vuosi	4. luku- vuosi	Opiskelen lisääjalla	Yhteensä % (n)
1	77,1 (320)	50,7 (140)	22,0 (54)	22,3 (23)	10,3 (3)	50,6 (540)
2	8,2 (34)	30,1 (83)	35,5 (87)	28,2 (29)	20,7 (6)	22,4 (239)
3 tai enemmän	1,0 (4)	10,1 (28)	34,3 (84)	43,7 (45)	55,2 (16)	16,6 (177)
En yhtään	13,7 (57)	9,1 (25)	8,2 (20)	5,8 (6)	13,8 (4)	10,4 (112)
Yhteensä % (n)	38,9 (415)	25,8 (276)	22,9 (245)	9,6 (103)	2,7 (29)	100,0 (1068)

Käytyjen HOPS-keskustelujen määrä selittyy käytetyllä opiskeluajalla ($F = 3.91$, $p = 0.020$). Kuten taulukosta 4 näkee, eniten HOPS-keskusteluilta opintojen aikana oli käynyt lisääjalla opiskelevat, joista yli puolet oli käynyt joko 3 tai enemmän ($n = 16$). Yhdessä HOPS-keskustelussa eniten olivat olleet ensimmäisen lukuvuoden opiskelijat (77 %, $n = 320$). Toisen ja kolmannen lukuvuosien kesken hajonta oli suhteellisen tasaista kaikkien vastausten kesken. Neljännen vuosiluokan opiskelijat olivat opintojen aikana käyneet eniten joko kahdessa (28 %, $n = 29$,) tai useammassa (44 %, $n = 45$) HOPS-keskustelussa. Ensimmäisen lukuvuoden opiskelijoilla ei kuitenkaan ole usein mahdollisuutta käydä useammassa kuin yhdessä HOPS-keskustelussa, joten taulukossa on mahdollista huomata tilastollista harhaa.

Yamk-opiskelijoille oltiin tarjottu uraohjauksen palveluita suhteellisen vastaavalla tavalla, mitä myös amk-opiskelijoille. Eniten erilaisia uraohjauksen palveluita oltiin kuitenkin tarjottu ensimmäisen lukukauden opiskelijoille, sillä he antoivat vastauksia kaikkiin annettuihin kohtiin. Vähiten uraohjausta oli kokenut

saavansa 4. lukukaudella tai pidempään opiskelleet opiskelijat, sillä heistä 42 % vastanneista (n = 8) oli sitä mieltä, ettei ole saanut mitään uraohjausta opintojensa aikana. Lukukausikohtaiset vastaajamäärät olivat kuitenkin sen verran pieniä, ettei näiden tulosten perusteella ole juurikaan mahdollista tehdä luotettavia johtopäätöksiä yamk-opiskelijoiden eri lukukausien suhteen.

Taulukko 5. Yamk-opiskelijoiden osallistuminen HOPS-keskusteluihin lukukausittain (n = 140)

HOPS-keskustelujen määrä	1. luku- kausi	2. luku- kausi	3. luku- kausi	4. lukukausi ->	Yhteensä % (n)
	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	
1	69,0 (40)	46,3 (19)	52,2 (12)	27,8 (5)	54,3 (76)
2	3,4 (2)	31,7 (13)	21,7 (5)	33,3 (6)	18,6 (26)
3 tai enemmän	0,0 (0)	0,0 (0)	8,7 (2)	11,1 (2)	2,8 (4)
En yhtään	27,6 (16)	22,0 (9)	17,4 (4)	27,8 (5)	24,3 (34)
Yhteensä % (n)	41,4 (58)	29,3 (41)	16,4 (23)	12,9 (18)	100,0 (140)

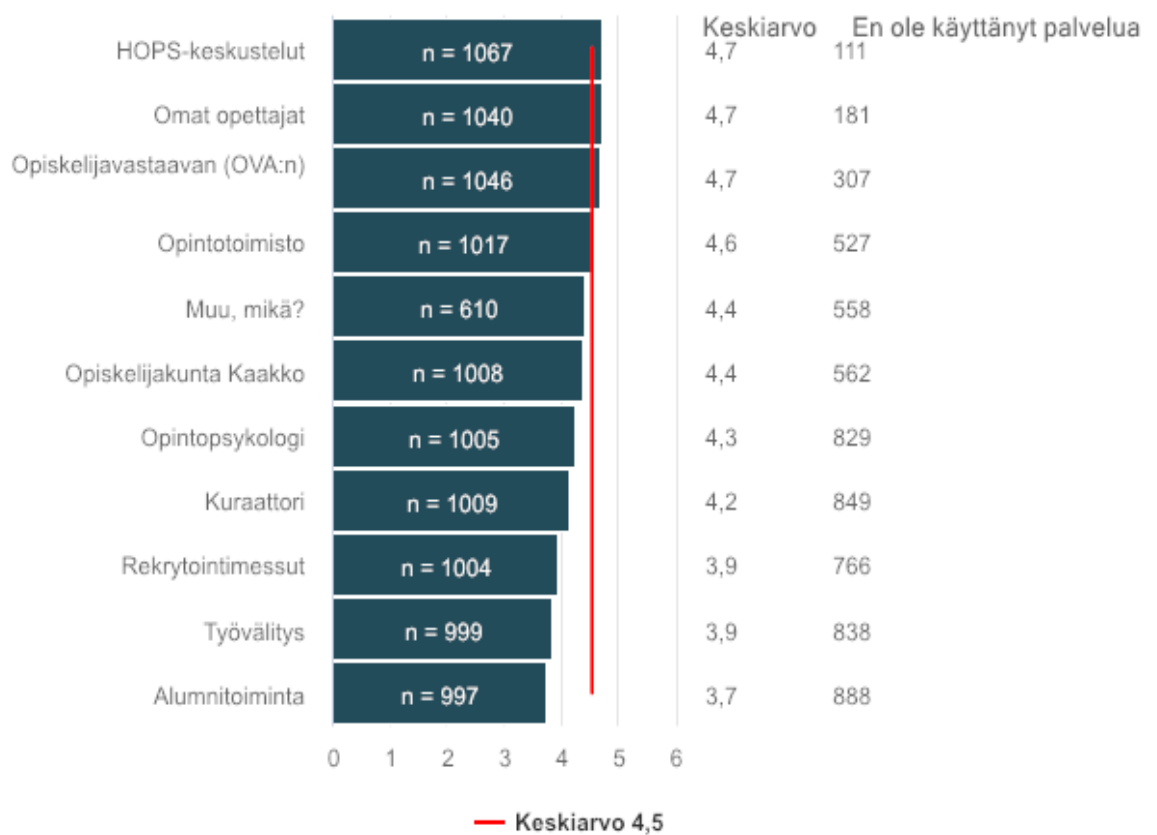
Kuten taulukosta 5 voi huomata, yamk-opiskelijoista eniten HOPS-keskusteluissa olivat käyneet ensimmäisen lukuvuoden opiskelijat (69 %, n = 40). Sama ryhmä oli kuitenkin samalla käyneet toistaiseksi vähiten (28 %, n = 16) HOPS-keskusteluissa. Tämä kuitenkin voidaan selittää sillä, että kyselyyn vastatessa kaikkien uusien opiskelijoiden HOPS-keskusteluita ei ehditty vielä järjestämään. Huomiota kuitenkin herätti pisimpään opiskelleiden opiskelijoiden vastaukset, sillä vastanneista 28 % vastasi käyneensä vain yhdessä HOPS-keskustelussa koko opintojen aikana. Lisäksi 28 % vastanneista sanoi, etteivät he olleet käyneet yhdessäkään HOPS-keskustelussa.

Amk-opiskelijoiden vastaukset käytyihin HOPS-keskusteluihin olivat aika samoja, mitä yamk-opiskelijoilla. Poikkeuksena kuitenkin se, että yamk-opiskelijat harvemmin käyvät opintojensa aikana yhtä paljon HOPS-keskusteluita. Yamk-opinnot kestävät keskimäärin kuitenkin huomattavasti vähemmän aikaa kuin amk-opinnot ja näin ollen HOPS-keskusteluita ei välttämättä kerkeä pitää yhtä montaa.

4.2 Saadun tuen hyödyllisyys

Amk-opiskelijat

Amk-opiskelijoita pyydettiin arvioimaan saadun tuen hyödyllisyyttä. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 1077 opiskelijaa. Jokaiseen kysymykseen oli mahdollista antaa arviointi saadulle palvelulle. Vaihteluväli kysymyksessä oli 1 erittäin hyödytön – 6 erittäin hyödyllinen. Lisäksi amk-opiskelijan oli mahdollista vastata ”en ole käyttänyt palvelua” mikäli opiskelija ei ollut käyttänyt tarjottua palvelua.

Kuva 8. Amk-opiskelijoiden kokemus tarjottujen palveluiden hyödyllisyydestä (n = 1077)

Tarjottujen palveluiden perusteella kaikkein hyödyllisimmäksi uraohjauksen palveluksi amk-opiskelijat arvioivat HOPS-keskustelut. Vähiten hyödylliseksi koettiin alumnitoiminta. Kuvasta 8 pystyy tunnistamaan kolme erilaista teemaa. Kolme ensimmäistä vastausta, eli HOPS-keskustelut, omat opettajat sekä opiskelijavastaava kuuluvat selkeästi opettajarajapintaan ja siihen liittyvään uraohjaukseen. Nämä vaihtoehdot koettiin uraohjauksen kannalta kaikkein hyödyllisimmiksi palveluiksi. Toiseksi hyödyllisimmäksi koettiin keskelle

jäävä osuus. Nämä vaihtoehdot pystytään niputtamaan korkeakoulun erilaisiksi ohjauksen palveluiksi, jotka jokainen omalla tahollaan tarjoavat uraohjauksen palveluita. Rekrytointimessut, työnvälitys, alumnitoiminta kuuluvat työelämärajapintaan.

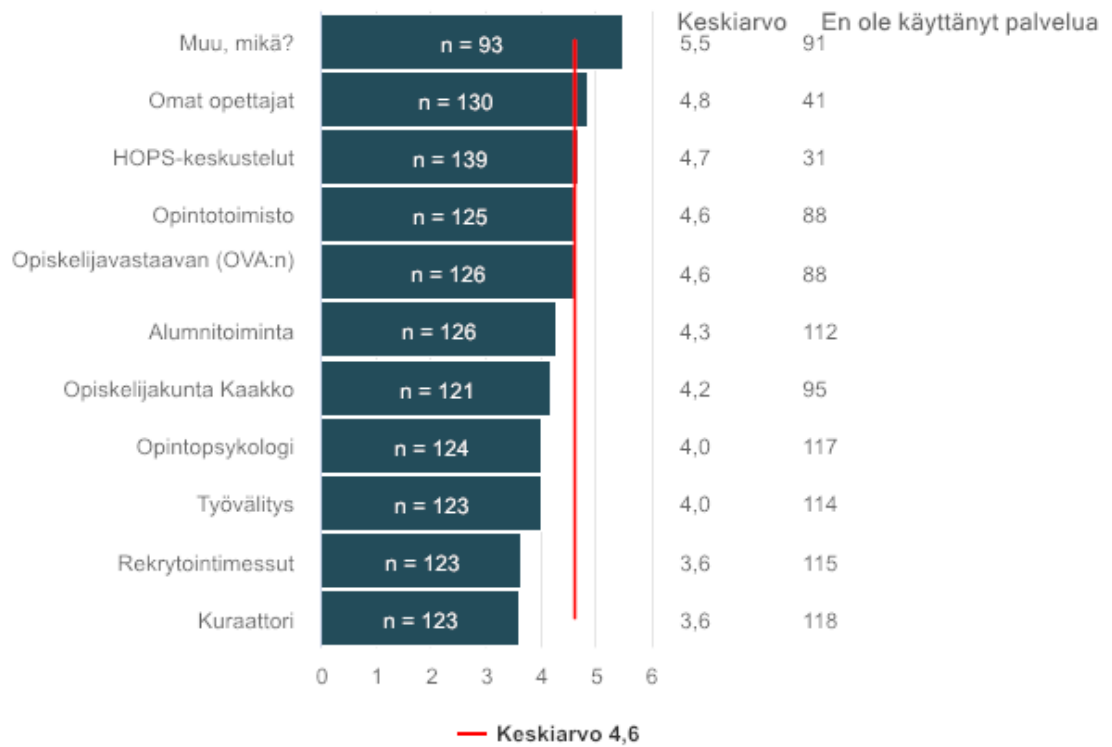
Työelämärajapinnan palvelut puolestaan koettiin kaikkein vähiten hyödyllisimmiksi uraohjauksen palveluiksi. Tässä yhtenä vaikuttavana tekijänä on saattanut olla kyselyn aikana maailmaa hallinnut covid-19-pandemia, jonka vuoksi monet tapahtumat ja tapaamiset on saatettu perua turvallisuussyistä. Näin olen myös tämän rajapinnan palvelut eivät ole palvelleet opiskelijoita parhaalla mahdollisella tavalla.

Opettajarajapinnan hyödyllisyys saattaa johtua siitä, että opettajat, opiskelijavastaavat sekä HOPS-keskustelut ovat lähes arkinen osa opiskelijan elämää. Muut tarjotut palvelut ovatkin lähinnä opiskelijalle vapaaehtoisia, eikä välttämättä ole niin aktiivisessa käytössä tai vaihtoehtoisesti niitä on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin uraohjaukseen. Esimerkiksi opiskelija hakeutuu opinto-psykologin luokse vain tarpeesta ja mahdollisesti tämä tarve ei välttämättä ole ollut nimenomaan uraohjaukseen liittyvä.

Amk-opiskelijoiden vastauksista on myös mahdollista huomata, että tarjotut palvelut ovat olleet lähes poikkeuksetta sitä hyödyllisempiä, mitä enemmän niitä on käytetty. On siis mielenkiintoista pohtia sitä, miksi palvelu on koettu huonommaksi, vaikka sitä ei juurikaan ole opiskelijat käyttäneet. Alumnitoiminta voi toisaalta olla opiskelijoille myös vieras termi, ottaen myös huomioon, että valtaosa vastanneista oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita, jotka eivät välttämättä vielä tunne korkeakoulujen termistöä niin hyvin.

Yamk-opiskelijat

Yamk-opiskelijoita pyydettiin myös arvioimaan saadun palvelun hyödyllisyyttä. Kysymykseen vastasi yhteensä 140 ja jokaiseen kysymykseen oli mahdollista antaa arviointi saadulle palvelulle. Lisäksi myös yamk-opiskelijan oli mahdollista vastata ”en ole käyttänyt palvelua”, mikäli opiskelija ei ollut käyttänyt tarjottua palvelua.

Kuva 9. Yamk-opiskelijoiden kokemus tarjottujen palveluiden hyödyllisyydestä (n = 140)

Yamk-opiskelijoiden vastauksista pystyy tunnistamaan samat kolme rajapintaa (opettajat, muut palvelut, työelämä), mitkä myös amk-opiskelijoiden vastauksissa esiintyvät (kuva 9). Nämä teemat kuitenkin sekoittuivat vahvemmin toisiinsa, kun amk-opiskelijoiden vastauksista nämä kolme rajapintaa oli selkeämmin tunnistettavissa. Esimerkiksi alumnitoiminta oli arvioitu amk-opiskelijoita enemmän hyödyllisemmäksi uraohjauksen palveluksi.

Poikkeuksena myös yamk-opiskelijoiden vastauksissa parhaaksi uraohjauksen palveluksi nousi vaihtoehto muu. Tämän vaihtoehdon vastanneista valitsi kaksi ja he arvioivat vaihtoehdon olleen joko hyödyllinen tai erittäin hyödyllinen. Tähän vaihtoehtoon oli vastaajan mahdollista täydentää kirjoittamalla saatu uraohjauksen palvelu. Avoimena vastauksena tässä kohdassa kuitenkin oli vain 1 vastaus, jossa vastaaja mainitsi ”luokkakaveri eli verkostoituminen”.

Lisäksi kaikkein vähiten hyödyllinen uraohjauksen palvelu oli yamk-opiskelijoiden mielestä kuraattori. Yamk-opiskelijat saattavat saada kuraattoria vastaavia palveluita jo esimerkiksi jo omasta työterveydestä, sillä yamk-opiskelijat ovat pääsääntöisesti jo työelämässä (Pääsyaatimukset yhteishaussa s.a.).

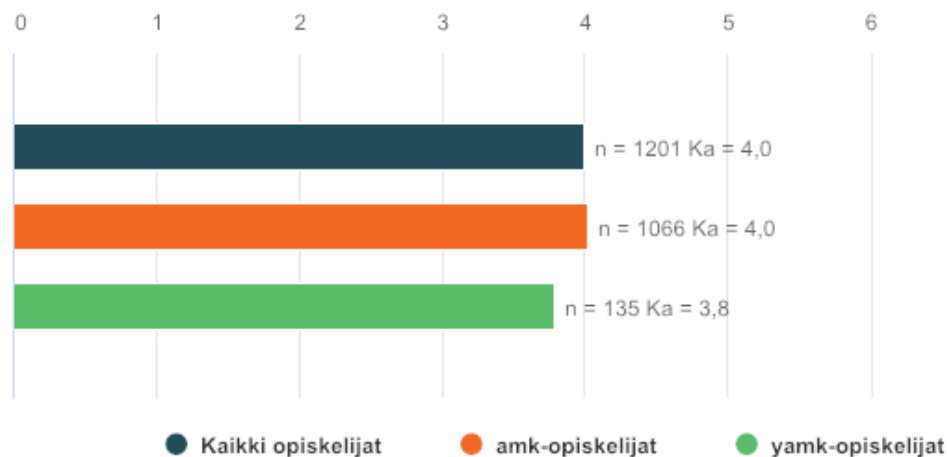

Tämä voi selittää myös ehkä sitä, miksi myös esimerkiksi työnvälitys ei ole koettu niin hyödylliseksi.

4.3 Tyytyväisyys

Koonti opiskelijoiden vastauksista

Opiskelijoilta kysyttiin heidän tyytyväisyyttään uraohjaukseen liittyen. Kysymyksessä opiskelijaa pyydettiin valitsemaan hänen mielestään eniten kuvaava vaihtoehto. Vastauksessa vaihteluväli oli 1 erittäin tyytymätön – 6 erittäin tyytyväinen. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 1201 opiskelijaa, joista 1066 oli amk-opiskelijoita ja loput (n = 135) yamk-opiskelijoita. Xamkin opiskelijat olivat suhteellisen tyytyväisiä saamaansa uraohjaukseen ($\bar{x} = 4,0$).

Kuva 10. Opiskelijoiden tyytyväisyys uraohjaukseen (n = 1201)

Amk-opiskelijoilta kysyttiin heidän tyytyväisyyttä Xamkissa saatuun uraohjaukseen. Kaiken kaikkiaan 73,4 % vastanneista oli tyytyväisiä saamaansa uraohjaukseen. Kaikkien opiskelijoiden vastausten kesken keskiarvo oli tasan neljä (kuva 10). Amk-opiskelijoiden antamissa vastauksissa oli melko paljon vaihtelua tyytyväisyyden suhteen (s = 1,1) Amk-opiskelijoiden vastauksissa erittäin tyytymättömiä oli uraohjaukseen vain 3 % (n = 27). Puolestaan erittäin tyytyväisiä oli 6 % (n = 66) vastanneista. Eniten opiskelijat vastasivat olleensa melko tyytyväisiä saamaansa uraohjaukseen (40 %, n = 429).

Yamk-opiskelijat ovat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä Xamkissa järjestettävään uraohjaukseen. Kysymykseen vastasi yhteensä 135 opiskelijaa. Vastaajista yli 66 % oli tyytyväisiä Xamkin uraohjaukseen ja keskiarvo uraohjaukselle oli

3,79. Näin ollen yamk-opiskelijat eivät olleet aivan yhtä tyytyväisiä saamaansa uraohjaukseen kuin amk-opiskelijat.

Myös yamk-opiskelijoiden tyytyväisyydessä saamaansa uraohjaukseen oli melko paljon vaihtelua vastauksissa ($s = 1,1$). Lähes puolet opiskelijoista (43 %, $n = 58$) vastasi olleensa melko tyytyväisiä uraohjaukseen. Erittäin tyytymättömiä opiskelijoita oli vain 2 % ($n = 3$). Vastanneista 5 % vastasi ($n = 7$) olleensa erittäin tyytyväisiä saamaansa uraohjaukseen.

Koulutusalojen vastaukset

Tarkastellessa kaikkia Xamkin koulutusaloja, on koulutusalojen välillä mahdollista havaita tilastollisesti merkitseviä eroja tyytyväisyydessä uraohjaukseen ($F = 3.81$, $p = 0.000$). Kuten taulukosta 4 voi huomata, kaikkein tyytyväisimpiä opiskelijoita olivat kasvatusalan opiskelijat ($\bar{x} = 4.23$). Tarkastellessa amk-opiskelijoiden eri koulutusalojen vastauksia tyytyväisyys oli pääsääntöisesti yhtä hyvää tai peräti parempaa kuin yamk-opiskelijoiden koulutusalojen vastauksissa. Amk-opiskelijoiden koulutusalojen välillä havaittiin kuitenkin tyytyväisyydessä tilastollisesti merkitseviä eroja ($F = 3.66$, $p = 0.000$).

Taulukko 4. Tyytyväisyys uraohjaukseen koulutusaloittain ($n = 1225$)

Koulutusalat	$\bar{x}$	s	n
Kasvatusala	4.23	1,1	83
Terveys ja hyvinvointi	4.2	1,0	246
Palvelualat (kauneudenhoito, kirjasto- ja tietopalvelut, liikenne ja kuljetus, liikunta, matkailu, merenkulku, turvallisuus)	4.2	1,1	94
Maa- ja metsätalous	4.05	1,1	36
Sosiaaliala	3.93	1,0	179
Kauppa ja hallinto (liiketalous, johdon assistenttityö ja kielet)	3.92	1,1	196
Tietojenkäsittely, tieto- ja viestintätekniikka (ICT) ja kirjasto- ja tietopalvelut	3.92	1,0	53
Tekniikka, teollisuus ja rakentaminen	3.81	1,1	231
Taiteet ja kulttuuri	3.72	1,2	83

(vaihteluväli 1 erittäin tyytymätön – 6 erittäin tyytyväinen)

Tyytyväisimpiä saamaansa uraohjaukseen olivat kasvatustalouden ($\bar{x} = 4.33$), palvelualan ($\bar{x} = 4.2$) sekä terveys ja hyvinvointialan ($\bar{x} = 4.2$) opiskelijat, tyytymättömmimpiä puolestaan kulttuurialan ($\bar{x} = 3.72$) ja tekniikan opiskelijat ($\bar{x} = 3.81$). Merkillepantavaa on kuitenkin se, että tyytyväisyyden taso on myös heillä melko hyvä. Vastanneissa ei ollut maa- ja metsätalouden yamk-opiskelijoita, joten nämä vastaukset olivat kaikki amk-opiskelijoiden antamia.

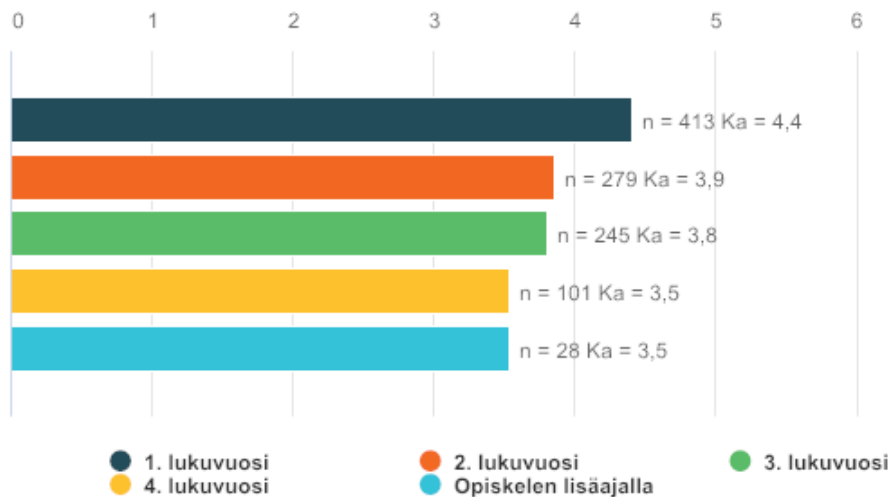
Kasvatustalouden opiskelijoiden tyytyväisyys uraohjaukseen saattaa selittyä sillä, että koulutuksen luonne on ohjauksellinen. Koulutusalan opettajat saattavat olla vahvasti profiloituneet ohjaukseen ja omaavat vahvaa ohjausosaamista. Myöskin esimerkiksi yhteisöpedagogi amk-opiskelijat ovat arvioineet uraohjauksen tuen riittäväksi omalla koulutusalueella. (Yhteisöpedagogi (AMK) s.a.)

Taiteen ja kulttuurin alojen opiskelijat oli kaikkein tyytymättömmimpiä saatuun uraohjaukseen. Tämän koulutusalan vastauksissa oli kuitenkin kaikkein eniten hajontaa vastauksien välillä ($s = 1,2$). Koulutusalla oli siis paljon vaihtelua tyytyväisyyden suhteen, sillä vastauksia tuli jokaiseen vastausvaihtoehtoon. Eniten (44,6 %, $n = 37$) kuitenkin opiskelijat vastasivat olleensa melko tyytyväisiä saatuun uraohjaukseen.

Jos yamk-opiskelijoiden vastauksia tarkastellessa suhteessa kaikkien koulutusalojen vastauksiin, oli vastauksissa hieman enemmän hajontaa. Yamk-opiskelijoiden vastauksia tarkastellessa ovat havainnot koulutusalojen välisistä eroista tilastollisesti suuntaa antavia ($F = 1.86$, $p = 0.082$). Yamk-opiskelijoiden koulutusaloittain vastauksissa oli kuitenkin niin pieniä vastaajamääriä tai jollain alalla ei ollut lainkaan vastauksia. Tästä syystä koulutusaloittainen analysointi ei olisi välttämättä antanut oikeita vastauksia tyytyväisyyden suhteen. Tämä tulee ottaa huomioon vertaillessa tuloksia kokonaiskeskiarvoon. Terveys ja hyvinvoinnin alan opiskelijat olivat kaikkein tyytyväisimpiä yamk-opiskelijoita ($n = 39$, $\bar{x} = 4.21$). Selkeästi vähiten tyytyväisimpiä olivat kaupan ja hallinnon alan yamk-opiskelijat ($n = 19$, $\bar{x} = 3.26$).

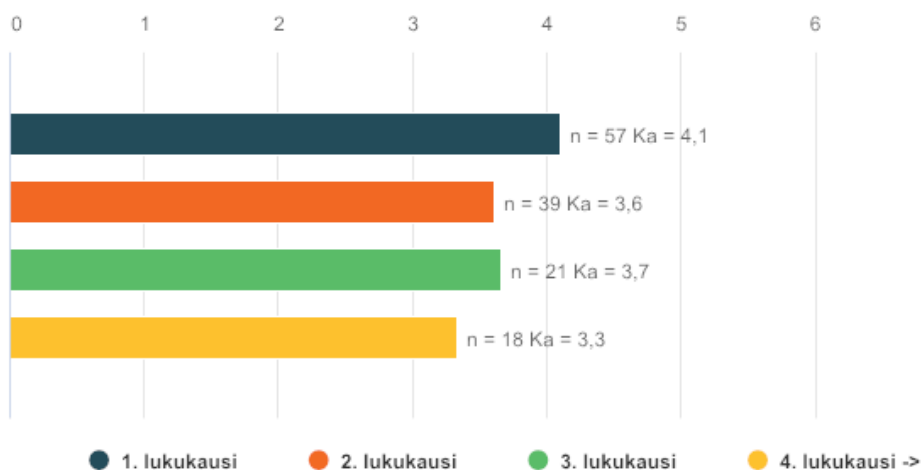
Opintojen eri vaiheet

Opintojen vaiheella näytti olevan jonkin verran merkitystä opiskelijan tyytyväisyyden suhteen. ($F = 5.15$, $p = 0.023$). Amk- ja yamk-opiskelijoiden tyytyväisyydessä uraohjaukseen voidaan havaita samankaltaista vaihtelua opiskeluvuosien välillä. Opiskelijat kuitenkin vaikuttivat olevan tyytyväisiä ohjaukseen opintojen vaiheesta huolimatta.

Kuva 12. Amk-opiskelijoiden tyytyvyys eri lukuvuosien välillä (n = 1066)

Eri lukuvuosien vastauksia tarkastellessa kaikkein tyytyväisimpiä Xamkissa saamaansa uraohjaukseen olivat ensimmäisen lukuvuoden opiskelijat (kuva 12). Ensimmäisen lukuvuoden opiskelijoiden keskiarvo uraohjaukselle Xamkin keskiarvoa suurempi ($\bar{x} = 4.4$). Opiskelijoiden vastauksissa tyytyväisyys väheni sitä mukaan, mitä enemmän opiskeluaikaa oli jäljellä. Lisäajalla opiskelevat opiskelijat olivat vähiten tyytyväisimpiä annettuun uraohjaukseen ($\bar{x} = 3.5$).

Kuva 13. Yamk-opiskelijoiden tyytyväisyys eri lukukausien välillä (n = 135)

Yamk-opiskelijoiden tyytyväisyydessä uraohjaukseen on vähemmän vaihtelua kuin amk-opiskelijoilla (kuva 13). Kaikkein tyytyväisimpiä saamaansa uraohjaukseen oli ensimmäisen lukukauden yamk-opiskelijat ($n = 57$, $\bar{x} = 4.1$). Tyytyväisyys opiskelijoiden saamaan uraohjaukseen kuitenkin laskee sitä mukaan mitä pidempään opiskelijat olivat opiskelleet Xamkissa. Ne opiskelijat, jotka olivat opiskelleet jo neljä lukukautta tai enemmän olivat amk-opiskelijoiden tavoin muita opiskelijoita keskiarvoa tyytymättömämpiä saamaansa uraohjaukseen kuin muut ($\bar{x} = 3.3$).

Opiskelijoiden vastauksia tarkastellessa pystyy tunnistamaan kaksi selkeää opiskeluvaihetta, joissa tyytyväisyys laskee merkittävämmiin. Opiskelijat ovat opintojen alussa suhteellisen tyytyväisiä saamaansa uraohjaukseen. Kun opintoja on kulunut joko yhden lukuvuoden tai lukukauden verran, tyytyväisyys vähenee jonkin verran. Toinen vastaava notkahdus tapahtuu, kun opiskelija siirtyy opiskelemaan viimeistä vuottaan tai vastaavasti viimeistä lukukauttaan.

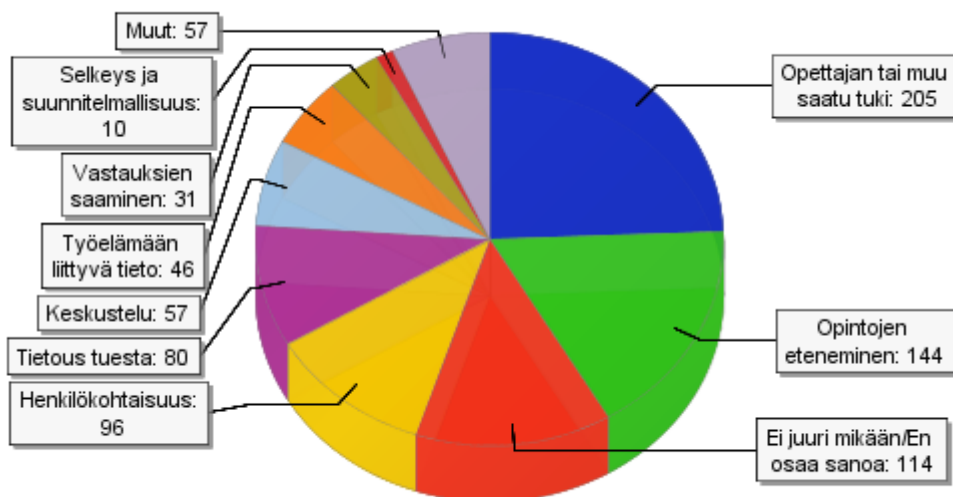
Syy tyytyväisyyden laskulle voi olla mahdollista perustella sillä, että alkuvaiheen opinnoissa opiskelijan ohjaus on todella aktiivista ja esimerkiksi HOPS-keskusteluja on säännöllisesti. Mitä pidempään opiskelija opiskelee, sitä itsemmäksi opiskelu muuttuu ja ehkä tästä syystä myös ohjauksen tarve vähenee. Loppuvaiheen opiskelijoilla on yleensä tehtävänä enää pelkkä opinnäytetyö, jonka kirjoittaminen jo itsessään on todella itsenäistä. Tässä vaiheessa opintoja ei siis saateta myöskään esimerkiksi HOPS-keskusteluille ei välttämättä nähdä enää tarvetta, kun opiskelijalla on tavoitteena valmistuminen.

Tulosten pohjalta voi olla myös mahdollista tulkita, että opintojen loppuvaiheen ohjauksessa saattaa olla puutteita. Opiskelijoita tulisi tukea opintojen loppuvaiheessa elinikäiseen oppimiseen, joka tukee opiskelijan siirtymistä työelämään. Tukea voi antaa opiskelijalle esimerkiksi ansioluetteloon tai työnhakutaitoihin liittyen (Kuurila 2014, 122). Korkeakoulujen loppuvaiheen ohjauksessa on tunnistettu puutteita aiemmin myös muissa korkeakouluissa (Kuurila 2014, 32).

4.4 Uraohjauksen merkityksellisyys

Amk-opiskelijat

Opiskelijoita pyydettiin pohtimaan, mikä uraohjauksessa on ollut kaikkein merkityksellisintä opiskelijalle. Vastauksia tähän avoimeen kysymykseen tuli 533, joista 17 oli tyhjiä. Eniten vastauksia tähän kysymykseen antoivat ensimmäisen vuosiluokan opiskelijat (n = 206). Vastauksista oli mahdollista tunnistaa erilaisia teemoja (kuva 14), jotka menivät osittain myös melko limitittäin. Teehoittelu auttaa hahmottamaan aineistosta mahdollisia yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia vastausten välillä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.)

Kuva 14. Uraohjauksen merkityksellisimmät tekijät amk-opiskelijoiden mielestä (n = 533)

Vastaajista 114 koki, ettei uraohjauksen palveluilla ole ollut heille merkitystä tai että heillä oli jo niin selkeät suunnitelmat tulevaisuuden suhteen. Osa vastanneista kuitenkin myös mainitsi sen, ettei ole vielä kokenut tarvetta vastaavalle palvelulle, sillä on opiskellut Xamkissa vasta niin vähän aikaa. Nämä vastaukset keskittyivätkin usein ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoiden vastauksiin. Vastanneista muutama myös ihmetteli palvelua kokonaisuutena, sillä he eivät ole edes tienneet tällaisen palvelun olemassaolosta.

Olen ollut hyvin itseohjautuva eikä minulla ole ollut tarvetta ohjaukselle. Tukea on kuitenkin koko ajan aktiivisesti tarjottu, mikä on mielestäni positiivista. Apua on saatavilla, jos sitä kokee tarvitsevänsä.

Lopuista vastauksista pystyi tunnistamaan selkeästi erilaisia, osittain päällekkäisiä, teemoja. Eniten opiskelijat kokivat ($n = 205$), että opettajalta tai muulta saatu tuki on ollut kaikkein merkityksellisintä saamassaan uraohjauksessa. Heidän kerrotaan antaneen tukea ja apua opintojen suorittamiseen. Vastauksissa toistui myös saatu kannustus sekä osa mainitsi ohjauksen myötä heidän itsetunnon nousseen.

Toiseksi merkityksellisin teema oli omien opintojen etenemiseen liittyvä tuki ($n = 144$). Opiskelijat mainitsivat, että on tärkeää, että on mahdollista jaksottaa opinnot omien tarpeiden mukaisesti. Saadun ohjauksen avulla opiskelijat ovat pystyneet ajoittamaan omat opintonsa itselle mielekkäällä tavalla ja omien opintojen suunnittelu on myös osalle mahdollistanut tutkinnon suorittamisen nopeutetusti. Työn ja opiskelun yhdistäminen on myös helpottunut saadun ohjauksen myötä. Opintojen kokonaiskuvan hahmottaminen on tuonut opiskelijoille varmuutta opintojen suorittamiseen sekä tulevaisuutta ajatellen.

Kolmanneksi tärkeimmäksi huomioksi opiskelijoilta nousi henkilökohtaisuus ja yksilöllisyys ($n = 96$). Vastanneista moni piti tärkeänä sitä, että ohjattavan omat tarpeet otetaan huomioon ohjauksessa. Yksilön omia tavoitteita ja tulevaisuuden suunnitelma kuunnellaan sekä niitä tuetaan. Moni myös mainitsi ohjauksen ilmapiirin olevan avoin sekä ohjattavat koettiin helposti lähestyttäviksi. Kohtaamisen merkitys korostui myös vastauksissa, opiskelijat kokivat kasvokkain saadun henkilökohtaisen ohjauksen tärkeäksi.

Muita tunnistettavia teemoja oli muun muassa tietous tarjolla olevasta tuesta ($n = 80$), keskustelut ohjaajan kanssa ($n = 57$) sekä työelämään liittyvä tieto ($n = 46$). Opiskelijat kokivat myöskin saaneensa vastauksia heidän kysymyksiin ($n = 31$) sekä osa koki ($n = 10$), että annettu ohjaus oli suunnitelmallista ja selkeää. Näiden teemojen vastaukset menivät suurelta osin limittäin keskenään sekä enemmistö vastauksista sivusi myös aikaisemmin käsiteltyjä aiheita.

Moni opiskelija mainitsi, että on hyvä tietää keneen ovat yhteydessä, jos tarvitsee esimerkiksi keskusteluapua opintoihin liittyen. Opiskelijat vastasivat, että keskusteluiden kautta heille on myös tullut tietoon monia erilaisia mahdolli-

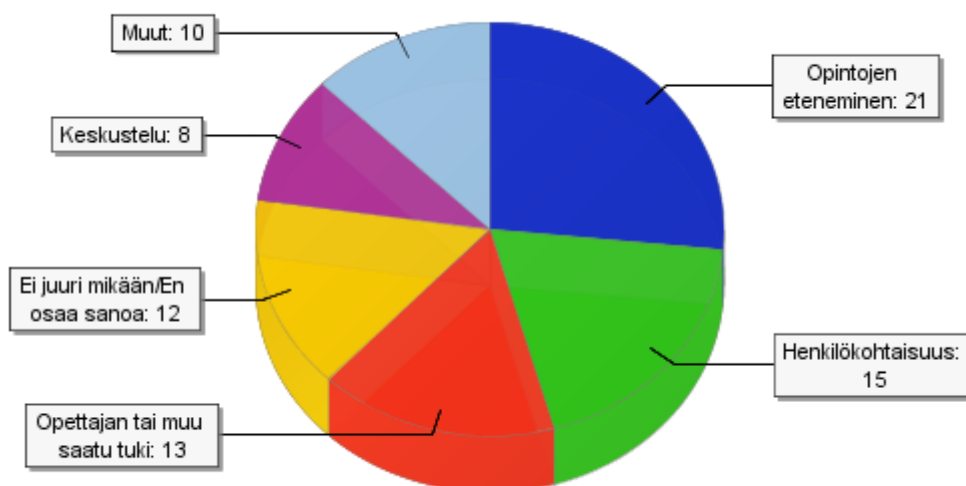
suuksia mitä työelämä tarjoaa. Keskusteuissa on käyty läviste myös erilaisia tulevaisuuden Opettajat ovat osanneet avartaa opiskelijoiden työllistymisnäkökulmia sekä osanneet vastata kysymyksiin, joita opiskelijat ovat pohtineet.

Olen oppinut työllistymisestä, työn hausta, tulevaisuuden työtaidoista, itsekriittisyydestä sekä ammattillisuudesta huimasti opintojen aikana!

Vastanneista myös 57 vastasi jotain muuta. Nämä vastaukset olivat joko tyhjiä (n = 17) tai muita irrallisia vastauksia, joita ei juurikaan ollut mahdollista niputtaa aikaisempiin teemoihin. Vastauksissa oli esimerkiksi mainittu neuvontaa ja ajankohtainen tiedottaminen. Pari vastanneista vastasi, että ylipäättään kaikki. Joku myös vastasi, että hänelle on tullut tunne, että opiskelijoista välitetään koulussa.

Yamk-opiskelijat

Yamk-opiskelijoista tähän kysymykseen vastasi yhteensä 60 opiskelijaa. Moni vastanneista kuitenkin jätti tähän kysymykseen vastaamatta (n = 82) sekä osa vastanneista vastasi pelkkää tyhjää (n = 7). Vertaillen annettuja vastauksia pystyi tunnistamaan taas erilaisia teemoja. Yamk-opiskelijoiden vastauksien teemat olivat saman tyyppisiä, mitä amk-opiskelijoidenkin (kuva 15).

Kuva 15. Uraohjauksen merkityksellisimmät tekijät yamk-opiskelijoiden mielestä (n = 60)

Vastanneista 12 vastasi, ettei ollut kokenut minkään olevan merkityksellistä saamassaan uraohjauksessa tai että sitä ei ole ollut edes tarjolla. Kuten amk-

opiskelijoiden vastauksissa, myöskin yamk-opiskelijoilla ei ollut kaikilla vastanneilla tiedossa korkeakoulun uraohjauksen palvelut tai termi oli ymmärretty kaipa-alaisemmin. Kuitenkin yamk-opiskelijoiden vastauksista nousi ilmi, että tarvetta uraohjaukselle olisi. Näistä vastanneista suurin osa oli lisääjällä opiskelevia opiskelijoita. Osa kertoi, että heillä on ollut alusta asti selkeät suunnitelmat oman etenemisen suhteen, joten eivät koe, että uraohjaukselle olisi ollut varsinaista tarvetta.

Selkeästi merkityksellisin tekijä uraohjauksessa on yamk-opiskelijoilla opintojen eteneminen ($n = 21$) ja siihen liittyvät teemat. Saadun ohjauksen avulla opiskelijat ovat muun muassa keskustelleet HOPS-keskusteluissa omista tulevaisuuden suunnitelmistaan ja siten osanneet kohdentaa opintojaksovalinnat suunnitelmia tukeviksi. Lisäksi he ovat saaneet lisää tietoutta eri opintojaksovalintoihin liittyen ja omien opintojen suunnittelu on mahdollistanut myös yamk-opiskelijoilla nopeamman opintojen suorittamisen.

Toiseksi merkityksellisimmäksi tekijäksi avoimista vastauksista nousi henkilökohtaisuus sekä yksilölähtöisyys ($n = 15$). Opiskelijat pitivät merkittävänä myös sitä, että ohjattava ja ohjaaja yhteistyössä lähtevät etsimään ratkaisuja ongelmiin. Myös kohtaaminen ja aito kiinnostus nostettiin tärkeäksi osaksi henkilökohtaista ohjausta. Lisäksi eräs vastanneista mainitsi saaneensa varmistusta juuri omilleen valinnoille.

Opettajan tai muun antama tuki ja hänen näkemykset asioihin olivat myös yksi merkittävä tekijä ($n = 13$) esimerkiksi henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehdessä. Opiskelijat kokivat, että ovat saaneet lisätietoa opintojen suorittamiseen ja esimerkiksi alumnien kertomat kokemukset vaikkapa opintovapaaseen liittyen ollaan koettu hyödylliseksi. Opettajat ovat hyvin tavoitettavissa ja heiltä on saanut helposti apua sekä tukea tarvittaessa. Opettajalta saatu tuki on auttanut ja selkeyttänyt omia suunnitelmia. Opiskelijoiden on ollut helpompi valita heille mieleisiä opintojaksoja ja tutkinnon loppuunsaattaminen on helpottunut. Opettajan kanssa käytyjen keskusteluiden kautta opiskelijat ovat saaneet enemmän tietoa erilaisista valinnoista, joista heillä ei ollut ennestään tietoa.

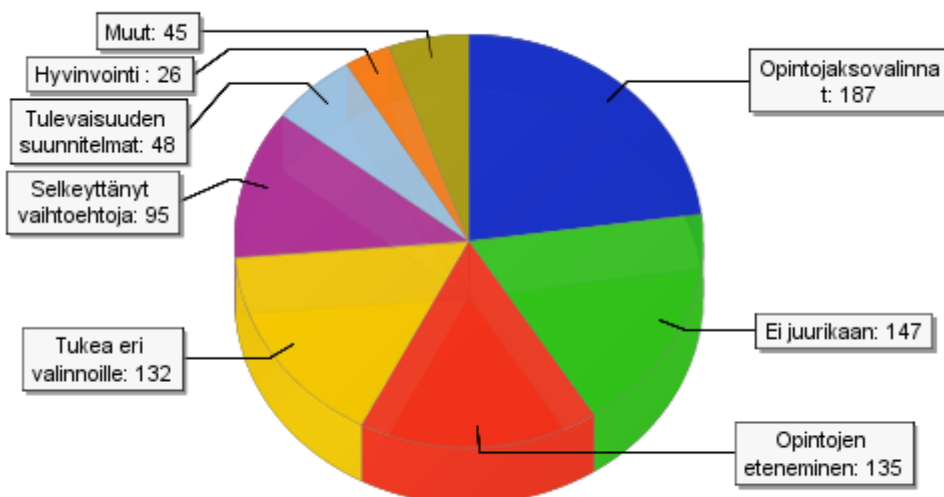
Opettajan tuki opiskelun suunnittelussa on ollut merkittävä. Opiskelu on yksinäistä puurtamista, sillä lähiopetus toimii tällä hetkellä etäopetuksessa.

Vastanneista 10 vastasi jotain muuta, jota ei pystynyt suoraan niputtamaan muihin vastauksiin. Näistä vastauksista 7 oli tyhjiä. Lopuissa vastauksissa opiskelijat kommentoivat merkityksellisintä olevan palvelun nopeus. Toinen vastanneista kommentoi saaneensa idean omaan opinnäytetyöhönsä. Vastanneista kolmas kertoi saaneensa paljonkin tietoa, mutta kaipaisi silti lisää informaatiota.

4.5 Uraohjauksen vaikutus omiin valintoihin

Amk-opiskelijat

Opiskelijoita pyydettiin vastaamaan, miten annettu ohjauksen tuki tai palvelu on vaikuttanut opiskelijan valintoihin esimerkiksi opinnoissa tai urasuunnittelussa. Vastauksia tähän kysymykseen tuli 532, joista 21 vastasi tyhjiä. Vastanneista valtaosa oli taas ensimmäisen vuoden opiskelijoista ($n = 197$). Tämän kysymyksen kohdalla saman tyyppiset vastaukset toistuivat useaan otteeseen. Vastauksien teemat menivät melko limittäin, mutta vastauksista pystyi tunnistamaan tiettyjä toistuvia teemoja (kuva 16).

Kuva 16. Uraohjauksen vaikutus amk-opiskelijoiden valintoihin ($n = 532$)

Vastaajista moni (n = 187) kertoi, että saadun tuen kautta opiskelijat ovat saaneet vahvistusta, varmuutta ja tukea omiin opintojaksovalintoihin. Henkilökohdallisen opintosuunnitelman luominen ja HOPS-keskustelujen tärkeys nousevat esiin lähes kaikissa näissä vastauksissa jossain muodossa. Vastanneista moni kertoi, että ilman ohjausta he eivät olisi välttämättä uskaltaneet valita joi-takin opintojaksoja, mutta ohjauksen myötä ovat lähteneet haastamaan itse-ään. Opintojaksovalinnat ovat myös auttaneet opiskelijoiden tulevaisuuden-suunnitelmien saavuttamisen suhteen. Jotkut vastanneista nostivat esiin, että saadun tuen ja keskustelun avulla heidän itsetuntonsa on noussut ja omien vahvuuksien käsittely ulkopuolisen henkilön kanssa on tuonut varmuutta omien uravalintojen tekemiseen.

Vastanneista 147 vastasi kysymykseen ei juurikaan tai en osaa sanoa. Vas-tanneista osa vastasi kuitenkin ei vielä mitenkään tai täydensivät vastaustaan kertomalla omien opintojen olevan vasta alkuvaiheessa, eikä tästä syystä ura-ohjaus ole vaikuttanut vielä heidän valintoihinsa. Osa vastauksista oli myös monitulkintaisia, sillä jotkut vastanneista kuitenkin totesivat, ettei ohjauksella ole ollut merkitystä, sillä omat urasuunnitelmat ovat jo niin kirkkaat. Suurin osa annetuista vastauksista jakautui ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoiden vas-tauksiin. Kaupan ja hallinnon alojen vastauksista pystyi tunnistamaan sen, että uraohjaus on auttanut tätä koulutusala enemmän kuin terveyden tai tekniikan alojen opiskelijoita.

En ole vielä omaa urasuunnitelmaa miettinyt, katsotaan mihin päädyn. Opinnot on vielä niin alkuvaiheessa.

Ei toistaiseksi millään tavalla. Minulla on itselläni selkeät suunnitelmät, liittyen tulevaisuuteeni & opintoihini.

Moni (n = 135) kertoo saaneen tukea omien opintojen etenemiseen ohjauksen myötä. Ohjaus on auttanut opiskelijoita aikatauluttamaan ja tätä kautta muun muassa opintojen nopeuttaminen tai suorittaminen muuten omassa tahdissa on mahdollistunut. Saadun ohjauksen avulla he ovat uskaltaneet tehdä sellaisia opintojaksovalintoja, joita eivät olisi ilman kannustusta uskaltaneet tehdä. Opiskelijat ovat osanneet valita itselleen tulevaisuuden suunnitelmien ja ura-

toiveiden kannalta parempia opintojaksovalintoja. Moni myös kertoi, että keskustelut oman opiskelijavastaavan kanssa ovat vahvistaneet ajatusta opintojen loppuunsaattamisesta.

HOPS-keskustelujen kautta saamat tiedot valinnaisista ja syventävistä kurssivalinnoista auttoivat minua suunnittelemaan minulle sopivan opintokokonaisuuden.

HOPS-keskustelu on nopeuttanut opiskeluani huomattavasti sekä luonut varmuutta siihen, että olen oikealla tiellä.

Ohjauksen myötä opiskelijoille (n = 95) on tullut selkeämpi käsitys vaihtoehtoista ja mahdollisuuksista oman tutkintonsa suhteen. Opiskelijat ovat saaneet lisää vaihtoehtoja tulevaisuuden suhteen ja sitä kautta opiskelijat ovat pystyneet viemään opintojaan uuteen suuntaan. Harjoittelut ja yritysvierailut ovat esimerkiksi tarjonneet opiskelijoille uusia näkökulmia omaan tulevaisuuden suunnitteluun. Tulevaisuuden suunnitelmat ovatkin myös selkeytyneet monella opiskelijalla (n = 48) ohjauksen myötä. Ohjauksella on luotu uskoa opiskelijoihin ja heidän kykyihinsä sekä saatu tukea esimerkiksi omien vahvuksien löytämiseen. Vastauksista ilmeni se, että monien vastaajien tulevaisuuden näkymät ovat entistä avoimempia ja tuen kautta opiskelijoille on tuotu esiin monia eri työllistymisen vaihtoehtoja

Vastanneista osa (n = 26) koki myös, että ohjaus on vaikuttanut heidän opiskeluhuvinvointiin. Opiskelijat sanoivat ohjauksen vaikuttaneen suoraan heidän hyvinvointiin sekä mielenterveyteen. Ohjauksen avulla opiskelijoista on tullut motivoituneempia ja saatu tuki on auttanut jaksamaan opintojen suorittamisessa. Myös stressi on koettu vähentyneen ohjauksen myötä. Osa vastaajista kuitenkin myös vastasi, että puutteellinen ohjaus on vaikuttanut negatiivisesti edellä mainituilla alueilla.

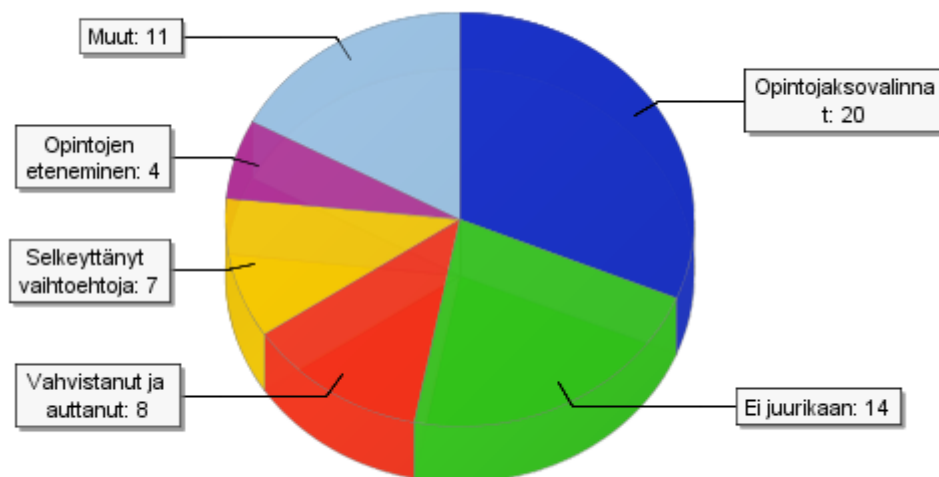
Se on vaikuttanut niin etten ole ottanut itselleni aivan liikaa opintoja liian nopeasti ja tämä auttaa jaksamaan.

Se heikentää omaa sitoutumista opintoihin, koska vaikuttaa ettei kukaan seuraa opintojeni etenemistä tai kuinka niissä pärjään. Aika yksin opinnoissa varsinkin monimuoto-opinnoissa, kun niin harvoin tavataan ryhmän kanssa ja korona aikana ei käytännössä tavata ollenkaan. Riski tippua pois ja motivaation ylläpitäminen on vaikeaa.

Vastanneista 45 vastasi vaihtoehdon muu. Näistä vastauksista 21 oli tyhjiä. Jotkut vastauksista oli selkeästi sellaisia, että niitä ei pystynyt liittämään juurikaan osaksi muita teemoja. Esimerkkeinä vastaukset ”aika paljon”, ”olen tyytyväinen” ja ”hyvin”. Muissa vastauksissa kerrottiin lähinnä yksittäisiä kokemuksia saadusta uraohjauksesta.

Yamk-opiskelijat

Yamk-opiskelijoista kysyttiin myös, onko uraohjauksella ollut vaikutusta heidän valintoihinsa. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 61 opiskelijaa. Annetuista vastauksista 7 oli tyhjiä. Yamk-opiskelijoiden vastauksista pystyi tunnistamaan samanlaisia teemoja, mitä amk-opiskelijoiden vastauksistakin (kuva 17).

Kuva 17. Uraohjauksen vaikutus yamk-opiskelijoiden valintoihin (n = 61)

Uraohjaus on auttanut opiskelijoita hahmottamaan opintojen kokonaiskuvan. Opiskelijat mainitsivat, että uraohjauksen avulla heidän opintojaksovalinnat (n = 20) ja sitä kautta opintojen eteneminen (n = 4) ovat helpottuneet. Opiskelijat pystyivät hahmottamaan ohjauksen avulla esimerkiksi opinnäytetyöprosessin paremmin. Samalla saatu tuki on myös auttanut jaksamaan opinnoissa etene-
miseen.

Selkeytti omaa ajatusta tulevaisuudesta. Helpotti jäsentämään ajatuksia ja valitsemaan kurssija tukemaan tulevaisuuden suunnitelmia.

Vastanneista 14 kertoi, ettei uraohjaus ole vaikuttanut heidän valintoihinsa juurikaan tai se on vaikuttanut hyvin vähän. Osa vastanneista ei ollut edes tietoinen uraohjauksen palveluista. Eräällä vastanneista oli myös selkeät suunnitelmat omien tulevaisuudensuunnitelmien suhteen, joten ei kokenut erillistä tarvetta uraohjaukselle.

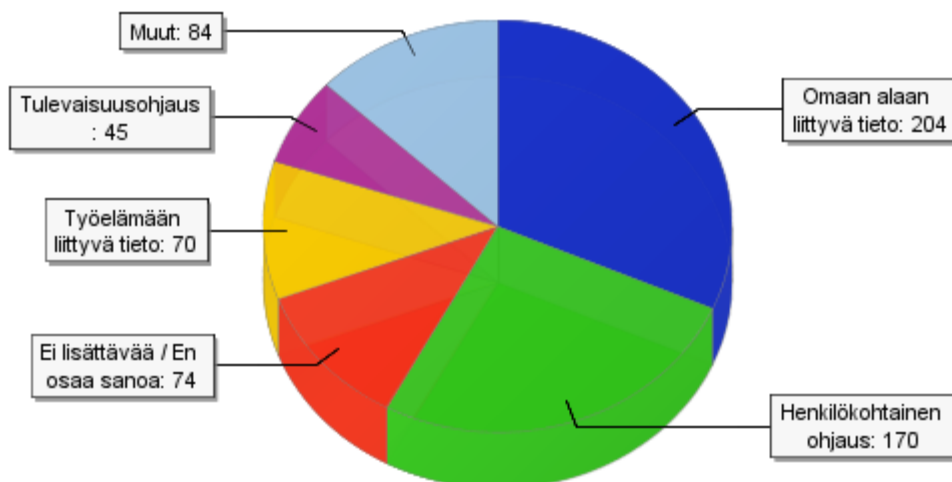
Vastauksissa pystyi tunnistamaan myös uraohjauksen selkeyttäneen ja suoraan myös auttaneen heidän valinnoissa (n = 7) He ovat saaneet ohjauksessa tukea ja uusia näkökulmia tulevaisuuden suhteen. Vastanneet ovat myöskin kokeneet, että saamansa uraohjauksen avulla heidän omat näkemykset tulevaisuuden suhteen ovat vahvistuneet ja he ovat saaneet jopa rohkeutta tehdä sellaisia uraan liittyviä valintoja, joita eivät välttämättä olisi normaalisti tehneet.

Muut kategorian vastauksissa oli yhteensä 11 vastausta. Näistä 7 oli tyhjiä. Eräs opiskelijoista vastasi, että ohjaus on vaikuttanut siten, että tietää ettei tule opiskelemaan toista tutkintoa Xamkiin. Toinen vastasi, että opinnoissa on auttanut paljonkin, mutta urasuunnittelun kannalta ei juurikaan. Eräs vastanneista kertoi, että on itse koittanut selvittää eri vaihtoehtoja ja neljäs vastaajista sanoi ohjauksen vaikuttaneen huomattavasti omiin valintoihinsa.

4.6 Toiveet uraohjauksesta

Amk-opiskelijat

Lopuksi amk-opiskelijoilta kysyttiin heidän toiveita uraohjaukseen liittyen. Lisäksi opiskelijat pystyivät antamaan ideoita liittyen uraohjauksen sisältöön sekä toteutustapoihin. Tähän kysymykseen tuli vastauksia yhteensä 461, joista 21 oli tyhjiä. Vastauksista pystyi tunnistamaan neljä selkeästi toisistaan eriteltävää teemaa (kuva 18).

Kuva 18. Amk-opiskelijoiden toiveet uraohjauksesta (n = 461)

Vastanneista 75 vastasi joko, ettei osaa sanoa tai ettei koe tarvetta uraohjaukselle joko tällä hetkellä tai laisinkaan. Näistä vastanneista osa myös oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita, jotka totesivat, ettei heillä ole vielä tarvetta uraohjaukselle. Vastanneista pystyi tunnistamaan myös sen, että jotkut vastaajista eivät ymmärrä uraohjauksen käsitettä yhtä laajasti kuin opinnäytetyön tekijä.

Ei koe tarvitsevani uraohjausta, mutta pieni opintojen ohjaus ei olisi pahitteeksi. Toisaalta itse kyselemällä on kyllä selvitty tähän mennessä.

Valtaosa vastanneista (n = 204) halusi uraohjaukselta ennen kaikkea omaan alaan liittyvää tietoutta. Opiskelijat halusivat enemmän tietoa oman alan mahdollisuuksista suuntautumisen ja työpaikkojen suhteen. Myös erilaiset tutustumiskäynnit ja messut mainittiin hyviksi vaihtoehtoiksi tutustuessa erilaisiin työpaikkoihin. Opiskelijat haluavat kuulla enemmän kokemuksia työelämästä esimerkiksi alumnien kertomana tai erilaisten uratarinoiden avulla.

Ehdottomasti enemmän työelämää pitäisi ajatella enemmän ainakin meidän koulutuksessa. Opetuksessa tulisi huomioida asioita enemmän työelämälähtöisesti verrattuna opinnäytetyölähtöisyyteen. Sisällöllisesti oman alan työntajiin tutustumis tehtävät ainakin voisi olla hyödyllisiä ja mielenkiintoisia - erityisesti uusilla aloilla opiskelijat eivät välttämättä tunne tai edes tiedä mihin voisi hakeutua töihin.

Toiseksi suurin vastaajajoukko (n = 170) toivoi, että uraohjaus olisi ennen kaikkea henkilökohtaista ohjausta. Tärkeäksi nähtiin kahdenkeskeinen keskustelu omaan opintoihin ja uraan liittyen. Opiskelijoiden vastauksissa korostui kuuluksi tuleminen ja ohjauksen yksilöllisyys. Moni painotti vastauksissa sitä, että uraohjauksen tulisi olla juuri opiskelijan omiin tarpeisiin räätälöityä ja häntä tukevaa toimintaa.

Kohdennettua ja henkilökohtaisempaa. Jokainen opiskelija on elämäntilanteen osalta erilaisessa asemassa, joten uraohjauksen tarpeet ovat hyvin erilaisia – –.

Moni vastanneista (n = 70) toivoi enemmän konkreettista työelämä tietoa sekä erilaisia välineitä työnhaun tueksi. Opiskelijat toivoivat esimerkiksi ihan perinteisen ansioluettelon täyttämistä ja läpikäyntiä. Nykyaikaiseen työnhakuun koettiin tarvittavan lisää tukea, mutta samalla toivottiin, että opetetavat työnhaun menetelmät vastaisi samaa mitä työmarkkinat tällä hetkellä. Myös omien vahvuuksien kartoittaminen ohjaajan kanssa koettiin hyödylliseksi ja sitä kaivattiin lisää.

Myös tulevaisuusohjaus nousi yhtenä pienempänä teemana vastauksissa. Vastanneista osa (n = 45) suoraan toivoi, että ohjaus voisi painottua entistä enemmän tulevaisuuteen. Opiskelijat olivat kiinnostuneita jatko-opiskelumahdollisuuksista ja niiden tuomista työllistymismahdollisuuksista. Lisäksi joitakin vastanneista kiinnosti tulevaisuuden työmarkkinat ja niiden tuomat mahdollisuudet. Esimerkiksi HOPS-keskusteluiden toivottiin painottuvan myös enemmän tähän suuntaan.

Tutkintojen aikana tai varsinkin loppupuolella voisi olla yksi tai kaksi teams-palaveria uraohjauksesta, jossa opettaja voisi antaa oman näkemyksensä uralla etenemisestä, opiskelijan vahvuuksien tai kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Muutama "täky" esimerkiksi ammatista tai yrityksestä voisi olla hyvä tönäisy oikeaan suuntaan.

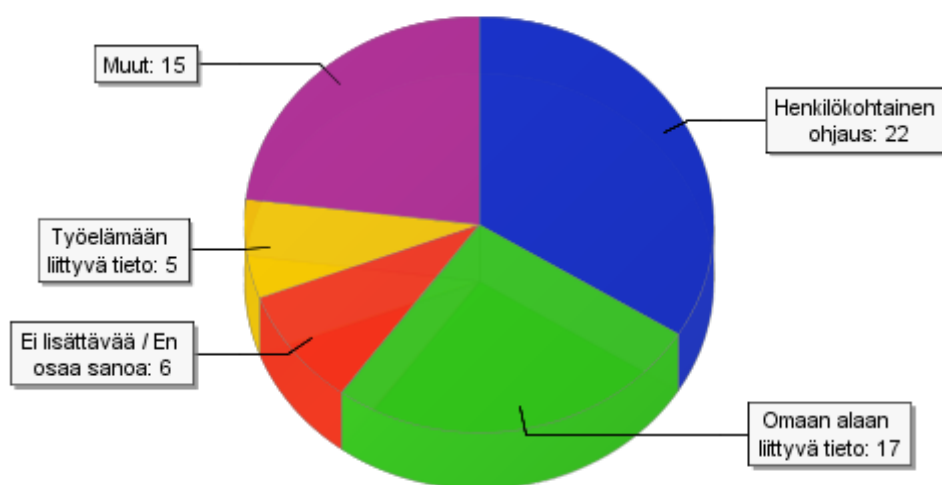
Vastanneista loput vastasivat (n = 84) jotain muuta, jota ei suoranaisesti ollut mahdollista sellaisenaan teemoittaa edellä oleviin aiheisiin. Näistä vastanneista 21 vastasi tyhjää. Lopuissa vastauksissa toistui selkeästi kolme erilaista teemaa. Osa opiskelijoista totesi, että kaikenlainen ohjaus kelpaisi tässä tilanteessa. Toinen vastaajajoukko teki käytännön ehdotuksia uraohjaukseen liittyen. Kolmas vastaajajoukko kuvaili adjektiivein millaista uraohjauksen tulisi

heidän mielestään olla. Tällaisia adjektiiveja oli muun muassa ”realistista”, ”selkeää” ja ”säännöllistä”.

Yamk-opiskelijat

Myös yamk-opiskelijoilta kysyttiin heidän toiveitaan uraohjauksesta. Vastauksia tähän kysymykseen tuli 54, joista tyhjiä oli 6. Samat teemat nousivat useaan otteeseen vastauksissa. Selkeästi eniten vastauksia saivat kuitenkin kaksi teemaa: henkilökohtainen ohjaus sekä omaan alaan liittyvä tieto (kuva 19).

Kuva 19. Yamk-opiskelijoiden toiveet uraohjauksesta (n = 54)

Opiskelijoista 6 vastasi, ettei joko osaa vastata tai ettei tarvitse uraohjausta osaksi omaa opiskeluaan. Vastauksista pystyi tunnistamaan ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoita, sillä opiskelijat toivoivat asioiden järjestyvän opintojen edetessä. Lisäksi joku vastanneista kertoi, että omat kuviot ovat niin selkeitä, ettei koe tarvetta uraohjaukselle.

Vastaajat (n = 22) voivoivat enemmän henkilökohtaisempaa ja räätälöidymppää ohjausta. Toiveissa oli mainittu myös lisää konkreettista apua esimerkiksi erilaisten vaihtoehtoja kertomalla. Vastanneet (n = 5) halusivat lisää työkaluja työllistymiseen liittyvissä teemoissa. Esimerkiksi omien vahvuuksien kartoittamista ja tunnistamista toivottiin. HOPS-keskustelut tai muu henkilökohtainen ohjaus mainittiin vaihtoehdoksi, missä näitä asioita voisi käsitellä.

Toivoisiin, että yksilöllinen tilanteeni ja tarpeeni kartoitettaisiin ja niiden pohjalta autettaisiin löytämään erilaisia vaihtoehtoja ja polkuja. Toivoisin mentorointia.

Vastanneista osa (n = 17) halusi lisää tietoa omaan alaansa liittyen. Opiskelijat halusivat kuulla lisää tietoa työllistymismahdollisuuksista yamk-tutkinnon myötä. Opiskelijat myös toivoivat lisää tietoa siitä, millaisia vaihtoehtoja heillä on työllistymisen suhteen valmistumisen jälkeen. Vastajat toivoivat mahdollisuutta tutustua lisää oman alan toimijoihin ja sekä erityisesti yrittäjiin. Lisäksi uratarinat ja alumnien kokemukset nostettiin vastauksissa esiin.

Loput 15 vastausta olivat kategoriassa muu. Näistä 6 oli tyhjiä vastauksia. Vastauksissa opiskelijat toivoivat muun muassa urasuunnittelun olevan ”pakollinen osa opintoja” sekä ”tarpeen mukaan saatavaa”. Avoimissa vastauksissa myös ihmeteltiin omaa työllistymistilannetta sekä toivottiin edes jotain ohjausta.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Keskeiset tulokset ja pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Xamkin opiskelijoiden uraohjaukokemuksia. Tuloksia hyödynnettiin ja tullaan hyödyntämään osana korkeakoulun ohjauksen kehittämisprosessia. Valtaosa opiskelijoista kokee saavansa uraohjaukselta Xamkissa ja tulosten perusteella opiskelijat ovat tyytyväisiä uraohjaukseen. Käytetyimmät uraohjauksen muodot ovat opiskelijoiden mielestä: HOPS-prosessi, oman opiskelijavastaavan antama ohjaus ja muiden oman alan antamien opettajien ohjaus. Nämä vastaukset eivät sinänsä yllätä, sillä ammattikorkeakouluissa uraohjausta toteutetaan pääosin HOPS-keskustelun ja HOPS-prosessin myötä (Kuurila 2014, 138).

HOPS-keskustelut käydään myös oman opiskelijavastaavan kanssa, mikä samalla selittää opiskelijavastaavan antaman ohjauksen olevan toiseksi suosituin uraohjauksen muoto. Vastanneista reilu enemmistö kertoi osallistuneen HOPS-keskusteluun jossain vaiheessa omia opintojaan. Syy, miksi kaikki opiskelijat eivät olleet käyneet HOPS-keskustelua voi johtua siitä, että vastanneista valtaosa oli ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoita ja heidän ensimmäiset HOPS-keskustelut saattoivat olla myös vasta tulossa.

Vastanneet olivat kokeneet saadut uraohjauksen palvelut hyödyllisiksi. Tarjotut palvelut jakautuivat selkeästi varsinkin amk-opiskelijoiden vastauksissa kolmeen eri kategoriaan: opettajarajapintaan, uraohjauksen muut palvelut sekä työelämärajapintaan. Opiskelijat saavat uraohjausta opinnoissaan ensisijaisesti omalta opiskelijavastaavalta. Ohjaus tapahtuu opintoihin integroidusti, joten näin ollen opettajarajapinnan hyödyllisyys on ymmärrettävää.

Mielenkiintoista oli huomata, että työelämärajapinnassa olleet palveluja ei koettu niin hyödyllisiksi kuin esimerkiksi muut korkeakoulun uraohjausta tarjoavat ohjauspalvelut. Tähän vaikuttavana syynä voi olla esimerkiksi covid-19-pandemian tuomat peruutukset erilaisista vierailuista sekä työelämäkeskusteluista. Opiskelijat kuitenkin toivoivat avoimissa vastauksissa lisää työelämärajapinnan palveluita osaksi omaa uraohjausta. On siis mahdollista tulkita, että työelämärajapinnan uraohjauksen palvelut ovat Xamkissa tällä hetkellä puutteelliset.

Opiskelijat olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä saatuun uraohjaukseen. Vastauksia tarkastellessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että vastaajilla ei välttämättä ole kokemusta toisenlaisesta uraohjauksesta, kuin siitä mitä ovat Xamkissa saaneet. Lisäksi vastanneista oli valtaosa ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoita, joiden vastaukset voivat myöskin omalta osaltaan vääristää tuloksia, sillä esimerkiksi uraohjauksen tarve muuttuu opintojen aikana. Näin ollen myös uraohjauksen tulisi muovautua opiskelijan opintojen edetessä tätä parhaiten palvelevaksi. (Kuurila 2014, 135.)

Opiskelijoiden tyytyväisyys saatuun uraohjaukseen heikkeni sitä mukaan, mitä kauemmin opiskelijat olivat opiskelleet Xamkissa. Xamkilla saattaakin olla tarvetta panostaa enemmän loppuvaiheen ohjaukseen. Uraohjauksen yhtenä tavoitteena on mahdollistaa opiskelijalle mahdollisimman vaivaton siirtyminen työelämään kannustaen samalla elinikäiseen oppimiseen (Kuurila 2014, 48–49).

Elinikäinen oppiminen on tällä hetkellä korkeakoulukentällä myöskin paljon keskustelua herättävä aihe. Marinin hallitusohjelmassa myös elinikäinen oppi-

minen ja sen mahdollistaminen korkeakouluissa on nostettu esiin. Hallitusohjelman mukaan korkeakouluissa pyritään kehittämään korkeakoulujärjestelmää jatkuvan oppimisen alustaksi. Tämä mahdollistaisi opiskelun yksilön statuksesta riippumattomaksi ja kannustaisi elinikäiseen oppimiseen. (Valtioneuvosto 2020a.) Jatkuvaan oppimiseen liittyviä teemoja oli tunnistettavissa opin- näytetyön tuloksissa. Eteenkin amk-opiskelijat haluavat lisää tietoa jatkokou- luttautumismahdollisuuksista tai muista omaa uraa kehittävästä koulutuksista. Tätä voisi tukea ja toteuttaa tekemällä vahvempaa loppuvaiheen ohjausta.

Kuurila toteaa väitöskirjassaan (2014, 32), että korkeakouluissa on puutteita ohjaustoiminnassa ja tätä olisi syytä vahvistaa. Opiskelijat ammattikorkeakou- luissa eivät tiedosta mistä ja keneltä he saavat tarvittavaa ohjausta ja keiden olisi esimerkiksi kuulunut toimia heidän ohjaajinaan opintojensa aikana. Puut- teita on tunnistettu kaikissa opintojen vaiheissa, erityisesti alkuvaiheessa sekä opintojen loppuvaiheessa.

Opiskelijat nostivat Xamkin uraohjauksessa merkityksellisimmäksi yksilölähtöi- syyden, henkilökohtaisuuden ja ohjauksen matalan kynnyksen. Koivusaari- Aronen (2020) tutki omassa opinnäytetyössään myös Xamkin opiskelijoiden uraohjaukskokemuksia. Opinnäytetyössä olleiden opiskelijoiden vastauksista ilmeni vastaava tarve uraohjauksen henkilökohtaisuuteen ja ohjauksen yksilöl- liseen räätälöintiin (Koivusaari-Aronen 2020, 32). Voidaan siis todeta, että Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijat haluaisivat saada enem- män henkilökohtaisempaa uraohjausta. Myös Kokko (2020) on todennut, että yksilölähtöisemmät ja henkilökohtaisemmat opintosuunnitelmat vaativat en- tistä yksilölähtöisempää ohjausta tulevaisuudessa. Henkilökohtaisen ohjauk- sen merkitys sekä tarve on tunnistettu uraohjauksen suhteen myös muissa korkeakouluissa (Juutilainen ym. 2021, 23).

Opiskelijoiden toiveet yksilöidystä uraohjauksesta tukee myös samalla aja- tusta sosiodynaamisesta uraohjauksesta, jossa ohjaaja perehtyy ohjattavan elämäntilanteeseen ja vasta tämän jälkeen aloittaa ohjaamaan opiskelijaa Ah- venainen ym. 2017, 12). Esimerkiksi ryhmämuotoisessa uraohjauksessa saat- taa olla haastavampaa keskittyä täysin yksilöiden omiin vahvuuksiin ja pää- omiin, jos ohjaustilanteessa on useampi henkilö läsnä. Tästä syystä toiveet yksilöidystä uraohjauksesta olisikin syytä ottaa huomioon. Kahden kesken

opiskelijoiden on myös helpompi prosessoida omia vahvuuksiaan sekä kehittämisen kohteita.

Myöskin Tomlinsonin (2017) teorian eri pääomat nousivat selkeästi opiskelijoiden toiveissa sekä kokemuksissa uraohjauksen suhteen. Vastauksista voikin tulkita, että opiskelijoilla on tarvetta kehittää omia pääomiaan. Toiset haluavat verkostoitua työnantajien kanssa ja kasvattaa siten omaa verkostoa (sosiaalinen pääoma), vanhempien opiskelijoiden kokemukset koettiin tärkeäksi. Vastauksissa nostettiin työllistymistaitoihin liittyviä tarpeita ja opiskelijat halusivat enemmän työelämään liittyvää tietoa (inhimillinen pääoma). Myös omien vahvuuksien sanoittaminen (identiteettipääoma) nousi vastauksissa yhdeksi toiveeksi, jota voisi tehdä ohjauksessa enemmän. Opiskelijoiden psykologinen pääoma oli vahvistunut onnistumisen kokemusten ja ulkopuolelta tulleen kannustuksen myötä. Kulttuurista pääomaa opiskelijat toivovat kehittävänsä vertaisilta tulleiden kokemusten myötä. Vertaisilta halutaan esimerkiksi kuulla, millaista työskentelykulttuuri juuri omalla alalla on.

Uraohjauksella on myös Xamkissa ollut vaikutusta opiskelijoiden opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelijoiden kokonaiskuva opinnoista on selkeytynyt ja näin ollen opiskeluun on tullut lisää varmuutta ja selkeyttä. Saadun ohjauksen avulla opiskelijat kokivat saaneensa tukea omien opintojen aikatauluttamiseen ja suunnitteluun, mikä on osalla mahdollistanut jopa opintojen nopeuttamisen. Ohjaus on myös tukenut opiskelijoita heidän opintojaksovalinnoissa. Osa kertoi saaneensa jopa lisää itsevarmuutta omiin opintoihin ja tätä kautta varmuuden siitä, että aikoo suorittaa omat opintonsa loppuun. Saadulla ohjauksella on siis suuri merkitys opiskelijan valmistumisen kannalta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä opiskelijoilta tietoa, millaisena he kokevat uraohjauksen tällä hetkellä Xamkissa. Tavoitteena oli tuoda opiskelijoiden ääni paremmin kuuluviin ohjausprosessin kehittämistyössä. Kyselyyn vastanneet 1225 opiskelijaa antoivat todella hyvää palautetta ja ideoita uraohjauksen toteuttamiseen. Uskonkin, että Xamk saa opinnäytetyön tuloksista itselleen paljon hyvää tietoutta ohjausprosessin kehittämisen tueksi. Näin ollen myös ohjaus tulee tulevaisuudessa palvelemaan paremmin korkeakoulun opiskeli-

joita. Saatu data myös lisää ohjaustyöntekijöiden tietoutta ohjauksen nykytilasta ja näin ollen siihen pystytään tekemään paremmin muutoksia, kun mahdolliset puutteet ovat tunnistettu.

Kyselyyn annettuja avoimia vastauksia lukiessa pystyi tunnistamaan selkeästi, että termi uraohjaus sen kokonaisessa laajuudessaan on Xamkin opiskelijoille vieras käsite. Termi ymmärrettiin huomattavasti kapeakatseisemmin, mitä esimerkiksi Tomlinson (2017) tai Peavy (2001) määrittelevät teorioissaan. Sosiodynaamisessa ohjauksessa uraohjaus kuitenkin nähdään paljon laajempänä kokonaisuutena, jossa oman uran suunnittelun lisäksi pohditaan kokonaisvaltaisesti omaa elämää (Peavy 2000, 23–24.; Onnismaa 2003, 5.). Ongelmia termin ymmärtämisen suhteen on tunnistettu kuitenkin aikaisemmin myös muissa oppilaitoksissa, joten siinä mielessä tämä ei kuitenkaan ollut niin yllättävää (Minkkinen & Timonen 2016, 45; Koivusaari-Aronen 2020, 27 Saksola 2020, 29). Avoimista vastauksista kävi ilmi, että uraohjaus koetaan lähinnä opiskelusta irrallisena, omaan uraan liittyvänä kokonaisuutena, johon linkitettiin vahvasti valmistuminen korkeakoulusta.

Missä siis? Uraohjausta ei ole paljoakaan ollut tai sitten ovat menneet minulta ohi. Ammatillisen kasvun tunneilla on ollut puhetta urasta ja ammatista valmistumisen jälkeen.

Ei koe tarvitsevani uraohjausta, mutta pieni opintojen ohjaus ei olisi pahitteeksi. Toisaalta itse kyselemällä on kyllä selvitty tähän mennessä

On siis syytä pohtia, onko tutkimustuloksissa vääristyneitä vastauksia, sillä osa vastaajista on ymmärtänyt uraohjauksen termin väärin tai se oli opiskelijoille täysin vieras. Osa vastanneista halusikin tietää lisää uraohjausmahdollisuuksista Xamkissa. Opiskelijat toivoivatkin myös kokonaisuudessaan myös lisää uraohjausta Xamkiin esimerkiksi opinto-ohjaajan tai uraohjaajan muodossa. Uraohjauksen merkitys on kuitenkin kasvussa, joten näin ollen olisi perusteltua sanoittaa uraohjaus Xamkin opiskelijoille yhtäläisellä tavalla.

Opinnäytetyön kyselyä olisi voinut työstää vielä aavistuksen pidempään, jotta pienimmätkin väärinymmärrykset olisi saatu kitkettyä kyselystä pois. Esimerkiksi opinnäytetyössä olevat termit, kuten esimerkiksi alumni, olisi voinut kirjoittaa vastaajalle ymmärrettävämmäksi. Tämä olisi mahdollistettu esimerkiksi teettämällä testikysely useammalla kuin kahdella opiskelijalla. Kysely kuitenkin

antoi vastaukset sellaisenaan haluttuihin tutkimuskysymyksiin, joten tämä ei sinänsä vaikuttanut negatiivisesti prosessiin.

Uraohjauksen olleena aiheena ajankohtainen, löytyi opinnäytetyöhön kohdistuvaa tutkimustietoa hyvin. Tarjolla oli paljon myös tuoretta tutkimustietoa aiheeseen liittyen, sillä uraohjaus ja sen kehittäminen on tällä hetkellä valtakunnallisesti erittäin ajankohtainen aihe. Näin ollen opinnäytetyön kirjoittamisessa oli mahdollista hyödyntää ajantasaista tutkimustietoa helposti. Lisäksi opinnäytetyön tuloksia pystyttiin hyödyntämään jo opinnäytetyöprosessin aikana ja niin Xamkin sisäisessä kehittämistyössä sekä valtakunnallisessa tutkimuksessa.

Kyselyn ollessa yksikielinen ei opinnäytetyön tuloksia voi suoraan yleistää kaikkiin Xamkin opiskelijoihin. Tämä oli kuitenkin tiedossa opinnäytetyön prosessia aloittaessa ja kohdejoukkoa rajatessa. Vastauksia opinnäytetyöhön tuli kuitenkin suhteellisen paljon, joten kaksikielisen materiaalin lävitse käyminen olisi vienyt enemmän aikaa. Tutkittu tieto haluttiin käyttöön mahdollisimman nopeasti, sillä Xamkin ohjausprosessin kehittäminen oli jo käynnissä ennen kuin opinnäytetyöprosessi edes alkoi.

Uraohjauksen kehittämisen tarve tulee siis kasvamaan tulevaisuudessa vain entisestään. Eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikan verkoston (European Lifelong Guidance Policy Network ELGP 2016) laatimissa linjauksissa tämä tarve korostuu myös. Eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikan verkosto on kannustanut vahvistamaan linjaukset lainsäädännössä, jotta ne tulisi osaksi arkea ja vakiintuisi. Vaikka Suomalainen ohjausjärjestelmä on saanutkin pääosin kiitosta, on uraohjauksen tarve kuitenkin tunnustettu merkittävämmäksi (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2015, 1). Lisäksi ELO-foorumien luoma Elinikäisen ohjauksen strategia 2020-2023 pyrkii lisäämään urasuunnittelutaitoja monialaisten yhteistyön avulla tulevana strategiakautena (Valtioneuvosto 2020b, 4). Xamkin kannattaakin kiinnittää näihin huomiota luodessaan uutta ohjausmallia itselleen. Näin ollen voidaan varmistaa entistä parempi ja tulevaisuuteen ohjaavampi ohjaus korkeakoulun opiskelijoille.

5.2 Luotettavuuden arviointi

Tehdessä tutkimusta on tärkeä tunnistaa, onko kyselyaineiston tulos luotettava. Kun puhutaan mittauksen luotettavuudesta, voidaan termistä eriotella kaksi näkökulmaa: validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetti kuvaa kyselyn pätevyyttä ja reliabiliteetti taas kyselyn luotettavuutta ja toistettavuutta. Luotettavuus on itsessään kuitenkin paljon laajempi käsite kuin reliabiliteetti. Reliabiliteetille liian suppea määritelmä on toistettavuus. (Vehkalahti 2019, 40.)

Validille tutkimukselle ominaista on se, että tutkimus mittaa oikeasti juuri sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata. Siinä ei ole systemaattisia virheitä ja näin ollen tutkimus antaa keskimäärin oikeita tuloksia. Tutkimuksen validius voidaan varmistaa etukäteen huolellisesti tehdyllä suunnittelulla ja tiedonkeruulla, joka on tarkoin harkittua. Tutkijan tulee pitää huoli, että kysely mittaa oikeita asioita yksiselitteisesti ja kysymykset kattavat tutkimusongelman. Lisäksi tärkeää on selkeästi määriteltä perusjoukko ja perusjoukosta on otettu tarpeeksi edustava otos. Hyvä vastausprosentti on myös tärkeä saada, mikäli haluaa kyselyn tuottavan luotettavaa tietoa. (Heikkilä 2014, 11.)

Opinnäytetyön kyselyssä oli selkeästi määriteltä perusjoukko. Lisäksi tutkimus pystytään myös toistamaan halutessaan uudestaan, sillä kyselylomake on vapaasti saatavilla. Kyselyä luomassa oli opinnäytetyön tekijän lisäksi viisi muuta Xamkin henkilökunnan jäsentä ja kyselylomakkeen toimivuutta testattiin ennen kyselyn lähettämistä kahdella opiskelijalla. Tällä pyrittiin ennaltaehkäisemään mahdollisia väärinymmärryksiä kyselyn sisällön suhteen.

Kyselyn vastausprosentti oli 13 % ja kyselyn otoskoko oli 1225. Näin ollen kyselyssä oli hyvä otoskoko, sillä se ylitti asetetun vastaajatavoitteen (10 %). Vastaajia tuli kaikilta vuosiluokilta, mutta eniten kyselyyn vastasivat uudet opiskelijat. Tämä voi vääristää jossain määrin opinnäytetyön tutkimustuloksia. Uraohjauksen tarve vaihtelee eri opintojen vaiheissa ja se muuttaa muotoaan opintojen edetessä (Huttunen ym. 2019, 122). Tästä syystä opiskelijoiden tulokset voivat tiettyjen kysymysten suhteen olla vääristyneitä

Opinnäytetyön kysely teetettiin pelkästään suomeksi. Xamkissa opiskelee kuitenkin esimerkiksi englanninkielisiä opiskelijoita ja tästä syystä kyselyn tuloksia ei voi yleistää kaikkiin Xamkin opiskelijoihin. Englanninkielisten tutkinto- ja polkuopiskelijoiden ohjaus saattaa myös olla sisällöllisesti poikkeavaa suomenkielisten opiskelijoiden ohjaukseen verrattuna, sillä opiskelijat esimerkiksi usein muuttavat opiskelumaahan. Tästä johtuen opiskelukokemus voi olla huomattavasti erilaisempi kuin suomalaisella, joten täydellinen kokonaiskuva Xamkin uraohjauksesta voi olla vääristynyt.

Uraohjauksen termiä ei oltu avattu alkuun ehkä tarpeeksi laajasti, joten vastaaja on saattanut ymmärtää termin eri tavalla, mitä opinnäytetyön tekijä. Tästä syystä vastaukset voivat olla kokonais kuvan kannalta harhaanjohtavia. Tämä puolestaan voi vääristää tutkimuksen luotettavuutta, kun vastaaja ei ole ymmärtänyt tutkimuskohdetta samalla tavalla kuin opinnäytetyön tekijä. (Valli 2018, 226.)

Tutkimuksen ollessa reliaabeli, antaa tutkimus tarkkoja ja ei-sattumanvaraisia tuloksia ja on näin ollen toistettavissa samanlaisiin tuloksiin. Jotta kyselyn tulokset olisi tarpeeksi luotettavia, tulee kyselyn otoksen oltava tarpeeksi suuri ja tarpeeksi edustava. Lisäksi täytyy pitää huoli siitä, että tiedonkeruu, tulosten syöttö, sekä käsittely tehdään huolellisesti ja virheettömästi. (Heikkilä 2014, 12.)

Reliabiliteetti voidaan jakaa sisäiseen reliabiliteettiin ja ulkoiseen reliabiliteettiin. Sisäisen reliabiliteetin avulla on mahdollista saada sama tutkimustulos toistamiseen, jos opinnäytetyön tutkimus teettäisiin uudestaan. Tämä on kyselyn suhteen mahdollista tehdä, mutta suuren vastaajajoukon saaminen asettaa tälle kuitenkin oman haasteensa. Ulkoinen reliabiliteetti puolestaan tarkoittaa kyselyn toistettavuutta toisenlaisissa tilanteissa. Opinnäytetyössä ilmenneet tulokset ovat samassa linjassa valtakunnallisten tutkimustulosten kanssa. (Heikkilä 2010, 178.)

Tutkimuksessa on myös hyödynnetty hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Tutkimusta tehdessä noudatettiin rehellisyyttä ja huolellisuutta, eettisesti kestävää tiedonhankintaa, tutkimusluvut sekä tietosuojaan liittyvät asiat ovat huomiolitu (Tutki-

museettinen neuvottelukunta 2012, 6). Yksi eettisyyden tärkeimmistä näkökulmista on tietosuojan säilyminen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a) Tiedonkeruu tapahtui Webropol-kyselytutkimusvälineen avulla sähköisesti, joka on luotettava ja yleisesti käytetty ohjelmisto. Sähköisen tutkimuslomakkeen avulla tutkija pysty takaamaan sen, että vastaukset olivat turvallisesti kerättyjä ja tietosuoja säilyi. Opinnäytetyön tekijä poisti annetut sähköpostiosoitteet välittömästi sen jälkeen, kun huppareiden arvonta oli suoritettu. Henkilötietoja ei missään vaiheessa yhdistetty kyselyn vastaajiin anonymiteetin säilyttämiseksi.

Opinnäytetyön tekijä on tutustunut sekä noudattanut myös opinnäytetöiden eettiseen suositusta opinnäytetyötä tehdessä ja näin ollen hän on tutustunut prosessin aikana esimerkiksi tutkimuseettisiin ohjeistuksiin. Opinnäytetyön tekijä on tutustunut omaan esteellisyyteensä tutkimusta tehdessä ja tuonut sen ilmi. Näin ollen tutkimuksessa tuotettu tieto on analysoitu mahdollisimman neutraalissa viitekehysessä. (Näreaho ym., 2020.)

Opinnäytetyön kyselyssä vastanneiden kesken arvottiin viisi Xamkin hupparia. Ei siis ole varmaa näyttöä siitä, oliko huppareiden arvonnalla vaikutusta kyselyn vastauksiin tai vastaajamäärään. Esimerkiksi avoimiin kysymyksiin ei vastattu yhtä ahkerasti kuin monivalintakysymyksiin. Huppariarvonta on myös saattanut houkutella vastaamaan kyselyyn useasti, joten ei ole täyttä varmuutta siitä, onko jotkut vastanneista vastanneet kyselyyn useamman kuin kerran.

– – olen lyhyellä verkkokurssilla, en varsinainen opiskelija ollenkaan. Myös jotkut taustatietoni eivät pidä paikkaansa, mutta kun kysyi pakollisia kenttiä laitoin sinne jotain, että pääsin eteenpäin –
– Annan muun sähköpostiosoitteeni ja osallistun vain arvontaan. Kävin tämän lomakkeen kuitenkin mielenkiinnosta läpi, onhan ohjausta myös verkkokurssilla.

Vastaajista iso osa oli ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoita. Tämä voi väärin värittää omalta osaltaan kokonaistulosta. Osa opiskelijoista ei välttämättä ole vielä kokenut tarvetta uraohjaukseen liittyen ja tästä syystä esimerkiksi kokonaisarvio tyytyväisyydestä uraohjaukseen liittyen voi olla virheellinen. Opiskelijoilla on ohjauksellisesti erilaisia tarpeita eri opintojen vaiheissa, esimerkiksi

ensimmäisen vuoden opiskelija ei välttämättä ole yhtä kiinnostunut suuntautumisvaihtoehdoista kuin toisen tai kolmannen vuoden opiskelija. Opiskelijaa tulisikin tukea oikealla tavalla suhteessa hänen opintojen vaiheeseen.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Kyselyn tulokset herättivät paljon jatkokysymyksiä Xamkin uraohjaukseen liittyen. Uraohjaus ei siis missään nimessä ole täysin tutkittu tämän opinnäytetyön myötä, vaan uskon, että tutkimustyötä on tästä hyvä jatkaa. Opinnäytetyön kysely on itsessään myös helposti toistettavissa, joten tuloksien kehittymistä voi seurata helposti esimerkiksi teettämällä kyselyn uudestaan. Tämä voikin olla suotavaa seurannan kannalta, mikäli korkeakoulu päättää tehdä kehittämistoimenpiteitä uraohjauksen suhteen.

Elinikäinen oppiminen on yksi uraohjaukseen liittyvä teema. Opiskelijoita olisi syytä kannustaa elinikäiseen oppimiseen jo opintojen aikana. Mielenkiintoista olisi tietää, kannustetaanko Xamkin tutkinto-opiskelijoita missä määrin elinikäiseen oppimiseen jo opintojen aikana? Huomioidaanko elinikäistä oppimista osana opiskelijan HOPS-prosessia?

Opinnäytetyössä yamk-opiskelijoiden vastaajamäärä jäi melko pieneksi suhteessa yamk-opiskelijoiden kokonaismäärään. Tästä syystä tämän joukon suhteen oli haastavaa luoda johtopäätöksiä esimerkiksi koulutusalaakohtaisista vastauksista. Olisikin mielenkiintoista tietää tarkemmin millaisia uraohjauksen palveluita eri koulutusalojen yamk-opiskelijat omassa opinnoissaan kaipaavat. Samalla olisi mahdollista saada selville, ovatko opinnäytetyössä esiin nousseet huomiot todenmukaisia.

Kysely teetettiin pelkästään suomeksi, joten englanninkieliset opiskelijat jäivät ulkopuolelle tutkimuksesta. Olisikin mielenkiintoista tietää, miten englanninkieliset opiskelijat kokevat uraohjauksen Xamkissa. Onko se mahdollisesti linjassa suomenkielisten opiskelijoiden kanssa? Vai onko uraohjauksessa jotain merkittäviä poikkeuksia, kun ohjattavana on englanninkielinen opiskelija?

Kyselyn tuloksia tarkastellessa pystyi tunnistamaan myös opiskelijoiden huolen tasa-arvoisesta ohjauksesta. Saavatko nykyisellään esimerkiksi verkko- ja

monimuoto-opiskelijat tarpeeksi uraohjausta suhteessa päiväopiskelijoihin? Onko opiskelijavastaavilla tarpeeksi resursseja ohjata pääsääntöisesti verkossa opiskelevien opiskelijoiden opintoja? Samalla olisi syytä myös selvittää millaista uraohjausta avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat saavat. Saavatko satunnaiset avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat uraohjauksellista tukea opinnoissaan tarpeeksi?

Halutessaan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu voisi tehdä alakohtaisia laadullisia tutkimuksia uraohjauksen suhteen. Näin pystyttäisiin kartoittamaan alakohtaisia puutteita uraohjauksessa ja tarttumaan niihin. Samalla kehittyminen parantuisi niillä aloilla, joissa uraohjaus koettiin hiekkommaksi. Täsmällisemmällä alakohtaisella tutkimuksella uraohjausta saataisiin kehittymään entistä paremmaksi Xamkissa.

LÄHTEET

- Ahvenainen, M., Korento, K., Ollila, J., Jokinen, L., Lehtinen, N. & Ahtinen, J. 2017. Tulevaisuus – paljon mahdollista. Tulevaisuusohjauksen ajatuksia ja tekoja. Versio 2.0. Turun yliopisto. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. PDF-dokumentti. Saatavissa <http://tulevaisuusohjaus.fi/tyokalut/tyokirja/> [viitattu 17.11.2020].
- Alftan, A., Levo-Aaltonen, S., Rantanen, O., Raudasoja, A. & Salo, A. 2018. Uraohjauksen valmennusohjelma. *HAMK Unlimited Journal*. WWW-dokumentti, Päivitetty: 11.1.2018. Saatavissa: <https://unlimited.hamk.fi/ammattillisten-osaaminen-ja-opetus/uraohjauksen-valmennusohjelma/#.X7Qn8Gj7Q2w> [viitattu 17.11.2020].
- Catanzano, T., Robbins, J., Slanetz, P., Mercado, C., Chhor, C., Connolly, M., Bhargava, P. & Canon, C. 2021. OK Boomer: Are We Oversupportin Junior Faculty and Neglecting Career Planning for Mid and Senior Rank? *Journal of the American College of Radiology* 1, 214—218. PDF-dokumentti, Päivitetty: 1.1.2021. Saatavissa: <https://doi.org/10.1016/j.jacr.2020.10.015> [viitattu 3.3.2021].
- Dufva, M., Halonen, M., Kari, M., Koivisto, T., Koivisto, R. & Myllyoja, J. 2017. Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. osa. Jaettu ymmärrys työn murroksessa. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 13a/2017. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-432-0> [viitattu 3.3.2021].
- European Lifelong Guidance Policy Network ELGPN. 2008. Lifelong Guidance Policy Development: Glossary. ELGPN Tools No. 2. Jyväskylä: University of Jyväskylä. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/elgpn-tools-no.-2-llg-glossary/> [viitattu 7.11.2020].
- European Lifelong Guidance Policy Network ELGPN. 2016. Urasuunnittelutaidot: Toimintapolitiikan suunnittelu ja toteuttaminen: tiivistelmä. ELGPN Tools 4. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/finnish/urasuunnittelutaidot-toimintapolitiikan-suunnittelu-ja-toeuttaminen-tiivistelma/at_download/file [viitattu 17.11.2020].
- Grigory, B., Jensen-Munk, U., Reponen, L. & Vuorinen, U. 2021. Kansainvälisyyspalvelut. Sähköpostiviesti 13.04.2021. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.
- Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima.
- Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Diaesitys. Saatavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> [viitattu 1.3.2021].
- Helander, J. & Seinä, S. 2005. Mielen malleista ohjaustodellisuuteen – ohjausteorioiden opinto-ohjaajakoulutuksessa. Teoksessa Lerkkanen, J. (toim.) 2005. Opinto-ohjauksen tarkoitus. Opinto-ohjaajakoulutuksen 20-vuotisjuhlajulkaisu.

Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 51. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 13–18. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-201-1> [viitattu 17.11.2020].

Helander, J. 2017. Suunnanottoja urohjauksen kentillä – urahjauksen ajan-kohtaisteemat. *HAMK Unlimited Journal*, Päivitetty: 11.10.2017. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://unlimited.hamk.fi/amatillinen-osaaminen-ja-opetus/urahjauksen-ajankohtaisteemat/> [viitattu 17.11.2020].

Sultana, R.G. 2018. Enhancing the quality of career guidance in secondary schools. A Handbook. MYFUTURE. University of Malta. PDF-dokumentti Saatavissa: <https://cica.org.au/wp-content/uploads/Enhancing-the-quality-of-career-guidance-in-secondary-schools.pdf> [viitattu 24.2.2021].

Huttunen, J., Kaskenviita, R. & Närhi, K. 2019. Urasuunnittelun työkalu – Tukea opiskelijalle ja opettajatuutorille. Teoksessa Kontila, H. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.) Työn ja oppimisen liitto. Toteemi-hankkeen uusia innovaatioita. Haaga-Helian julkaisut 8/2019. Helsinki: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, 122–125. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202001081565> [viitattu 2.3.2021].

Jarvis, P. 2004. Adult education and Lifelong learning. 3rd edition. Theory and Practice. London: RoutledgeFalmer. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://books.google.fi/books?id=SMMgRnWmf3YC&pg=PP1&dq=lifelong%20learning&lr&hl=fi&pg=PA27#v=onepage&q&f=false> [viitattu 8.11.2020].

Jarvis, P. 2007. Globalisation, Lifelong Learning and the Learning Society. Sociological perspectives. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://moodle.fct.unl.pt/pluginfile.php/32501/mod_glossary/attachment/10561/CapitulosLLLPeterJarvis2007.pdf [viitattu 24.2.2021].

Jokinen, K., Ollila, J. & Vuorisalo, K. 2015. Oman tulevaisuuden hallinnan mahdollisuudet ja mahdottomuus. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja 4*, 62–68. PFD-dokumentti. Saatavissa: <https://journal.fi/akakk/article/download/89499/48824> [viitattu 3.1.2021].

Juutilainen, P.-K. & Mäkelä N. 2018. ”Mä oon vaan halunnu olla siinä kampaajakuplassa” Opintopolku amiksesta korkeakouluun – opiskelijoiden kokemuksia ohjauksesta ja opinnoista. Teoksessa Ikonen, P-E & Voutilainen, K (toim.), Jatkoväylällä – Yhteistyöllä ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun. Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 103–123. PDF-dokumentti Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-110-1> [viitattu 8.1.2021].

Juutilainen, P.-K. & Rantanen, O. 2020. Dialogia urahjauksen teoreettisista lähtökohdista. Uraohjauskoulutus 18.11.2020. Luentomateriaali.

Juutilainen, P.-K., Nikander, L., Hannula, H., Mäkelä, N. & Rantanen, O. 2021 Katsaus korkeakouluopiskelijoiden urahjaukokemuksiin. Teoksessa Isosuo, T. & Karttunen, M. (toim.) Hyvä, parempi, paras tulevaisuuden ohjaus. Lähtökohdat ja urahjauuskoulutus. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Xamk kehittää 142. Tampere: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 15–31. PDF-

dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-323-5> [viitattu 8.2.2021].

Kamnesky, M. 2015. Menestyksen timantti: Strategia, johtaminen, osaaminen, vuorovaikutus. E-kirja. Helsinki: Talentum. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 8.4.2021].

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännönopas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja – sarja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). 2020. Vaihtoehtoja, valintoja ja uusia alkuja. Arviointi nuorten opintopoluista ja ohjauksesta perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa. Julkaisut 6:2020. Tampere: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Saatavissa: https://karvi.fi/app/uploads/2020/02/KARVI_0620.pdf [viitattu 8.11.2020].

Karismo, A. 2021. Nuorten asema työmarkkinoilla heikkenee – Katso 6 grafiikkaa siitä, miten koronavuosi vaikutti eri ammateissa, ikäryhmissä ja alueilla. Yle. WWW-dokumentti. Päivitetty: 4.3.2021. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11818589> [viitattu 6.3.2021].

Koivusaari-Aronen, V. 2020. Käyttäjäymmärrystutkimus tulevaisuuden uraohjauksesta. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020092920791> [viitattu 7.11.2020].

Kokko, T. 2020. Osaamisperusteinen opetussuunnitelma tarjoaa joustavuutta toteuttamiseen. *Hiiltä ja timanttia – Opittajat pedagogiikan rajapinnoilla*. Metropolia. WWW-dokumentti, Päivitetty: 6.10.2020. Saatavissa: <https://blogit.metropolia.fi/hiilta-ja-timanttia/2020/10/06/osaamisperusteinen-opetussuunnitelma-tarjoaa-joustavuutta-toteuttamiseen/> [viitattu 6.3.2021].

Kupias, P., Peltola, R. & Pirinen, J. 2014. Esimies osaamisen kehittäjänä. E-kirja. Helsinki: Talentum Media cop. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 8.4.2021].

Kupke R.-K. 2008 Opinto-ohjaus yliopistossa. Jyväskylän yliopisto. Ohjausalan koulutus- ja tutkimusyksikkö. Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-20094711371> [viitattu 26.2.2021].

Kuurila, E. 2014. Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja. Turun yliopiston julkaisuja. Annales Universitatis Turkuensis. Sarja C 384.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531.

Laki julkisesta työvoimapaalvelusta 30.12.2002/1295.

Lampi, E. 2018. Uraohjaajien osaaminen ja haasteet työelämän murroksessa. Jyväskylän yliopisto. Aikuiskasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.

PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201910144415> [viitattu 14.11.2020].

Lampi, E., Vähäsantanen, K. & Rantanen, J. 2019 Uraohjaajien osaaminen ja haasteet työelämän murroksessa. *Aikuiskasvatus* 3, 208–220. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201910114412> [viitattu 1.3.2021].

Laine, H. 2014. Menetelmäopas ammattikorkeakouluopiskelijan uraohjaukseen. Turun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014052910942> [viitattu 26.2.2021].

Liikanen, V. & Penttinen, P. 2018. Tilastollisen aineiston koonti nuorisotutkimuksessa. Teoksessa Kiilakoski, T. & Honkatukia, P. (toim.) Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere: Vastapaino, 99–122.

Liinamo, S. 2020. Life design –ohjausmalli uusliberalismin kontekstissa. Jyväskylän yliopisto Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202006043975> [viitattu 18.11.2020].

Linja, H. & Ranna, P. 2020. Työelämän muutos ja uraohjausalan yritykset Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202002112049> [viitattu 24.2.2021].

Lähin ohjaamo. s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa <https://ohjaamot.fi/lahin-ohjaamo> [viitattu 24.2.2021].

Malinda, M. & Mandyata, J. 2021. Role of career guidance in the preparation of secondary school pupils for tertiary education in Luanshya District, Zambia. University of Zambia. Institute of Distance Education. *European Journal of Educational Studies* 2. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oapub.org/edu/index.php/ejes/article/view/3559/6195> [viitattu 3.3.2021].

Márquez, M. 2020. Koulutussuunnittelija. Sähköpostiviesti 19.11.2020. Kaakois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Merivirta, M. 2021. Monipuolinen opiskelijakanta haastaa AMKin uraohjauksen – tarkastelussa tradenomiopiskelijoiden urapolku. Lapin ammattikorkeakoulu. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti 1. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202103026367> [viitattu 6.3.2021].

Michelsson, R. 2015. Uraohjausta kehittämässä. Opinto-ohjaajankoulutus. Kehittämistyön artikkeli. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.evokes.fi/database/files/398> [viitattu 24.2.2021].

Mikä on ohjaamo? s.a. Ohjaamot.fi WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ohjaamot.fi/mika-on-ohjaamo> [viitattu 24.2.2021].

Mitä on tulevaisuusohjaus? s.a. Tulevaisuusohjaus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tulevaisuusohjaus.fi/mita-on-tulevaisuusohjaus/> [viitattu 26.2.2021].

Muilu, H. 2021. Vuorovaikutustaitoja, oppimaan oppimista ja tekoälyn ymmärrystä – Listasimme taitoja ja näkemyksiä, joiden avulla tulevaisuudessa voi saada työpaikan. Yle. WWW-dokumentti, Päivitetty: 23.2.2021. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11800179> [viitattu 26.2.2021].

Nieminen, A. 2018. Osaamisidentiteettiä rakentamassa. Osaamismatalla. WWW-dokumentti, Päivitetty: 7.8.2018. Saatavissa: <https://osata.fi/osaamis-identiteettia-rakentamassa/> [viitattu 1.3.2021].

Niles, S., Admuson, N., Neault, R. & Yoon, HJ. 2021. Career recovery – Creating Hopeful Careers in Difficult Times. Unites States of America. San Diego: Cognella. PFD-dokumentti. Saatavissa: http://cognella-titles-sneakpre-views.s3.amazonaws.com/83251-1A-URT/83251-1A_SP.pdf [viitattu 3.3.2021].

Näreaho, S., Kettunen, J., Kärki, A. & Päällysaho, S. 2020. Vastuullinen opin- näytetyö – Ammattikorkeakoulujen opin- näytetöiden eettiset suositukset Arene. Diaesitys. Saatavissa: <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Rapor- tit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU- JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUK- SET%202020.pdf? t=1578480382> [viitattu 2.3.2021].

OECD. 2004. Urasuunnittelun ohjaus: Käsikirja päätöksentekijöille. Suomen- kielinen tiivistelmä. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1787/9789264015210-en> [viitattu 26.2.2021].

Onnismaa, J. 2003. Epävarmuuden paluu. Ohjauksen ja asiantuntijuuden muutos. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Väitöskirja. PDF- dokumentti. Saatavissa: https://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_952-458-304-6/urn_isbn_952-458-304-6.pdf [viitattu 17.11.2020].

Onnismaa, J. 2007. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Helsinki: Gaudeamus.

Opetushallitus. 2020. Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat. WWW- dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusope- tuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat> [viitattu 15.10.2020].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020a. Oppivelvollisuuden laajentaminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajenta- minen> [viitattu 8.11.2020].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020b. Opinto-ohjauksen kehittämissuunnitelma. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://minedu.fi/hanke?tun- nus=OKM033:00/2020> [viitattu 20.11.2020].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020c Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Esite. Valtioneuvoston julkaisuarkisto. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-879-3> [viitattu 4.3.2021].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2021a. Oppivelvollisuus laajenee syksystä 2021 alkaen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Esite. Valtioneuvoston julkaisuarkisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102245857> [viitattu 4.3.2021].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2021b. Opetus- ja koulutussanasto (OKSA) 2. laitos. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:10. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-908-0> [viitattu 4.3.2021]

Opintojen ohjaus. s.a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opinto-opas.xamk.fi/> [viitattu 3.3.2021].

Paso, A. 2019. Ammattiopisto Spesia. Teoksessa Raudasoja, A. & Heino, S. (toim.) Siksak-elämän uraohjausta. Hämeen ammattikorkeakoulu. HAMKin e-julkaisuja 3/2019. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 18–24. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-784-818-3> [viitattu 3.3.2021].

Peavy, V. 2000. Ammatinvalinnan ja urasuunnittelun ohjaus postmodernina aikana. Teoksessa Onnismaa, J; Pasanen, H & Spangar, T. (toim.) Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1 – ohjauksen toimintakentät. Jyväskylä: PS-kustannus, 14–40.

Peavy, V. 2001. Elämäni työkirja. Konstruktivistinen ohjausperiaatteiden soveltaminen: tehtäviä ja harjoituksia. Työministeriö. Helsinki: Psykologinen Kustannus.

Myllyniemi, S. & Kiilakoski T. 2017 Opintojen keskeyttäminen ja koulupudokkuus. Teoksessa Pekkarinen, E. & Myllyniemi, S. (toim.) 2017. Opin polut ja pientareet. Nuorisobarometri 2017. Valtion nuorisoneuvosto. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja nro 58. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisuja nro 129. Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2018/03/Nuorisobarometri_2017_WEB.pdf [viitattu 8.11.2020].

Penttinen, L. 2020a. Uraohjauksen perusteet – mitä uraohjaus on? Itä-Suomen yliopisto. Videoleike, Päivitetty: 7.4.2020. Saatavissa: <https://aoe.fi/#/materiaali/312> [viitattu 24.3.2021].

Penttinen, L. 2020b. Ura- ja työllistymisvalmiuksien tukeminen opintopolulla. Zoomi-hankkeen verkostotapaaminen. 12.6.2020. Diaesitys.

Ponteva, K. 2010. Onnistu muutoksessa. E-kirja. Helsinki: WSOYpro. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 8.4.2021].

Presti, A., Capone, V., Aversano, A. & Akkermans, J. 2021. Career Competencies and Career Success: On the Roles of Employability Activities and Academic Satisfaction During the School-to-Work Transition. University of Missouri. *Journal of Career Development*. PDF-dokumentti, Päivitetty: 20.1.2021. Saatavissa: <https://doi.org/10.1177/0894845321992536> [viitattu 3.3.2021].

Pääsyaatimukset yhteishaussa. s.a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Ylempään amk-tutkintoon johtava koulutus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutus/paasyvaatimukset/#YAMK> [viitattu 6.3.2021].

Raatikainen, E, Rahikka, A., Saarnio, T. & Vepsä, P. 2020. Ammattina sosio-nomi. Helsinki: Sanoma pro.

Rantaniva, A. 2019. Vahva osaamisidentiteetti auttaa työelämässä. *Xamk Read No 3/2019*, Päivitetty: 8.10.2019. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://read.xamk.fi/2019/kestava-hyvinvointi/vahva-osaamisidentiteetti-auttaa-tyoelamassa/> [viitattu 1.3.2021].

Raudasoja, A. & Heino, S. 2019. Siksak-elämän uraohjausta. Teoksessa Raudasoja, A. & Heino, S. (toim.) Siksak-elämän uraohjausta. Hämeen ammattikorkeakoulu. HAMKin e-julkaisuja 3/2019. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 6–11. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-784-818-3> [viitattu 24.2.2021].

Raudasoja, A., Heino, S. & Rinne, S. 2019. Osaamisidentiteetin rakentuminen ammatillisessa koulutuksessa. *HAMK United Journal*. WWW-dokumentti, Päivitetty: 5.8.20219. Saatavissa: <https://unlimited.hamk.fi/amatillinen-osaamisen-ja-opetus/osaamisidentiteetin-rakentuminen/#.YD4DTWj7Q2x> [viitattu 2.3.2021].

Rautio, K., Sirviö, J., Saari, P., Torvinen, S., Jokinen, L., Riihiniemi, N. & Kautto, A. 2019. Osuva urasuunnittelu – työkirja korkeakoulutetuille. Lapin yliopisto. Rovaniemi: Lapin yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-164-4> [viitattu 6.5.2021].

Ruskomaa, V. 2019. Mentorointi korkeakouluopiskelijoiden työllistyvyyden tukena – Tapaustudkimus Turun yliopiston mentorointiohjelmasta. Itä-Suomen yliopisto. Kasvatustieteet. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20190552> [viitattu 8.1.2021].

Ruohotie, P. 2005. Urakehitys ja kehittävä vuorovaikutus. Teoksessa Poikela, E. (toim.) Osaaminen ja kokemus – Työ, oppiminen ja kasvatustieteet. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 200-219. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201406021527> [viitattu 6.5.2021].

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. KvaliMOTV - Hyvä tutkimuskäytäntö. Tampere: Yhteiskuntatieteet. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1_2.html [viitattu 1.3.2021].

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b. KvaliMOTV - Teemoittelu. Tampere: Yhteiskuntatieteet. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html [viitattu 8.4.2021].

Saloranta, A. 2019. Korkeakoulusta valmistuneiden työelämään siirtymisen tukeminen Laurea-ammattikorkeakoulussa. Teoksessa Kontila, H. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.) Työn ja oppimisen liitto. Toteemi-hankkeen uusia innovaatioita. Haaga-Helian julkaisut 8/2019. Helsinki: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, 117–121. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202001081565> [viitattu 2.3.2021].

Savickas, M., ym. 2009. Life designing: A paradigm for career construction in the 21st century. *Journal of Vocational Behavior* 2. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/287768964_Life_designing_A_paradigm_for_career_construction_in_the_21st_century [viitattu 18.11.2020].

Sitra. 2019. Kohti elinikäistä oppimista. Yhteinen tahtotila, rahoituksen periaatteet ja muutoshasteet. Sitran selvityksiä 150. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/2019/03/11112556/kohti-elinikaista-oppimista.pdf> [viitattu 8.11.2020].

Sitra. 2020. Korona paljasti yhteiskunnan haavoittuvuuden. Koronan vaikutukset. Kirjoitussarja. WWW-dokumentti. Päivitetty: 24.6.2020. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/korona-paljasti-yhteiskunnan-haavoittuvuuden/> [viitattu 8.4.2021].

Souto, A-M. & Vehviläinen, S. 2019. Miten opinto- ja uraohjaus kohtaa maahan muuttaneet nuoret? – Kohti yhteiskunnallisesti tiedostavaa ohjausta. SETSTOP. University of Eastern Finland. Diaesitys. Saatavissa: <https://setstop.files.wordpress.com/2019/03/yhteiskuntatietoinen-ohjaus-030419.pdf> [viitattu 18.11.2020].

Sutela, H. 2021. Koronan satoa: nuoret naiset opiskelevat, miehet enemmän työttöminä. Tieto & trendit. Blogi. Päivitetty: 25.2.2021. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/koronan-satoa-nuoret-naiset-opiskelevat-miehet-enemman-tyottomina/> [viitattu 6.3.2021].

Särkijärvi, T. (toim.) 2006. Uraohjauksesta ristiin rastiin. Ristiin Rastiin –hanke. Seinäjoen koulutuskuntayhtymä. Seinäjoki: Seinäjoen koulutuskuntayhtymä.

Talous ja nuoret TAT. 2019. Nuorten tulevaisuusraportti 2019. TAT Kun koulu loppuu. Diaesitys Saatavissa: <https://www.tat.fi/wp-content/uploads/2019/05/Nuorten-tulevaisuusraportti-2019-tiivistelm%C3%A4.pdf> [viitattu 3.3.2021].

TE-palvelut. 2020. Ohjaamo. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/nuoret/ohjaamo17154/index.html> [viitattu 14.11.2020].

Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. s.a. Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tutkimusprosessi. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menestelmäopetus/kvanti/tutkimus/prosessi/> [viitattu 13.4.2021].

Tomlinson, M. 2017. Forms of Graduate Capital and their Relationship to Graduate Employability. *Education + Training*. PFD-dokumentti. Saatavissa: https://eprints.soton.ac.uk/405329/1/PDF_Proof.PDF [viitattu 8.1.2021].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf [viitattu 1.3.2021].

Valli, R. 2018. Vastausten tulkinta määrällisessä tutkimuksessa. Teoksessa Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimusten teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 226–238.

Valtioneuvosto. 2018. Ratkaisuja työn murroksessa. Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 2. osa. Valtioneuvoston julkaisusarja 30/2018. Valtioneuvoston kanslia. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-674-4> [viitattu 3.3.2021].

Valtioneuvosto. 2020a. 3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi. Sanna Marinin hallitusohjelma. WWW-dokumentti Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/osaamisen-sivistyksen-ja-innovaatioiden-suomi> [viitattu 20.11.2020].

Valtioneuvosto. 2020b Elinikäisen ohjauksen strategia 2020–2023. ELO-foorumi. Valtioneuvoston julkaisu 2020:34. Helsinki: Valtioneuvosto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-536-8> [viitattu 24.2.2021].

Valtioneuvosto. 2020c. Osaaminen turvaa tulevaisuuden. Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset. Valtioneuvoston julkaisu 2020:38. Helsinki: Valtioneuvosto. PDF-dokumentti. Saatavissa: www.urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-610-5 [viitattu 26.2.2021].

Valtiontalouden tarkastusvirasto. 2015. Yhteistyö opintojen ohjauksessa ja uraohjauksessa. Tuloksellisuustarkastuskertomus 5/2015. Helsinki: Valtiontalouden tarkastusvirasto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/06/25145145/yhteistyö-opintojen-ohjauksessa-ja-uraohjauksessa-05-2015.pdf> [viitattu 17.11.2020].

Vanhalakka-Ruoho, M. 2015. Toimijuus ja suunnanotto elämässä. Teoksessa Kauppila, P., Silvonen, J & Vanhalakka-Ruoho (toim.) Toimijuus, ohjaus ja elämäntulkinto. Publications of the University of Eastern Finland. Reports and Studies in Education, Humanities, and Theology 11. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto, 39–54. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-1747-8> [viitattu 18.11.2020].

Vanhanen-Nuutinen, L., Laitinen-Väänänen, S. & Väänänen, I. 2012 Työelämä haastaa korkeakoulupedagogiikan. Teoksessa Kotila, H. & Mäki, K. (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. 259–275. Helsinki: Edita Prima.

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsingin yliopisto. Helsinki: Helsingin yliopisto. PFD-dokumentti. Saatavissa: <http://hdl.handle.net/10138/305021> [viitattu 1.3.2021].

Vehviläinen, S. 2020. Ohjaustyön opas : Yhteistyössä kohti toimijuutta. Helsinki: Gaudeamus.

Vesa, A.-M. 2021. Sitra avaa rahoitushaun elinikäisen oppimisen toimijoille uuden osaamisjärjestelmän alueellisiin pilotteihin. Sitra. WWW-dokumentti, Päivitetty: 23.2.2021. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/uutiset/sitra-avaaa-rahoitushaun-elinikaisen-oppimisen-toimijoille-uuden-osaamisjarjestelman-alueellisiin-pilotteihin/> [viitattu 4.3.2021]

Vilka, H. 2014. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf> [viitattu 15.10.2020].

Vuorinen, R. & Kettunen, J. 2021. OECD: Career guidance for adults in a changing world of work. Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta 18, 20-21. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskaus/nro18/9> [viitattu 3.3.2021].

Väistö, R. 2007. Sosiodynaamisen ohjauksen soveltaminen työelämän kehittämiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Kehittämistehtävä. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1183453437-0> [13.4.2021].

World Economic Forum. 2020. The Future of Jobs Report 2020. Switzerland: World Economic Forum. PFD-dokumentti. Saatavissa: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf [viitattu 10.11.2020].

Xamkin avainluvut. s.a. Xamkin avainluvut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/xamkin-avainluvut/#/0> [viitattu 7.11.2020].

Yhteisöpedagogi (AMK) s.a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutukset/yhteisopedagogi-amk/> [viitattu 12.4.2021].

Kyselyrunko

Opiskelijakysely uraohjauksesta Xamkin opiskelijoille

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

Hei Xamkin opiskelija!

Uraohjauksen tavoitteena on vahvistaa opintojen etenemistä, opiskelijan osaamisidentiteettiä, kiinnittymistä työelämään tai jatko-opintoihin sekä uusille urille siirtymistä. Uraohjauksella tuetaan opiskelijan omia uratavoitteita ja ammatillista kehittymistä. Kerro meille kokemuksistasi ja toiveistasi uraohjaukseen liittyen. Kokemuksesi ovat tärkeitä ohjauksen ja opetuksen kehittämiseen!

Tämä kysely on toteutettu osana YAMK -opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia Xamkin opiskelijoiden uraohjausta. Kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään osana Xamkin ohjausmallin kehittämistä, sekä Ohjaus tulevaisuuden työhön -hankkeessa. Kysely on toteutettu yhdessä Ohjaus tulevaisuuden työhön -hankkeen kanssa. Hankkeessa kehitetään korkeakoulujen tulevaisuusorientoitunutta uraohjausta ja uraohjauksellista pedagogiikkaa. Täyttämällä lomakkeen annat tulokset opinnäytetyön sekä hankkeen tutkimustarkoituksiin. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja tietosuojakysymykset huomioiden.

Arvomme kikkien vastaajien kesken 5 Xamk -hupparia!

Lisätietoja opinnäytetyöstä:

Elina Ylönen
oely1001@edu.xamk.fi

Lisätietoja hankkeesta:

Piia-Elina Ikonen
piia-elina.ikonen@xamk.fi

1. Koulutusalaasi *

- Kasvatusala
- Kauppa ja hallinto (liiketalous, johdon assistenttityö ja kielet)
- Maa- ja metsätalous
- Palvelualat (kauneudenhoito, kirjasto- ja tietopalvelut, liikenne ja kuljetus, liikunta, matkailu, merenkulku, turvallisuus)
- Sosiaalityö
- Taiteet ja kulttuuri
- Tekniikka, teollisuus ja rakentaminen
- Terveys ja hyvinvointi
- Tietojenkäsittely, tieto- ja viestintätekniikka (ICT) ja kirjasto- ja tietopalvelut

2. Oletko *

- Tutkinto-opiskelija
- Poikuoopintojen opiskelija

3. Suoritettavan tutkintosi taso *

- Alempi ammattikorkeakoulututkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

4. Opintojesi toteutusmuoto? *

- Päivätoteutus
- Monimuotototeutus
- Verkkototeutus

5. AMK -opintojesi laajuus? *

- 210 op
- 240 op
- 270 op

6. YAMK -opintojesi laajuus? *

- 60 op
- 90 op

7. Missä vaiheessa YAMK -opintojasi olet? *

- 1. lukukausi
- 2. lukukausi
- 3. lukukausi
- 4. lukukausi
- 5.-6. lukukausi
- Opiskelen lisääjällä

8. Missä vaiheessa AMK -opintojasi olet? *

- 1. lukuvuosi
- 2. lukuvuosi
- 3. lukuvuosi
- 4. lukuvuosi
- Opiskelen lisääjällä

9. Minkä ikäinen olet?**10. Miksi hakeuduit suorittamaan nykyistä tutkintoasi? (Voit valita useamman)**

- Uralla eteneminen
- Itsensä kehittäminen
- Korkeakoulututkinto
- Alanvaihto
- Sopiva ajankohta
- Parempi palkkaus
- Nykyisen osaamisen täydentäminen
- Muu, mikä?

11. Millaista uraohjauksen tukea/palveluita sinulle on tarjottu Xamkissa? (Voit valita useamman)

- Opiskelijavastaavan (OVA:n) ohjaus
- Muu opinto-ohjaus (omat opettajat, opintotoimisto, kuraattori, opintopsykologi, opiskelijakunta)
- HOPS-keskustelut
- Opinto- ja urasuunnittelu -opintojakso
- Työväilyt
- Työelämäpäivät, rekrytointimessut tms.
- Alumnitoiminta
- Jotain muuta, mitä?
- Ei mitään

12. Kuinka hyödylliseksi koit saamasi tuen/palvelun?

	Erittäin hyödytön	Hyödytön	Melko hyödytön	Melko hyödyllinen	Hyödyllinen	Erittäin hyödyllinen	En ole käyttänyt palvelua
Opiskelijavastaavan (OVA:n) ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omat opettajat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opintotoimisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kuraattori	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opintopsykologi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijakunta Kaakko	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
HOPS-keskustelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Työväilyt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rekrytointimessut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alumnitoiminta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Miten tyytyväinen olet Xamkissa saamaasi uraohjaukseen?

Erittäin tyytymätön	Tyytymätön	Melko tyytymätön	Melko tyytyväinen	Tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen
☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Mikä sinulle on ollut merkityksellistä saamassasi tuessa/palvelussa?

17. Oletko käynyt opiskelijavastaavasi kanssa HOPS -keskusteluja?

- 1
- 2
- 3 tai enemmän
- En yhtään

18. Millaista uraohjausta toivoisit? (sisällöt, toteutustavat)

19. Teemme muutaman syventävän haastattelun Xamkin uraohjaukseen liittyen. Mikäli haluat osallistua haastattelututkimukseen vastaisitko alla olevaan kysymykseen ja jättäisit yhteystietosi?

Voit ilmoittautua haastatteluun vaikka et olisikaan käyttänyt uraohjaukseen liittyviä tukia/palveluita Xamkissa. Yhteystietoja ei luovuteta ulkopuolisille, eikä niitä käytetä muuhun, kuin tässä mainittuun tarkoitukseen. Yhteystiedot poistetaan vastauksista haastattelujen jälkeen ja vastaukset käsitellään nimettömänä.

Arvomme vastaajien 5 Xamk -hupparia. Voit jättää yhteystietosi myös arvontaa varten. *

- Haluan osallistua haastatteluun ja arvontaan
- Haluan osallistua vain arvontaan
- Haluan osallistua vain haastatteluun
- En halua osallistua

20. Sähköposti yhteydenottoa varten

Sähköposti

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sähköpostiviesti opiskelijoille

Sorry this is only in Finnish!

Hei sinä!

Kerro meille kokemuksistasi ja toiveistasi uraohjaukseen liittyen. Kokemuksesi ovat tärkeitä ohjauksen ja opetuksen kehittämiseen!

Vastaa kyselyyn ja vaikuta Xamkin ohjausmallin kehittämiseen! **Arvomme kaikkien vastaajien kesken 5 Xamk -hupparia!**

Linkki kyselyyn:

<https://webropol.com/s/xamkuraohjaus>

Kysely on toteutettu osana YAMK -opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia Xamkin opiskelijoiden uraohjausta.

Kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään osana Xamkin ohjausmallin kehittämisessä, sekä Ohjaus tulevaisuuden työhön -hankkeessa.

Syysterveisin,
Elina Ylönen